

Skolverkets årsredovisning

2016

Skolverket

ISBN: 978-91-7559-273-2

Form: AB Typoform

Foto omslag: Susanne Walström/Johnér

Foto: s. 6 Adam Haglund/Maskot, s. 15, 23, 25, 41, 73 Scandinav, s. 17, 64, 67, 74 Michael McLain,
s. 19 Maskot, s. 28 Amanda Sveed/Scandinav, s. 31 Leif Johansson/Scandinav, s. 36 Johan Alp/Scandinav,
s. 45 Susanne Walström/Johnér, s. 52 Jörgen Wiklund/Scandinav, s. 55 A&Me/Johnér, s. 63 Maskot,
s. 79 Marie Linnér/Scandinav

Skolverket, Stockholm 2017

Skolverkets årsredovisning 2016

Innehåll

Generaldirektörens förord	7
Om Skolverket	8
Organisation och pågående förändringar	8
Upplysningar om årsredovisningen	10
Läsanvisning	10
Metod för bedömning av myndighetens resultat	11
Resultatmått	11
Nivåer för resultatbedömning	11
Målgrupsundersökningar	11
Resultatredovisning	13
Sammanfattning och bedömning av verksamheten under året	15
Verksamhetens kostnader och intäker	19
Verksamhetens kostnader och intäkter per huvudsaklig uppgift	20
Verksamhetens kostnader och intäkter per prestationstyp	21
Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras	22
Återrapparteringskrav prognosar	22
Myndighetens interna effektivitet	23
Uppföljning, utvärdering och statistik	25
Mål för verksamheten	26
Samlad bedömning av verksamhetens resultat	26
Prestationsredovisning	26
Styrdokument och prov	31
Mål för verksamheten	32
Samlad bedömning av verksamhetens resultat	32
Prestationsredovisning	33
Stöd till skolutveckling	41
Mål för verksamheten	42
Samlad bedömning av verksamhetens resultat	42
Prestationsredovisning – Generellt stöd	42
Prestationsredovisning – Riktat stöd	53
Prestationsredovisning – Övriga insatser	53
Hantering av statliga stöd och bidrag	55
Mål för verksamheten	56
Samlad bedömning av verksamhetens resultat	56
Prestationsredovisning	57

Legitimation för lärare och förskollärare	63
Mål för verksamheten	64
Samlad bedömning av verksamhetens resultat	64
Prestationsredovisning	65
Information	67
Mål för verksamheten	68
Samlad bedömning av verksamhetens resultat	68
Prestationsredovisning	68
Övrig verksamhet och återrapportering	73
Mänskliga rättigheter – jämställdhet och barnkonventionen	74
Funktionshinderspolitik: sektorsansvar och genomförande av politiken inom skolsektorn	74
Nationella minoriteter	75
Internationella engagemang	76
Hållbar utveckling	77
Lärarnas ansvarsnämnd	78
Rådet för dansarutbildning	78
Kommunala aktivitetsansvaret	78
Personal och kompetens	79
Finansiell redovisning	83
Resultaträkning	84
Balansräkning	85
Anslagsredovisning	87
Beställningsbemyndiganden, årsredovising	90
Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)	91
Tilläggssupplysningar	92
Ersättningar och andra förmåner	94
Noter	95
Intern styrning och kontroll	116
Generaldirektörens ställningstagande om årsredovisning 2016 ...	117

Generaldirektörens förord

UNDRE ÅRET har skolan verkligen varit i fokus. År 2016 har varit ett s.k. ”superår” med offentliggörande av såväl TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) som PISA (Programme for International Student Assessment). De visar glädjande nog ett trendbrott och tydliga resultatförbättringar i den svenska skolan. Det är dock för tidigt att slå fast vad resultatförbättringarna beror på eller avgöra om förbättringarna är inledningen på en uppåtgående trend. Men det skapar optimism och framtidstro bland alla dem som arbetar med att förbättra svensk skola.

Jag är övertygad om att alla de tjänster och produkter som Skolverkets medarbetare har tagit fram och erbjudit skolans huvudmän har haft betydelse i sammanhanget. Under året har vi bidragit till skolans utveckling, utarbetat styrdokument, arbetat med stöd och information till våra målgrupper, genomfört analyser av insatser och utbildningssystemet, handlagt och utbetalat statsbidrag samt beslutat om legitimationer för lärare och förskollärare. Att skolan varit i fokus har påverkat omvärldens intresse för Skolverkets verksamhetsområde. Under året har Skolverket nämnts i 19 300 artiklar, och 93 413 kontakter tagits med Skolverkets upplysningsstjänst.

Trots resultatförbättringarna i de internationella studierna får vi inte slå oss till ro. Resultatförbättringen sker från en förhållandevis låg nivå och nästa steg kan visa sig komma att kräva mer. Det finns även oroande tendenser. I TIMSS framgår att s.k. hemresurser fått en ökad betydelse för en elevs skolresultat. I PISA framgår att likvärdigheten – såsom den mäts i undersökningen – har försämrats. Det finns även andra stora utmaningar för svensk skola. Vi ser en kraftig ökning av antalet elever i flyktningkrisens spår, främst i de högre årskurserna. Det ställer nya krav på skolan. Ett annat prioriterat område

är att särskilt stödja skolor med låga kunskapsresultat eller hög andel elever som inte fullföljer sina studier. Vi ser också en brist på lärare. Hur fler studenter ska vilja utbilda sig till lärare och hur fler lärare ska stanna kvar i yrket samt hur fler ska vilja återvända till läraryrket är viktiga framtidsfrågor för svensk skola.

Under 2016 har vi inlett ett omfattande förändringsarbete. Skolverket har förändrat i princip alla grundläggande funktioner som finns för en myndighet; organisation, arbetsätt, processorientering, ekonomimodell, ledningssystem och resultatstyrning. Syftet med förändringsarbetet är att åstadkomma en tydlig och effektiv styrning av myndigheten, stärka kopplingen i kedjan mellan styrdokumentsutveckling – reformimplementering – utvecklingsåtgärder – uppföljning av åtgärder, en god samverkan och samordning inom myndigheten, en hög effektivitet och kvalitet i våra ärendehanteringsprocesser, en sammanhållen och målgruppsanpassad kommunikation och en utvecklad dialog med våra målgrupper. Eftersom utvecklingsbehoven är stora bedrivs ett intensivt förändringsarbete. Det har inneburit och innebär en påfrestning för chefer och medarbetare. Min bedömning är dock att myndigheten samtidigt lyckats genomföra verksamheten på ett dedikerat och professionellt sätt. Förändringsarbetet kommer att fortsätta under hela 2017. Med en ny finansiering med ett större förvaltningsanslag och att myndigheten i ökad utsträckning ska styras som andra statliga myndigheter förbättras också våra möjligheter att utföra vårt uppdrag på ett effektivt sätt. En ledstjärna är att öka Skolverkets förmåga att möta skolhuvudmäns, rektorers, lärares och elevers behov.

Slutligen vill jag lämna ett varmt tack till Skolverkets personal. Det är tack vare ert lojala, kompetenta och engagerade arbete som myndigheten kan leverera.

Stockholm den 18 februari 2017

Mikael Halápi
Vikarierande generaldirektör

Om Skolverket

Skolverkets uppdrag är att främja att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande och till förbättrade kunskapsresultat för elever.

Skolverket ansvarar för frågor om:

- styrning med tydliga måldokument, kunskapskrav, föreskrifter, allmänna råd,
- nationella prov,
- stöd till genomförande av beslutade reformer,
- genomförande av nationella uppföljningar och utvärderingar,
- svenska deltagande i internationella kunskapsmätningar,
- nationella skolutvecklingsinsatser,
- rektorsutbildning,
- fortbildningsinsatser för skolväsendets personal,
- finansiellt stöd till verksamheterna,
- officiell statistik på skolområdet,
- legitimationer för lärare och förskollärare,
- nationella råd för yrkesprogrammen i gymnasieskolan,
- nationellt referenscentrum för information om yrkesutbildning i Sverige, EU och länder inom EES-området,
- nationell referenspunkt för kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen,
- lärarnas ansvarsnämnd.

Organisation och pågående förändringar

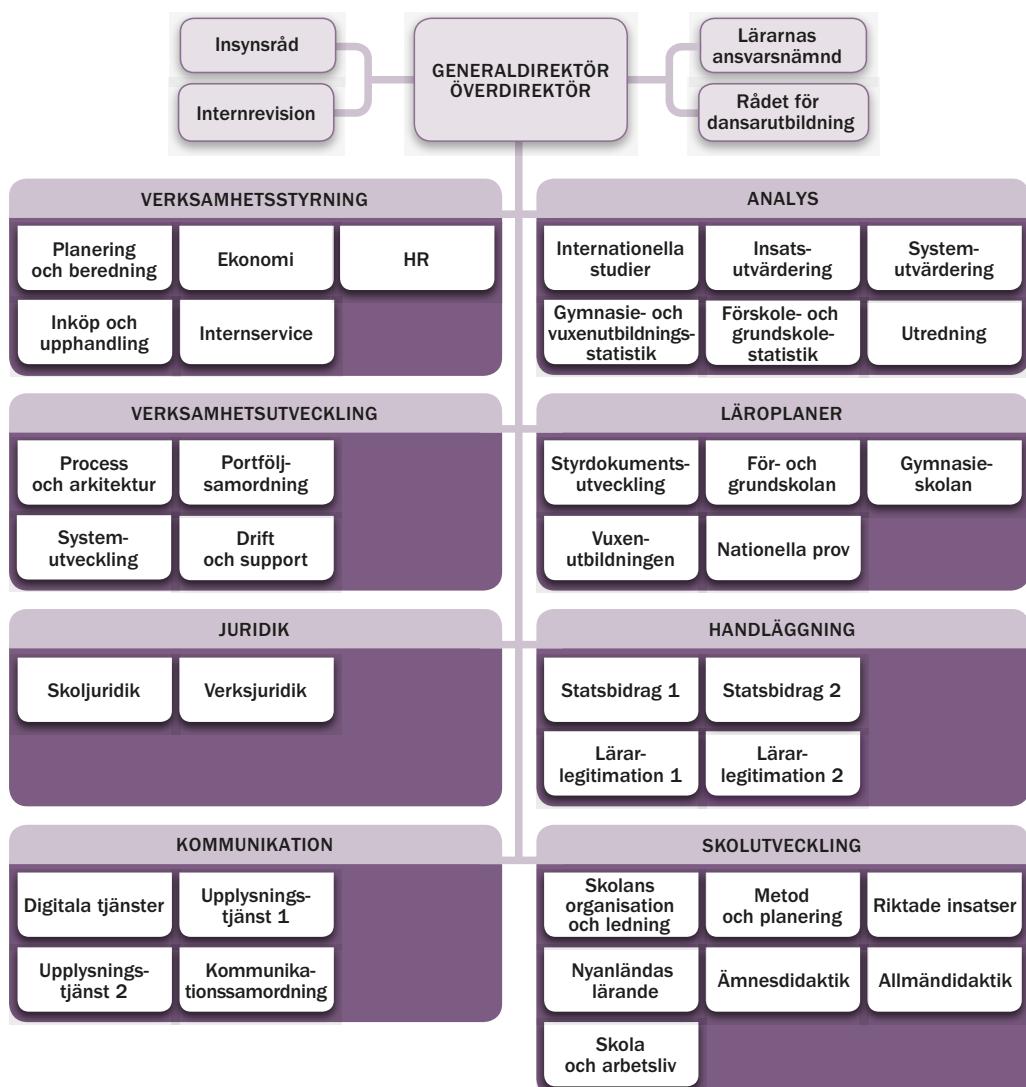
Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) 2 kap 4 § ska Skolverket lämna information om andra förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten.

Skolverket genomförde en organisationsanalys under 2015 och början av 2016 och den 1 april startade den nya organisationen (se figur 1). Skolverkets organisation från den 1 april 2016). Utgångspunkten i förändringsarbetet är att Skolverket ska kunna utföra sitt uppdrag på ett mer effektivt sätt och därmed öka förutsättningarna för att myndighetens insatser ger önskade resultat genom en ändamålsenlig organisation, effektiva styrformer samt ökad målgruppsanpassning. Förändringsarbetet är genomgripande och påverkar hela organisationen. Verksamhetsåret har präglats av insatserna som bland annat innebär en helt ny verksamhetsstruktur, en tydligare styrfilosofi, en ny styrmodell och ett starkare fokus på verksamhetsutveckling. Insatserna ska leda till en utvecklad analysförmåga, samordnad skolutveckling, förstärkt ärendehanteringsförmåga och en mer systematisk styrdokumentsutveckling. Ett uttalat målgruppsspektiv och en inriktning mot digitalisering och modernisering av myndigheten genomsyrar arbetet.

Förändringsarbetet har varit tidskrävande och påverkat hela 2016. Under våren rekryterades 25 nya chefer och 13 medarbetare till nya tjänster. Processkartläggningar och processutveckling har pågått löpande och involverat många chefer och medarbetare på olika sätt. Arbetet med att implementera en ny ekonomimodell, mål- och resultatstyrning och övriga styrformer som förvaltningsstyrning och projektstyrning har också involverat stora delar av organisationen.

Ett särskilt realiseringsprojekt bedrivs under 2016 och 2017 för att stödja och följa upp organisationens förändringsarbete. Effekterna av förändringsarbetet är långsiktiga och kan ännu inte mätas men arbetet bedöms löpa på enligt plan och effekter förväntas börja bli tydliga under slutet av 2017 och början av 2018.

FIGUR 1. SKOLVERKETS ORGANISATION FRÅN DEN 1 APRIL 2016

Upplysningar om årsredovisningen

Läsanvisning

Skolverkets årsredovisning för 2016 är indelad i enlighet med myndighetens instruktion som utfärdades i december 2015. Indelningen liknar i huvudsak om föregående års årsredovisningar. Genom att myndighetens regleringsbrev förändrats för verksamhetsåret 2016 och flera för årsredovisningen tvingande redovisningar i regleringsbrevet tagits bort har det möjliggjort förändringar av årsredovisningen i syfte att ge en mer samlad bild av myndighetens verksamhet. Skolverket redovisar i enlighet med den förändrade styrningen och vill därmed ge en rättvisande bild av verksamhetsåret i årsredovisningen.

Skolverket har i den myndighetsanalys som Statskontoret genomförde under 2015 fått kritik för bland annat bristande uppföljning av den interna effektiviteten, bristande resultatuppföljning, att det saknas mål och ambitionsnivåer, avsaknad av uppföljning av målgrupperna samt att den samlade bilden saknas i resultatredovisningen. Ett arbete har påbörjats för att åtgärda dessa brister.

Från och med 1 januari 2017 införs en ny ekonomimodell, en mål- och resultatstyrningsmodell samt tidredovisning vid myndigheten. Den nya ekonomimodellen förutses ge ytterligare förbättrade möjligheter att åtgärda bristerna som påpekats. Den pågående realiseringen av den nya organisationen, där flera delar kommer att påverka utformningen av årsredovisningen framöver, medför, i kombination med den för 2016 ändrade instruktionen att kravet på en över tiden stabil verksamhetsindelning inte kan uppfyllas. För innehavande år har verksamhetsindelningen ändrats i enlighet med instruktionen. I och med mål- och resultatstyrningsmodellen kan de nya mått och mätningar av resultat som återges i denna årsredovisning komma att revideras för årsredovisningen 2017. Sammantaget innebär de stora förändringarna inom och utom organisationen att det finns en risk att kravet på jämförbarhet inte helt tillgodoses de kommande åren. I de fall problem med jämförbarheten kan förutses kommenteras detta.

TABELL 1. INDELNING FÖR RESULTATREDOVISNINGENS AVSNITT 3 (MOTSVARANDE PARAGRAFER I INSTRUKTION FÖR STATENS SKOLVERK)

3:1	Sammanfattning och bedömning av verksamheten 2016
3:2	Verksamhetens kostnader och intäkter
3:3	Myndighetens interna effektivitet
3:4	Uppföljning, utvärdering och statistik (§§ 2–4)
3:5	Styrdokument och prov (§§ 5–6)
3:6	Stöd till skolutveckling (§§ 7–10)
3:7	Hantering av statliga stöd och bidrag (§ 11)
3:8	Legitimationer för lärare och förskollärare (§§ 12–13)
3:9	Information (§ 14)
3:10	Övrig verksamhet och återrapportering (§§ 15–17, 18–20, 20–21, 24–27, 28–32)

Myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv och perspektivet mänskliga rättigheter i sin verksamhet. All individbaserad information som myndigheten redovisar ska vara uppdelad på kön, om det inte finns särskilda skäl som talar emot detta. Myndigheten ska också i sin verksamhet analysera konsekvenserna för barn och då ta särskild hänsyn till barnets bästa enligt Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter. Under avsnittet 3.10 Övrig verksamhet och återrapportering redovisas merparten av de tvärsektoriella frågorna. I de delar som myndigheten inte har redovisat könsuppdelad statistik saknas denna information. Skolverket arbetar med att åtgärda sådana brister.

Metod för bedömning av myndighetens resultat

Skolverket har för perioden 2013–2016 haft en strategisk plan. Den strategiska planen innehåller fem strategiska mål som återges i inledningen av avsnittet Resultatredovisning. De fem strategiska målen syftar till att uppnå måluppfyllelse för de övergripande mål som ges av instruktion och regleringsbrev. Skolverket har i efterhand och inom vissa verksamheter konstruerat olika mått och indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen gentemot de strategiska målen i denna årsredovisning. I de fall mått och indikatorer saknas görs kvalitativa bedömningar i så stor utsträckning som möjligt. I bedömningarna av måluppfyllelse inom olika verksamheter görs bedömningar för de mål vars vikt är särskilt relevant för just den verksamheten. Samtliga mål från den strategiska planen är mer eller mindre relevanta för de olika verksamheterna. Skolverket bedömer måluppfyllelsen utifrån en sammanvägning av de samlade resultaten för samtliga verksamheter. Sammanvägningen är inte byggd på en matematisk viktning.

Resultatmått

Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) anger att resultatredovisningen främst ska avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader.

Skolverket använder den gängse definitionen av prestationer såsom de varor och tjänster som lämnat myndigheten eller som på annat sätt blivit tillgängliga, åtkomliga eller synliggjorda.

Skolverket redovisar prestationer inom alla verksamhetsområden och följer volymer i de fall det är relevant för att öka förståelsen för verksamhetens samlade produktion. I de fall där volymer är underordnat som resultatmått har de viktigare prestationerna lyfts fram i syfte att ge en rätvisande bild. Skolverket har för närvarande inte system för att följa upp alla prestationer. Detta är ett utvecklingsarbete.

Skolverkets interna effektivitet beskrivs genom utvecklingen av hur mycket av verksamhetens tilldelade medel som omsätts i verksamhet, hur prognoserna utvecklats över tid samt ett antal nyckeltal. Dessutom vägs en bedömning in av realiserandet av organisationsförändringen. Sammantaget sex indikatorer utgör grunden för bedömningen vilka återges i avsnittet om myndighetens interna effektivitet.

Vidare följer Skolverket handläggningstider, produktivitet (arbetsproduktivitet) inom de handläggande verksamheterna. Myndigheten har också i större utsträckning än tidigare arbetat med att redovisa målgrupperspektivet. Detta är ett utvecklingsområde liksom att mäta och bedöma kvalitet samt effektivitet inom flera områden.

Skolverket redovisar prestationer inom de verksamhetsområden som anges i instruktion och regleringsbrev. För att åskådliggöra det samlade resultatet på myndigheten genom prestationerna används olika resultatmått, främst volym och produktivitetsmått. Därutöver redovisas resultat från utvärderingar som Skolverket genomfört av olika prestationer. Även andra aktörers utvärderingar av Skolverkets prestationer kan tas i beaktande om de har bedömts relevanta för den rätvisande bilden för myndighetens resultatredovisning.

Nivåer för resultatbedömning

Resultatbedömningen i årsredovisningen görs utifrån en tregradig skala. Bedömningsnivåerna är *god*, *tillfredsställande* och *inte tillfredsställande*. Bedömningen grundar sig på en sammanvägning av den nivå och utveckling som indikatorerna visar på. Grunden för resultatbedömningen är jämförelser utifrån exempelvis regeringens mål, krav i förordningar eller andra bedömningsgrunder. Utvärderingar som gjorts av verksamheten, både Skolverkets egna eller andra utvärderingar, kan också ligga till grund för bedömningen av resultatet.

God: Resultatet är minst i paritet med nivån som jämförelser görs med. En motsvarande bedömning från föregående år kan fortsatt gälla under förutsättning att indikatorerna är lika med eller bättre.

Tillfredsställande: Resultatet avviker inte väsentligt negativt med nivån som jämförelser görs med. En motsvarande bedömning från föregående år kan fortsatt gälla om indikatorerna vid en sammanvägd bedömning inte bedöms medföra betydande risker för avsedd effekt eller måluppfyllelse på verksamheten.

Inte tillfredsställande: Resultatet avviker väsentligt negativt med nivån som jämförelser görs med.

Målgrupsundersökningar

Skolverket har under de senaste två åren i regleringsbrev haft ett uppdrag att utifrån instruktionen redovisa en samlad bedömning av i vilken utsträckning myndigheten når sina målgrupper samt hur målgrupperna bedömer myndighetens insatser. Ett utvecklingsarbete fortgår inom ramen för detta uppdrag. Förutsättningarna bedöms som bättre för 2017 att genomföra ett mer gediget arbete för att samlat mäta målgruppernas bedömning av Skolverkets verksamheter. Skolverket möter sina målgrupper i princip dagligen genom det arbete som pågår främst inom det löpande arbetet med upplysningstjänsten och inom ramen för arbetet med stöd till skolutveckling. Skolverket arbetar med att strategiskt försöka mäta målgruppernas bedömningar på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Skolverket arbetar också från 2016 med att mäta beställarens synpunkter på genomförda uppdrag.

Resultatredovisning

SKOLVERKETS ÖVERGRIPANDE syfte och mål framgår av instruktionens portalparagraf: ”Myndigheten ska genom sin verksamhet främja att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande och till förbättrade kunskapsresultat för elever.”

Skolverket har under perioden 2013–2016 haft en beslutad strategisk plan med fem mål som syftar till att skapa förutsättningar för att nå de ovan angivna övergripande målen för verksamheten. De fem strategiska målen är:

- Vår verksamhet bidrar till högre kvalitet i undervisningen.
- Vi tillhandahåller den bästa kunskapen om skolsystemet.
- Vi möter målgruppernas behov.
- Vi har rätt kompetens.
- Vi är snabba, flexibla och effektiva.

I denna resultatredovisning görs bedömningar av måluppfyllelsen gentemot dessa mål främst utifrån kvalitativa bedömningar utifrån bedömningsgrunder som beskrivs i det föregående avsnittet *Upplysningar om årsredovisningen*. I några fall görs bedömningar utifrån upprättade indikatorer.

Sammanfattning
och bedömning av
verksamheten under året

SKOLVERKETS VERKSAMHET fortsätter att styras av detaljerade regeringsuppdrag. Tabell 2 visar hur antalet regeringsuppdrag har utvecklats sedan 2012. Skolverket kan konstatera att antalet uppdrag minskat under 2016 vilket myndigheten efterlyst i flera budgetunderlag.

TABELL 2. UTVECKLINGEN AV REGERINGSUPPDAG 2012-2016

Regerings-uppdag	2016	2015	2014	2013	2012
Reglerings-brev	39	50	58	51	32
Särskild ordning	49	58	38	38	39
Summa	88	108	96	89	71

Skolverket har under året också arbetat med de instruktionsenliga arbetsuppgifterna. Ett försök att ge en övergripande bild av ett antal väsentliga prestationer vid myndigheten ges i tabell 3.

Utöver prestationsredovisningen i tabell 3 har Skolverket genomfört prestationer där volym som mått antingen är underordnat eller inte kan redovisas, på grund av att system för att registrera prestationer saknas. Skolverket har tagit fram nationella prov, agerat som konkret stöd till skolutveckling för huvudmän och verksamma inom skolväsendet, utvecklat stödmaterial, upphandlat uppdragsutbildningar, genomfört antagningar till dansarutbildningarna, prövat ärenden i lärarnas ansvarsnämnd, skapat olika webbportaler, skapat förutsättningar för deltagande i internationella studier med mera.

Myndighetens totala produktion ligger på en relativt jämn nivå. Antalet beslutade legitimationer har minskat beroende på att myndigheten nu har arbetat av gamla ärenden genom en kraftansträngning 2015. Statsbidragshanteringen har mer än fördubblat antalet beslut sedan 2013. Fler föreskrifter än föregående år har beslutats 2016 och samtidigt har myndighetens publikationsproduktion gått ned något. För Skolutvecklingsverksamheten redovisas inga volymsiffror.

Verksamhetens personal och kostnader har dock ökat de senaste åren vilket bedöms ha bidragit till en ökad verksamhetsvolym.

Skolverket bedömer att myndighetens samlade verksamhet i förhållande till de strategiska målen varit *tillfredsställande* under året. Bedömningen görs utifrån en kvalitativ sammanvägning av de bedömningar som genomförs inom respektive verksamhetsområde i resultatredovisningen. I bedömningen har också beaktats den genomförda omorganisationen och de olika utvecklingssteg som myndigheten tagit under året. Generellt inom myndighetens kärnverksamheter finns flera exempel på verksamheter som uppnått goda resultat av betydelse för målgrupperna vilket framgår av följande resultatredovisning.

Skolverkets interna effektivitet bedöms sammantaget som *inte tillfredsställande*. Det samlade resursutnyttjandet, där drygt 14 procent av de av riksdag och regering tilldelade medlen inte omsatts i verksamhet, brister i prognoserna och utvecklingen av konsultkostnaderna är de främsta orsakerna till den bedömning som gjorts. Myndigheten har vidtagit åtgärder för att skapa förutsättningar i syfte att kunna hantera detta på ett bättre sätt under de kommande åren.

Målet ”rätt kompetens” innebär att myndigheten vill attrahera människor med olika kompetens och bakgrund och att myndigheten rekryterar, behåller och tillvaratar medarbetare som har kompetens väl anpassad för våra uppdrag och behov. För att nå detta mål behöver myndigheten arbeta strategiskt med kompetensförsörjning. Detta är ett arbete som myndigheten behöver utveckla och intensifiera under kommande år. För närvarande bedöms måluppfyllelsen som *inte tillfredsställande*.

Skolverket har inte genomfört en samlad systematisk kartläggning och analys av kvalitetsaspekter på den samlade produktionen. Inom delar av produktionen finns etablerade och systematiska rutiner för att säkra kvaliteten. Utvecklingspotentialen bedöms dock som stor. Skolverket har under året genomfört en undersökning hos uppdragsgivaren och också gjort generella iakttagelser av målgruppernas upplevelser av våra

TABELL 3. UTVECKLING AV PRESTATIONER (VOLYMER) OCH FÖRVALTNINGSKOSTNADER 2012-2016

Prestation	2016	2015	2014	2013	2012
Remissvar	76	68	72	86	57
Publikationer	149	178	161	205	181
Regelgivning (föreskrifter)	82	62	120	187	113
Legitimationer	21 176	59 155	29 369	96 158	58 591
Statsbidrag beslut	16 381	15 015	11 661	8 189	3 849
Upplysningstjänsten*	93 413	105 521	120 269	110 418	72 595
Verksamhetskostnader	1 393 250	1 307 669	1 294 626	1 279 772	1 025 347

Källa: Remissytradedatabasen, publikationsdatabasen, SKOLFS-databasen, Skolverkets digitala ärendehanteringssystem.

* Antal besvarade samtal och mejl inkl. inlägg i sociala medier.

insatser och då erhållit goda omdömen av myndighetens arbete. Dessa undersökningar är dock inte systematiskt genomförda. Sammantaget gör dock Skolverket bedömningen att bilden av kvaliteten på myndighetens samlade arbete är *tillfredsställande*.

Myndighetens effektivitet kan inte sammantaget bedömas, eftersom bara vissa enskilda insatser utvärde-

rats utifrån effekt och målgrupper. Vad som framgått av enskilda uppföljningar är att målgrupperna är nöjda med verksamheten och några av de insatser som utvärderats visar på goda resultat. Kostnadsaspekten på effekterna och alternativanvändningen av insatta resurser kan myndigheten dock inte bedöma.

Verksamhetens kostnader och intäker

ENLIGT FÖRORDNING (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten fördela verksamhetens totala intäkter och kostnader enligt den indelning som myndigheten bestämmer, om inte regeringen har beslutat annat. Resultatredovisningen i Skolverkets årsredovisning 2016 är strukturerad utifrån myndighetens huvudsakliga uppgifter. De första sex huvudsakliga uppgifterna härrör från instruktionen (2015:1047, §§ 2–14). De huvudsakliga uppgifterna delas in i tolv prestationstyper enligt tabell 4.

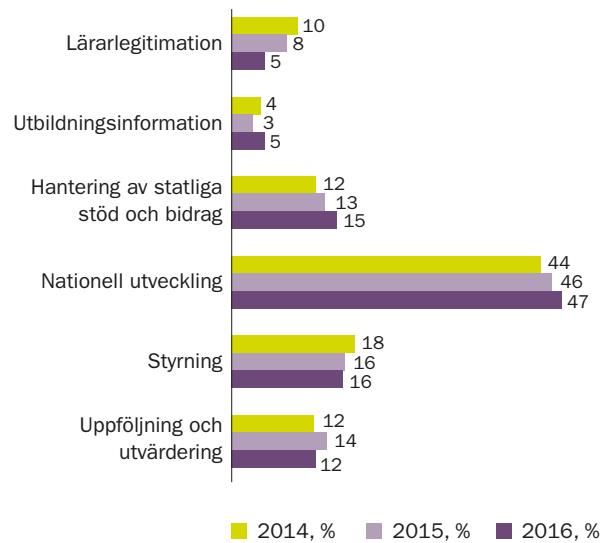
TABELL 4. INDELNING AV VERKSAMHETEN

Huvudsaklig uppgift	Prestationstyp
1. Uppföljning och utvärdering	Nationell uppföljning
	Nationell utvärdering och utredning
	Internationella studier
2. Styrning	Styrdokument
	Nationellt provsystem
3. Nationell utveckling	Nationellt prioriterad fortbildning
	Rektorsutbildning
	Forskningsspredning
	Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	Statsbidrag
5. Utbildningsinformation	Utbildningsinformation
6. Lärarlegitimation	Lärarlegitimation

Verksamhetens kostnader och intäkter per huvudsaklig uppgift

I tabell 5 redovisas myndighetens verksamhetskostnader inklusive overhead (oh) uppdelat på de sex huvudsakliga uppgifterna. Skolverket fördelar i huvudsak ut oh med lönekostnader som grund. Lärarlegitimation utgör ett undantag då verksamheten belastas med direkta definierade oh-kostnader. Nyanlända och Samverkan för bästa skola utgör ett annat undantag då de visserligen belastas med oh med lönekostnader som grund,

FIGUR 2. VERKSAMHETSKOSTNADER ÅR 2016 PER HUVUDSAKLIK UPPGIFT

men till skillnad mot övrig verksamhet med en fast procentsats. Fördelningsgrunden utgörs av såväl löne-kostnader som direkt hänförs till aktuella aktiviteter som löne-kostnader beräknade utifrån tidredovisning. Löne-kostnaderna används sedan som nyckel för att fördela gemensamma kostnader på respektive prestationstyp.

Skolverkets verksamhetskostnader uppgår till 1 393 mnkr år 2016 jämfört med 1 308 mnkr 2015, vilket motsvarar en ökning med 7 procent.

Av tabell 5 och figur 2 framgår att Skolverket lade 47 procent av sina verksamhetskostnader på nationell utveckling år 2016. Styrning utgjorde 16 procent av verksamhetskostnaderna, uppföljning och utvärdering utgjorde 12 procent, hantering av statliga stöd och bidrag 15 procent, lärarlegitimation 5 procent och utbildningsinformation 5 procent. Förändringar mellan åren är en effekt av både utökade och minskade uppdrag. Nationell utveckling har ökat vilket främst kan hänföras till uppdragens avseende insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov elever med annat modersmål än svenska

TABELL 5. VERKSAMHETENS KOSTNADER PER HUVUDSAKLIK UPPGIFT

Huvudsaklig uppgift enligt instruktion (inkl. oh)	2016	2016	2015	2015	2014	2014
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Uppföljning och utvärdering	173,7	12	179,6	14	151,3	12
Styrning	216,8	16	211,8	16	227,4	18
Nationell utveckling	655,6	47	595,1	46	574,2	44
Hantering av statliga stöd och bidrag	209,8	15	174,6	13	158,0	12
Utbildningsinformation	68,9	5	43,4	3	57,8	4
Lärarlegitimation	68,5	5	103,2	8	125,9	10
Summa verksamhetens kostnader	1 393,3	100	1 307,7	100	1 294,6	100

TABELL 6. VERKSAMHETENS INTÄKTER 2015–2016 PER HUVUDSAKLIG UPPGIFT

Huvudsaklig uppgift enligt instruktion (inkl. oh)	2016			2015		
	Anslag	Bidrag	Övriga	Anslag	Bidrag	Övriga
Uppföljning och utvärdering	169,9	0,5		177,0	0,5	
Styrning	154,4	8,4	52,1	152,5	0,0	58,3
Nationell utveckling	644,9	0,4	5,6	576,2	13,7	2,0
Hantering av statliga stöd och bidrag	206,8			172,8		0,1
Utbildningsinformation	67,8	0,0		35,4	0,1	7,4
Lärarlegitimation	59,6			94,1		0,3
Summa verksamhetens intäkter	1 303,4	9,4	57,7	1 208,0	14,3	68,2
Summa intäkter per år			1 370,5			1 290,4

TABELL 7. VERKSAMHETENS KOSTNADER PER PRESTATIONSTYP

	2016	2016	2015	2015	2014	2014
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Nationell uppföljning	84,9	6	92,7	7	82,2	6
Nationell utvärdering och utredning	55,1	4	55,3	4	35,6	3
Internationella studier	33,7	2	31,6	2	33,6	3
Styrdokument	43,7	3	39,3	3	51,1	4
Nationellt provsystem	173,1	12	172,4	13	176,2	14
Fortbildning	201,2	14	236,0	18	234,2	18
Rektorsutbildning	92,1	7	83,4	6	75,9	6
Forskningsspridning	5,1	0	9,9	1	10,3	1
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	357,2	26	265,7	20	253,9	20
Statsbidrag	209,8	15	174,6	13	158,0	12
Utbildningsinformation	68,9	5	43,4	3	57,8	4
Lärarlegitimation	68,5	5	103,2	8	125,9	10
Summa verksamhetens kostnader	1 393,3	100	1 307,7	100	1 294,6	100

och Samverkan för bästa skola. Även hantering av statliga stöd och bidrag har ökat vilket bland annat kan härföras till ett nytt uppdrag om speciallärarytterbildning inom Lärarlyftet II. Kostnaden för Utbildningsinformation har också ökat vilket i huvudsak beror på nedvärdering av publikationslager. Samtidigt har kostnaderna för Lärarlegitimation minskat.

Från och med 2015 fördelar Skolverket även verksamhetens intäkter (tabell 2b), vilket är enligt gällande regelverk. Jämförelsetal avseende intäkter för 2014 saknas. Av tabellen framgår verksamhetens intäkter uppdelat på intäkter av anslag, bidrag och övriga intäkter. Intäkterna skiljer sig från verksamhetens kostnader med -22,8 mnkr (2015: -17,3 mnkr) vilket avser avskrivningar av anläggningstillgångar som finansierats med anslag vid anskaffningstillfället, och därfor genererar en kapitalförändring i samband med att avskrivningar sker.

Verksamhetens kostnader och intäkter per prestationstyp

I tabell 7 redovisas verksamhetskostnader fördelade på prestationstyper. Som framgår av tabellen har respektive prestationstyps andel av totala verksamhetskostnader för de flesta prestationstyperna förändrats marginellt jämfört med föregående år. Orsaken till förändringar avseende Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser, Statsbidrag, Utbildningsinformation och Lärarlegitimation kommenteras under verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift. Att Fortbildning minskar beror främst på lägre kostnader för Lärarlyftet II och Nyanländas lärande.

Intäkter

Totalt uppgår andra intäkter än sådana av anslag och bidrag till 57,7 mnkr år 2016 (2015:68,2 mnkr, 2014:64,6 mnkr). Den största delen av intäkterna, 43,8 mnkr, avser försäljning av nationella prov. Dessa intäkter har minskat jämfört med föregående år. Myndigheten har också haft övriga intäkter på

13,9 mnkr där de största posterna är intäkter för frakt- och porto (9,1 mnkr) och försäljning av publikationer (4,0 mnkr).

Transfereringar

Skolverkets transfereringar ingår inte i tabellerna ovan eftersom det inte skulle ge en rättvisande bild av fördelningen mellan de huvudsakliga uppgifterna. Under 2016 uppgick kostnaderna för transfereringar till 11 783 mnkr enligt resultaträkningen. Huvuddelen (92 procent) av dessa fördelas inom ramen för myndighetens hantering av statliga stöd och bidrag, exempelvis maxtaxa med 3 700 mnkr, motsvarande 34 procent. Myndighetens totala kostnader för 2016, det vill säga både verksamhetskostnader och transfereringar, har uppgått till 13 176 mnkr.

Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras

Skolverket tar ut en offentligrättslig avgift för ansökningar om lärarlegitimation m.m. enligt Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. För avgiften gäller det ekonomiska målet om full kostnadstäckning. Finansiering utöver avgifter sker med anslag 1:1. Skolverket tar inte ut avgift för ärenden där den sökande har examen utfärdad innan 1 juli 2011, med stöd i Förordning (2011:326), Övergångsbestämmelserna, punkt 5. Dessa bestämmelser hänvisar vidare till Lag (2010:801) om införande av skollagen, § 34, där detta framgår.

Utfall intäkter är lägre jämfört med budget. Avvikelsen beror på att det kommit in färre ansökningar, som är belagda med ansökningsavgift, än beräknat. Inbetalda avgifter för legitimationsansökningar där ärenden inkommit och handläggning påbörjats men inte avslutats redovisas som förutbetalda intäkter. Tidigare har beräkning av förutbetalda intäkter baserats på när ärenden inkommit utan att handläggningen påbörjats. Den nya beräkningsmodellen, som infördes 2016, ger en mer rättvisande bild eftersom merparten av arbetet, och därmed kostnaden, ligger i slutet av ärendeprocessen. Utfall kostnader blev lägre än budget bland annat på grund av att verksamheten har kunnat minska bemanningen mer än planerat till följd av ett lägre ärende-inflöde. Genomsnittskostnaden för ett ärende 2016 var 2 788 kr, vilket är en ökning med 1 247 kr jämför med 2015 (se vidare under avsnittet Legitimation för lärare och förskollärare).

Återrapporteringskrav prognos

Skolverket har vid fem prognostillfällen redovisat utgiftsprognos till regeringen för 2016–2020 i enlighet med återrapporteringskravet i regleringsbrevet, Dnr 2016:183. Prognoserna har analyserats och förklarats både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till finansiellt villkor. Skolverket har under 2016 fortsatt arbetet med att utveckla kvalitet i analys av utgiftsprognoserna med utökade kommentarer i förklaringar samt fördjupade analyser på längre sikt.

TABELL 8. AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET DÄR AVGIFTERNA EJ DISPONERAS (TKR)

Avgiftsfinansierad verksamhet	Över-/underskott t.o.m. år 2014	Över-/underskott år 2015	Budget Intäkter 2016	Utfall Intäkter 2016	Budget Kostnader 2016	Utfall Kostnader 2016	Utfall resultat 2016	Akkumulerat resultat 2016
2552 Lärarlegitimationer	-33 938	-5 199	19 000	15 683	45 800	37 450	-21 767	-60 904
Summa	-33 938	-5 199	19 000	15 683	45 800	37 450	-21 767	-60 904

Myndighetens interna effektivitet

SKOLVERKETS SAMLADE bedömning av den interna effektiviteten är att den inte är tillfredsställande. Myndigheten bedömer den interna effektiviteten utifrån sex indikatorer och med utgångspunkten att den lägsta kriteriebedömningen för en enskild indikator styr den samlade bedömningen.

Skolverket bedömer användningen av tilldelade medel på samtliga och enskilda anslag utifrån tre kriterier med målsättningen att användningen ska ligga i enlighet med tilldelade medel inkl. nivån för anslagskredit/anslagssparande. Under perioden 2012–2016 ligger de samlade anslagsnivåerna under eller precis i angränsning till tillfredsställande resultat. För några enskilda anslag är anslagsanvändningen markant under gränsen för tillfredsställande resultat. Skolverket bedömer att den interna effektiviteten för indikatorn avseende användning av anslagsmedel som *inte tillfredsställande*.

Skolverket bedömer sina konsultkostnader utifrån att konsultkostnader ska vara av tillfällig natur och sjunkande givet den nivå på konsultkostnader som myndigheten har. Skolverkets utomstatliga konsultkostnader ökar under den studerande perioden. Skolverket bedömer den interna effektiviteten för indikatorn avseende utvecklingen av konsultkostnader som *inte tillfredsställande*.

Skolverket bedömer sin prognoskvalitet utifrån differensen mellan majprognoserna och utfallet för enskilda och samtliga anslag. Bedömningen sker utifrån tre kriterier baserade på en rimlighetsbedömning för hur stora differenser som kan tolereras. Förvaltningsanslaget bedöms utifrån en snävare differens än sakanslagen. Skolverkets prognoskvalitet förbättrades under perioden 2012–2015 men försämrades något 2016. Skolverket bedömer att den interna effektiviteten för indikatorn prognoskvalitet *inte är tillfredsställande*.

Skolverket jämför sig också med ett urval av cirka 50 myndigheters kostnader per årsarbeteskraft. Medelvärdet för samtliga dessa myndigheter fungerar som referenspunkt. Skolverkets kostnader per årsarbeteskraft ligger under perioden 2012–2015 på mellan 90 och 93 procent gentemot referenspunkten. Skolverket bedömer att den interna effektiviteten för indikatorn avseende utvecklingen av kostnader per årsarbeteskraft som *tillfredsställande*.

Skolverket jämför sig med ett urval av ca 50 myndigheters lokalkostnader per årsarbeteskraft. Medelvärdet för samtliga dessa myndigheter fungerar som referens-

punkt. Skolverkets lokalkostnader per årsarbeteskraft ligger under perioden 2012–2015 på mellan 67 och 90 procent gentemot referenspunkten. Skolverket bedömer att den interna effektiviteten för indikatorn avseende utvecklingen av lokalkostnader per årsarbeteskraft är *tillfredsställande*.

Skolverket har genomfört en stor omorganisation. För att stödja förändringsarbetet har ett realiseringssprojekt skapats som pågår under 2016 och 2017. Inför arbetet definierades 11 nyttor som förändringen ska leda till och dessa mäts regelbundet. De grundläggande strukturella förändringarna är genomförda enligt plan och det övergripande målet att myndigheten har en ändamålsenlig organisation bedöms vara uppnått. Effektiva styrformer och ökad målgruppsanpassning är ännu för tidigt att uttala sig om. Skolverket bedömer dock att förändringsarbetets framdrift och därmed också effektiviteten är *tillfredsställande*.

Delförklaringar till att tre av indikatorerna bedöms som inte tillfredsställande kan delvis hänföras till externa faktorer som myndigheten inte förfogar över. När det gäller användningen av tilldelade medel förklaras delar av bedömningen av när på året Skolverket fått medlen tilldelade. En annan förklaring är att medlen över de senaste åren nästan tredubblats och att det har varit svårt för Skolverket att kunna växa i samma takt som de tilldelade medlen. Skolverkets utgångspunkt är dock att kunna omsätta tilldelade medel i verksamhet och när det inte sker är det ett tecken på att myndighetens interna effektivitet behöver utvecklas. Skolverkets förmåga att göra prognoser behöver utvecklas, i synnerhet när det gäller att bedöma substans och realism i planeringen. Prognoskvaliteten är svår att kontrollera eftersom prognoserna i maj utgår från de tilldelade medlen samma månad. De tilldelade medlen i maj understeg de medel som myndigheten i slutet av året haft möjlighet att göra verksamhet av med 21 procent. När det gäller utvecklingen av konsultkostnader inom kärn- respektive stödverksamheten är förklaringarna olika. Inom kärnverksamheten påverkas konsultkostnaderna främst av vilka uppdrag Skolverket får. Kärnverksamheten behöver ofta snabbt knyta till sig kompetens för att kunna genomföra de specifika uppdragena. Inom stödverksamheten påverkas konsultkostnaderna av att utvecklingsbehoven är stora samtidigt som det har varit svårt att minska konsultberoendet med ett förhållandevis litet förvaltningsanslag.

Uppföljning, utvärdering
och statistik

SKOLVERKET SKA enligt skollagen (2010:800) och sin instruktion (2015:1047) följa upp och utvärdera skolväsendet samt vissa övriga utbildningar och annan pedagogisk verksamhet. Myndigheten följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling samt resultat och effekter av skolutvecklingsinsatser. Skolverket bidrar till ökad systemförståelse genom utvärdering av exempelvis försöksverksamheter och reformer. I Skolverkets uppdrag ingår att ansvara för Sveriges deltagande i internationella kunskapsmätningar. Dessutom ansvarar myndigheten för officiell statistik om skolväsende och barnomsorg enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Mål för verksamheten

Av Skolverkets instruktion framgår att myndighetens uppföljning, utvärdering och statistik ska öka kunskapen om hur svensk utbildning utvecklas i förhållande till de nationella målen. Skolverket har formulerat två strategiska mål som verksamhetsområdet särskilt syftar till att uppnå. För det första ska Skolverket tillhandahålla den bästa kunskapen om skolsystemet, genom att vara den givna aktören som målgrupperna vänder sig till och genom att ta initiativ till egna studier och kunskapsöversikter. För det andra ska Skolverket vara snabbt, flexibelt och effektivt. Det innebär att agera proaktivt och utföra regeringsuppdrag i tid och med hög kvalitet.

Arbetet med statistik styrs huvudsakligen av lagen (2001:99) om den officiella statistiken. I den anges de kvalitetskriterier som ska tillämpas när den officiella statistiken utvecklas, framställs och sprids. Samtliga kvalitetskriterier är utgångspunkt för Skolverkets arbete med den officiella statistiken, men i 2016 års redovisning fokuseras särskilt på kriterierna punktlighet, relevans och aktualitet.

Resultatet av Skolverkets arbete med uppföljning, utvärdering och statistik har följts upp genom mätningar av

- antalet avrapporterings och publiceringar som skett inom utsatt tid
- antalet nedladdningar av uppföljnings- och utvärderingspublikationer
- antalet hänvisningar till Skolverket i riksdagens officiella dokument.

Dessutom har Skolverket följt upp uppdragsgivarens syn på ett urval av de rapporter som myndigheten lämnat under året. En intervjuundersökning genomfördes med medarbetare på Regeringskansliet som fick besvara tre övergripande frågor:

- Har rapporten svarat på uppdragets frågor?
- Innehöll rapporten nya fakta eller lösningar?
- I vilken grad har rapporten fungerat som underlag för det fortsatta arbetet?

Samlad bedömning av verksamhetens resultat

Skolverkets bedömning är tillfredsställande måluppfyllelse för verksamheten med uppföljning, utvärdering och statistik 2016. Bedömningen görs utifrån de indikatorer som ingår i årets resultatredovisning, där jämförelser med föregående år i flera fall saknas. Indikatorerna kan också komma att utvecklas kommande år.

Uppmärksamheten har under året varit stor kring flera av Skolverkets uppföljningar och utvärderingar. För första gången har presentationen av resultaten från tre internationella studier sammanfallit – PISA, TIMSS och TIMSS Advanced. Myndighetens mest nedladdade uppföljnings- och utvärderingspublikation under året var rapporten om resultaten i PISA 2015. Skolverket har också tagit initiativ till en fördjupad analys av invandringens betydelse för den sjunkande resultatutvecklingen, med utgångspunkt i PISA 2012. Det var den fjärde mest nedladdade uppföljnings- och utvärderingspublikationen under året.

Antalet hänvisningar till Skolverket i riksdagens officiella dokument är ytterligare en indikator på om Skolverkets kunskap är efterfrågad; antalet åberopanden har visserligen minskat något från föregående år men ligger i nivå med variationerna de senaste tre åren. En uppföljning av uppdragsgivarens syn på Skolverkets rapporter visar att myndigheten besvarat uppdragens frågor väl och att rapporterna används som kunskapsunderlag av Regeringskansliet. Sammantaget kan konstateras att Skolverket i många fall är en given aktör för både uppdragsgivaren och målgrupperna att vända sig till för kunskap om skolsystemet.

Samtliga regeringsuppdrag har avrapporterats i tid och alla publiceringar av officiell statistik har skett enligt planen. Sverige har även hållit alla tidsramar för de internationella studierna. Skolverket har vidtagit åtgärder för att öka både relevansen och aktualiteten i den officiella statistiken. Sammantaget har Skolverket uppnått det strategiska målet att vara snabbt, flexibelt och effektivt.

Enligt inriktningen för Skolverkets nya organisation har kartläggningen av två processer (uppföljnings- och utvärderingsstudier respektive statistik) startat. Föreändringarna väntas bidra till en ökad kvalitet och effektivitet i myndighetens verksamhet.

Prestationsredovisning

Under 2016 har Skolverket gett ut 47 publikationer, varav 24 är rapporter och 23 mindre omfattande PM. Samtliga regeringsuppdrag har avrapporterats i tid. Av de 24 rapporterna är 13 regeringsuppdrag och resterande instruktionsstyrd verksamhet. Av de 23 promemoriorna är bara 3 regeringsuppdrag och resterande är resultat av instruktionsstyrd verksamhet, framför allt inom området statistik. I vissa fall redovisas uppföljningar och utvärderingar av skolutvecklingsinsatser och statsbidrag under respektive uppdrags avsnitt.

Sammanlagt har Skolverkets uppföljnings- och utvärderingspublikationer från 2016 laddats ner 96 741 gånger under året. I genomsnitt har varje publikation laddats ner 2 150 gånger. Eftersom Skolverket inte har redovisat antalet nedladdningar på motsvarande sätt tidigare saknas jämförelse med tidigare år. Den mest nedladdade uppföljnings- och utvärderingspublikationen som Skolverket gav ut 2016 var rapporten om PISA 2015, trots att den kom först i december. Den näst mest nedladdade publikationen var rapporten *Tillgängliga lärmiljöer?* och på tredje plats kom utvärderingen av den nya betygsskalan och kunskapskravens utformning.

TABELL 9. MEST NEDLADDADE UPPFÖLJNINGS- OCH UTVÄRDERINGSPUBLIKATIONER 2016

	Publikation	Antal nedladdningar
1	PISA 2015 – 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, läsförståelse och matematik	7 856
2	Tillgängliga lärmiljöer?	7 725
3	Utvärdering av den nya betygsskalan samt kunskapskravens utformning	5 991
4	Invandringens betydelse för skolresultaten	5 035
5	It-användning och it-kompetens i skolan	4 842

En statistisk sammanställning av riksdagens officiella dokument visar att hänvisningar till Skolverket förekommitt i 305 unika handlingar under 2016. Vanligast var kategorierna motioner (76 dokument), propositioner och skrivelser (43 dokument) och statens officiella utredningar (35 dokument). Måttet visar det totala antalet hänvisningar till Skolverket som myndighet under året och omfattar bl.a. uppgifter från verksamheten med uppföljning, utvärdering och statistik 2016 och tidigare år. Antalet hänvisningar beror alltså inte enbart på vilken relevans Skolverkets rapporter och PM har för riksdagen, utan även på i vilken omfattning det politiska arbetet rört myndigheten verksamhet. En jämförelse bakåt i tiden visar att antalet dokument med hänvisningar till Skolverket minskat något, men att antalet också har varierat under de senaste tre åren. År 2015 förekom Skolverket i 364 unika dokument, jämfört med 276 dokument 2014 och 331 dokument 2013.

Skolverket har följt upp uppdragsgivarens syn på ett urval av myndighetens rapporter. Nio handläggare på Utbildningsdepartementet har intervjuats om tolv rapporter som Skolverket redovisat under året. Resultaten bör tolkas med viss försiktighet. De som besvarat frågorna är enskilda handläggare. Dessutom avser undersökningen ett urval av Skolverkets publikationer och ger därför en partiell bild av kvaliteten i Skolverkets uppföljningar och utvärderingar.

Sammantaget bedömer handläggarna att Skolverkets rapporter besvarar uppdragsgivarens frågor väl. De innehåller nya fakta och värdefulla analyser. Intervjuerna visar att rapporterna främst används som kunskapsunderlag inom Regeringskansliet för att följa utvecklingen i en fråga, men några rapporter har också varit underlag i budgetprocessen. Ytterligare ett antal rapporter kommer att ligga till grund för tilläggsdirektiv, en kommande satsning och vara bakgrundsmaterial till en kommande utredning. Även om intervjupersonerna överlag är nöjda med Skolverkets rapporter uttrycker de vissa förslag till förbättringar, som till exempel mer kärnfulla sammanfattningsar.

Nationell utvärdering och utredning

Skolverket har fortsatt att bidra till ökad kunskap om den reformerade utbildningen på gymnasienivå. Flera rapporter på området har publicerats under året, bl.a. *Uppföljning av gymnasieskolan, Gymnasiesärskolan – uppföljning och analys av 2013 års reform och Språkintroduktion*. I oktober publicerades rapporten *Arbetslivet efter skolan. Arbetsledares bedömning av unga medarbetares kompetens och inom vilka branscher unga arbetar*. Med sitt perspektiv på arbetslivet snarare än skolan, skilde den sig från många andra av Skolverkets rapporter.

Skolverket har för tredje året i rad haft i uppdrag av regeringen att lämna *Samlad redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet*. Årets rapport innehöll bl.a. myndighetens bedömningar av vilka åtgärder som bör vidtas och vilka perspektiv som bör beaktas, i det fortsatta arbetet med att främja yrkesutbildningarnas kvalitet och attraktionskraft. Av rapporten framkom också att det inte skett några stora förändringar av elevutvecklingen inom yrkesutbildningsområdet sedan föregående år. De flesta insatser som Skolverket redogjorde för i 2015 års redovisning har också fortsatt.

I april publicerades en studie av en annan central del av det svenska skolsystemet: *Utvärdering av den nya betygsskalan och kunskapskravens utformning*, som avsåg både grund- och gymnasieskolan. Det finns nu ett omfattande kunskapsunderlag om i vilken mån lärare och elever upplever de nya kunskapskraven som tydliga och om den nya betygsskalen bidrar till rättvis och likvärdig betygssättning. I rapporten redovisade Skolverket vilka insatser myndigheten skulle vidta med anledning av de framkomna resultaten, men gav även regeringen förslag på ytterligare åtgärder.

Skolverket är enligt sin instruktion sektorsansvarig för funktionshinderfrågor. Inom ramen för regeringens funktionshinderspolitiska strategi har myndigheten därför genomfört studien *Tillgängliga lärmiljöer? En nationell studie av skolhuvudmannens arbete för grundskoleelever med funktionsnedsättning*. I och med Skolverkets rapport finns nu en nationell bild av skolornas arbete på området, vilket tidigare saknades. I slutet av året lämnade Skolverket även *Samlad redovisning*

TABELL 10. SVERIGES PÅGÅENDE DELTAGANDE I INTERNATIONELLA STUDIER

	2016	2017	2018	2019
TIMSS 2015	Rapportering			
TIMSS Advanced 2015	Rapportering			
PISA 2015	Rapportering			
PIRLS 2016 och ePIRLS	Huvudstudie	Rapportering		
ICCS 2016	Huvudstudie	Rapportering		
PISA 2018	Planering	Förstudie	Huvudstudie	Rapportering
TALIS 2018	Planering	Förstudie	Huvudstudie	Rapportering
TIMSS 2019	Planering	Pilot	Förstudie	Huvudstudie

och analys av myndighetens insatser inom området särskilt stöd i gymnasie- och gymnasiesärskolan. I den rapporten svarade Skolverket på vilka insatser myndigheten gjort och resultaten av dessa samt vilka åtgärder Skolverket bedömer behövs för att förbättra arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.

Utvärdering av det våldsförebyggande programmet Mentors in Violence Prevention
 Skolverket har fått regeringens uppdrag (S2015/2414/JÄM) att låta en extern forskare utvärdera effekterna av programmet Mentors in Violence Prevention (MVP) i skolan. Enligt uppdragsskrivningen ska uppdraget redovisas i årsredovisningen.

Skolverket har gett Mälardalens högskola i uppdrag att genomföra utvärderingen. Utvärderingen ska bl.a. belysa om programmet MVP leder till förändring av stereotypa könsnormer som kopplar samman maskulinitet och våld samt till förändring av attityder och beteende kopplat till pojkaras våld. Skolverket lämnade den 15 oktober 2015 en plan för uppdraget till Regeringskansliet. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 1 april 2018. Under 2016 har myndigheten använt 1 500 tkr i kostnader för uppdraget.

Internationella studier

De internationella kunskapsmätningarna ger viktig information om det svenska utbildningssystemet och sätter det i ett internationellt perspektiv. Studierna bidrar med information om kunskapsresultat, genomförd utbildning och styrdokumenten över tid. Data från studierna utgör ett rikt underlag för vidare analyser. Sverige har hållit alla tidsramar för leverans av data som de internationella organisationerna satt.

Under 2016 har Skolverket samordnat publiceringen av tre internationella studier som alla genomförts under 2015. Det är första gången som publiceringen av tre internationella studier sammanfaller:

- OECD PISA 2015 som studerar 15-åringars kompetens inom områdena läsförståelse, matematik och naturvetenskap. Huvudområdet i PISA 2015 är naturvetenskap.

- IEA TIMSS 2015 som avser kunskaper i matematik och naturvetenskap i årskurserna 4 och 8.
- IEA TIMSS Advanced som undersöker gymnasieelevers kunskaper i avancerad matematik och fysik. Studien riktar sig till elever som går tredje året på naturvetenskaps- eller teknikprogrammen.

Publiceringen av huvudrapporterna från de tre studierna gjordes i slutet av året och rönte omfattande intresse och stor medial uppmärksamhet. Resultaten visade på ett trendbrott, med förbättrade kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap.

Under året har Skolverket även publicerat en fördjupad analys av *Invandringens betydelse för skolresultaten*. Myndigheten har följt upp frågan om vilken betydelse elever med utländsk bakgrund hade för den fallande resultatutvecklingen i PISA 2012 och utvecklat en metod för att fortsatt kunna följa utvecklingen framöver.

Under 2016 har Skolverket genomfört två internationella studier som ska rapporteras 2017 och arbetat med förberedelser av ytterligare tre studier.

I arbetet med att strategiskt utveckla de internationella studierna har Skolverket representerat Sverige vid årets möte i IEA General Assembly, som är det övergripande organet för IEA-studier. Skolverket har också representerat Sverige i PISA Governing Board och TALIS Governing Board, som är PISA:s respektive TALIS beslutsorgan med representanter från samtliga deltagande länder. Skolverket har även representerat Sverige i PISA Strategic Development Group, som är ett organ som bereder frågor och tar fram underlag för PISA Governing Board.

Nationell uppföljning och statistik

I lagen (2001:99) om den officiella statistiken anges *punktlighet* som ett kvalitetskriterium. De statistikansvariga myndigheterna ska i förväg lämna uppgifter till Statistiska centralbyrån (SCB) om publiceringsdatum för varje statistikprodukt som ingår i myndighetens ansvarsområde. Skolverket har under 2016 genomfört samtliga 27 publiceringar enligt plan.

Skolverket har arbetat aktivt för att den officiella statistiken ska följa samhällsutvecklingen. Kvalitetskriteriet *relevans* har aktualiseras i publiceringen av statistik som omfattar nyanlända elever. Bland annat har redovisningsgrupperna över betyg i grundskolan ändrats för att ta hänsyn till den ökade andelen elever som gått en kortare tid i svensk skola. För att Skolverket och andra aktörer ska kunna fatta informerade beslut har även vissa särskilda statistiska bearbetningar gjorts. I början av året publicerade Skolverket *Nyanlända – aktuell statistik november 2015* baserat på uppgifter från Migrationsverket. Därefter gjordes en fördjupad statistisk bearbetning av Skolverkets registeruppgifter, *Nyinvandrade elever i grundskolan*. Särredovisningen av olika grupper har vidareutvecklats för att säkerställa att Skolverket redovisar en rättvisande bild av resultatutvecklingen i svensk skola. I promemorian *Slutbetyg i grundskolan, våren 2016* framkom att behörigheten till gymnasieskolan ökat något för alla grupper, utom för elever med okänd bakgrund. Där ingår framför allt

elever som nyss kommit till Sverige och som saknar personnummer. Statistiken har även utvecklats på andra områden. Skolverkets årliga statistiska rapport *Beskrivande data 2015* innehöll ett fördjupat avsnitt om rektors och förskolechefs olika förutsättningar. I samband med publiceringen av rapporten utökades den officiella statistiken över pedagogisk personal till att även innehålla uppgift om antalet år i yrket för verksamma rektorer och lärare.

Kvalitetskriteriet *aktualitet* har beaktats genom att statistik över sökande och antagna till gymnasieskolan från och med 2016 publiceras vid flera tillfällen. I augusti redovisades preliminär statistik över antagningen den 1 juli, och i november publicerades slutlig statistik. I anslutning till vårens publicering av elevstatistiken redovisas kopplingen mellan ansökan i juli och vad eleverna faktiskt läste på hösten. Syftet med flera publiceringstillfällen är att undvika eftersläpning i redovisningen.

Styrdokument och prov

SKOLVERKET SKA enligt sin instruktion (2015: 1047) utforma kursplaner, ämnesplaner och kunskapskrav samt ansvara för nationella prov och slutprov. Vidare ska myndigheten rapportera till regeringen i de frågor som dessa uppgifter kan ge upphov till. Inom verksamhetsområdet ingår även att kontinuerligt bedöma behovet av och utveckla bedömningsstöd. Dessutom ska myndigheten utforma och anpassa bedömningsstöden utifrån olika elevgruppers behov och förutsättningar.

När det gäller styrdokument som läroplanerna, kursplaner för grundskolan, ämnesplaner i gymnasiegemensamma ämnen och kursplanen för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sf), är det regeringen som fattar beslut om ändringar eller nya förordningar. Skolverket tar fram underlag inför regeringens beslut, publicerar i SKOLFS, på webben och i trycksaker samt genomför olika implementeringsinsatser. Allmänna råd, kunskapskraven för grundskolan och motsvarande skolformer, övriga kursplaner, ämnesplaner och ämnesområdesplaner på gymnasial nivå, kursplaner på grundläggande nivå inom den kommunala vuxenutbildningen och föreskrifter för nationella prov tas fram och beslutas av Skolverket.

I verksamhetsområdet ingår handläggning av ärenden som rör ansökningar om särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och idrottsutbildningar i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan enligt gymnasieförordningen (2010:2039). Dessutom ingår handläggning av ansökan om ny kurs i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan enligt gymnasieförordningen (2010:2039) samt på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna enligt förordning (2011:1108) om vuxenutbildning.

Enligt instruktionen ansvarar Skolverket för de tolv nationella programråden för gymnasial yrkesutbildning och det nationella rådet för vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.

Mål för verksamheten

Verksamheten med styrdokument och prov ska i så hög utsträckning som möjligt bidra till att mål och syften i skollagen uppfylls. Arbetet med styrdokument och prov ska bidra till Skolverkets uppdrag att främja att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Det ska också bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande och till förbättrade kunskapsresultat.

Av 3 kap. 3 § skollagen framgår att alla barn och elever ska få den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Ett annat relevant mål i skollagen är att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och

inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

Utifrån målen i Skolverkets strategiska plan inriktas verksamhetsområdet mot att tillhandahålla den bästa kunskapen om skolsystemet, möta målgruppernas behov, och därmed bidra till högre kvalitet i undervisningen. Ett annat viktigt mål är att arbetet utförs med hög kvalitet på ett effektivt och rättssäkert sätt.

För att de allmänna råd, styrdokument, kommentar- och stödmaterial, prov och bedömningsstöd som tas fram ska bidra till högre kvalitet i undervisningen behöver dokumenten upplevas som relevanta och begripliga av målgrupperna.

Samlad bedömning av verksamhetens resultat

Den samlade bedömningen är att Skolverkets resultat inom verksamhetsområdet är tillfredsställande. Verksamheten kan utvecklas ytterligare för att i högre grad bidra till de övergripande målen i skollagen och tillgodose målgruppernas behov av relevanta och begripliga styrdokument, prov och stödinsatser.

Skolverket bedömer att de styrdokument och stöd- och kommentarmaterial som har tagits fram håller god kvalitet, tack vare myndighetens breda expertkunskap och upparbetade rutiner för att utarbeta och kvalitets-säkra styrdokument. I de fall expertkunskap saknas inom ett visst område involverar myndigheten externa experter i arbetet. Skolverket inhämtar underlag för arbetet genom samråd med relevanta referensgrupper och söker stöd i forskning och beprövat erfarenhet. Styrdokumenten utarbetas genom ett öppet och transparent förfaringssätt där lärare och andra intressenter har möjlighet att följa processen, ta del av förslag på Skolverkets webbplats och skicka in synpunkter under arbetet.

Skolverket har tydliga rutiner för kvalitetssäkring och remissförfarande inför beslut. För utbildningen inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningens skolformer har myndigheten ett systematiskt och formaliserat referensarbete genom nationella programråd, referensskolor och regionala dialoger. För övriga skolformer finns inte samma formaliserade referensarbete, vilket är ett förbättringsområde för myndigheten.

Godta rutiner finns för framtagande av prov och utprovning av provuppgifter och Skolverket har i enkäter fått positiv respons från lärare om provens användbarhet. Myndigheten har under året förbättrat kvaliteten i lärarinformationen till proven så att den är mer enhetlig. Skolverkets arbete med framtagande och distribution av nationella prov har genomförts enligt tidplan och leveranser har nått skolorna enligt tidplanen. Vid ett tillfälle försenades dock en leverans på grund av Postnord. Enbart till grundskolan sker cirka 27 000 leveranser per år. Utifrån den stora mängd

prov som varje år tas fram och distribueras inträffar få problem. All handläggning av de nationella proven kräver goda säkerhetsrutiner och sekretess, men det händer att information läcker om enstaka prov innan provet genomförs. Myndigheten har dock rutiner för att hantera detta problem skyndsamt, men behöver utveckla dem ytterligare.

Skolverkets bedömning är att måluppfyllelsen är god för bedömningsstöd. Bedömningsportalen där alla bedömningsstöd finns, har fått fler användare än tidigare. Flera bedömningsstöd har tagits fram under året. Ett exempel är bedömningsstöd för årskurs 1 i matematik och i läs- och skrivutveckling för grundskolan, sameskolan och specialskolan. Myndigheten har även tagit fram filmer och annat stöd för bedömning och betygssättning som efterfrågats av målgrupperna, och fått positiv respons.

Skolverkets bedömning är att måluppfyllelsen under året inte har varit tillfredsställande när det gäller genomförandet av implementeringsinsatser. Myndigheten har inte nått målgrupperna i tillräckligt hög grad med insatserna. Inbjudan till konferenser och information om styrdokument och stödmaterier sker i huvudsak genom Skolverkets webbplats och i nyhetsbrev, vilket gör att myndigheten har haft svårt att till exempel nå ut med information till förskolan. Implementeringsinsatserna har i hög grad genomförts utifrån regeringsuppdrag. Skolverket har i för låg utsträckning identifierat vilket behov som finns hos målgrupperna och därefter planerat insatser. Myndigheten skulle kunna agera mer proaktivt med stödinsatser exempelvis när det kommer många frågor från målgrupperna om ett visst område. Samordningen av dessa insatser inom myndigheten behöver förbättras och genomföras på ett samordnat och systematiskt sätt anpassat till målgruppernas behov. I den nya organisationen har detta behov beaktats.

Skolverkets arbete med ta fram styrdokument genomförs i hög grad utifrån regeringsuppdrag. Dessa uppdrag har redovisats och genomförts enligt framtagna tidplaner.

Prestationsredovisning

I det här avsnittet presenteras inledningsvis prestationer inom verksamhetssområdet för olika skolformer. Därefter redovisas skolformsövergripande prestationer som exempelvis Skolverkets arbete med att ta fram förslag till nationella it-strategier och verksamheten med nationella prov.

Förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

I läroplanerna för grundskolan, specialskolan och sameskolan har nya avsnitt för förskoleklassen och fritidshemmet tagits fram. Avsnitten förtydligar syftet med utbildningen och dess innehåll i förskoleklassen och fritidshemmet. Ett kommentarmaterial till läro-

planens del 3, förskoleklassen, samt till del 4, fritidshemmet, har tagits fram för att ge en bredare och djupare förståelse för de urval och ställningstaganden som ligger bakom texterna i de nya avsnitten i läroplanen. Dessutom har ett diskussionsunderlag tagits fram riktat till lärare och rektorer.

Regeringen gav under 2014 Skolverket i uppdrag (U2014/3699/S) att ta fram ett stödmateriel för förskolan som förtydligar kvalitetsindikatorer med fokus på barngruppernas storlek och sammansättning samt personaltäthet. Det framtagna stödmaterialet riktar sig till huvudmän för förskola och förskolechefer som stöd i arbetet med att kontinuerligt följa upp och utvärdera förskolans kvalitet samt som stöd i att ta fram en barnkonsekvensanalys. Materialet publicerades den 12 februari 2016 på Skolverkets webbplats och har sedan dess haft en nedladdningsstatistik på 7 200 unika sidvisningar. En redovisning har lämnats till regeringen.

Regeringen gav under 2015 Skolverket i tilläggsuppdrag (U2015/1495/S) att återinföra ett riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan. Skolverket har tagit fram ett riktmärke och reviderat kommentarerna till allmänna råd om förskolan. Uppdraget redovisades till regeringen den 10 februari 2016.

Våren 2016 höll Skolverket fyra konferenser riktade till huvudmän för förskola och förskolechefer med information om riktmärket för barngruppernas storlek, statsbidraget för minskade barngrupper och stödmaterialet *Kvalitet i förskolan*. Av Sveriges 290 kommuner fanns 256 representerade på konferenserna, men enskilda huvudmän och förskolechefer för fristående förskolor deltog i mindre utsträckning. Bara 125 enskilda huvudmän fanns representerade, vilket motsvarar cirka 5,5 procent av dessa. Det beror troligen på att de inte nås av information på Skolverkets webbplats eller myndighetens nyhetsbrev. Skolverket har inte något adressregister över enskilda huvudmän, men fick hjälp att sprida information om konferenserna via branschorganisationen FSO Fria förskolor och Friskolornas riksförbund. Men deltagarantalet får ändå anses tillfredsställande vid årets konferenser, jämfört med tidigare år.

Grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Tre läroplaner har reviderats: läroplanerna för grundskolan, sameskolan och specialskolan. Skälet är att nya avsnitt om förskoleklassen och fritidshemmet har förts in samt att avsnitt 2.5 i läroplanerna skulle revideras (U2015/191/S) med ett förtydligande om övergångar och samverkan. Nya läroplaner har tryckts för grundskolan och grundsärskolan. Läroplanerna med kommentarmaterial är tillgängliga på Skolverkets webbplats.

Skolverket har tagit fram och redovisat förslag till kunskapskrav i årskurs 1 i läsförståelse. Tre redovisningar har under året lämnats avseende kunskapskrav och obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1.

För att främja en kontinuerlig och systematisk bedömning, uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling har sex bedömningsstöd i matematik respektive i läs- och skrivutveckling tagits fram för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan. De obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1 har publicerats i Skolverkets bedömningsportal.

Skolverket inbjöd grundsärskolor med årskurs 1–3 att delta med en skoledare och en lärare vid en konferens där myndigheten informerade om de obligatoriska bedömningsstöden och hur de kan användas i undervisningen. Cirka hälften av alla grundsärskolor var representerade och sammanlagt var 450 personer anmälda till konferensen.

Ett bedömningsstöd i ämnet teckenspråk för döva och hörselskadade i specialskolans årskurs 10 har tagits fram under året. Detta publicerades i bedömningsportalen i april 2016 och består av texter, uppgiftsinstruktioner, filmer med elevprestationer samt bedömningsanvisningar med matriser, skrivna analyser och nivåbedöningar av elevprestationerna. Bedömningsstödet togs fram av Specialpedagogiska skolmyndigheten på uppdrag av Skolverket och därefter har Skolverket bearbetat och kvalitetssäkrat materialet.

Ett stödmaterial har producerats för ämnet bild. Dessutom har ett stödmaterial om nya perspektiv inom ämnet modersmål tagits fram. Stödmaterialet ger en kortfattad orientering om de perspektiv inom språkinlärningsforskningen som ligger bakom formuleringar i kursplanerna i modersmål som nationellt minoritetspråk, framför allt i andraspråk.

En redovisning av försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans högre årskurser har lämnats till regeringen.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Uppdraget i instruktionen att utforma styrdokument kräver ett aktivt referensarbete för att omvärldsbevaka, inhämta synpunkter och dra slutsatser om frågor som berör gymnasial utbildning och dess styrdokument. Skolverket har under året utvecklat den modell med referensskolor som inleddes under föregående år. Arbetet med referensskolor omfattar gymnasieskolans nationella program och introduktionsprogram samt gymnasiesärskolan. Arbetet syftar till att följa skolornas arbete med utbildningen och användningen av styrdokumenten. Avsikten är även att få synpunkter på styrdokumentens utformning och på Skolverkets stöd till skolorna från elever, lärare, studie- och yrkesvägledare, personal inom elevhälsa, rektorer och huvudmän. För yrkesprogrammen handlar referensarbetet även om att involvera arbetsplatser som tar emot elever på arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Skolverket har under 2016 handlagt och beslutat om totalt 106 särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar. Av dessa fick 70 bifall. Dessutom beslutade myndigheten

om 59 ansökningar om att få bedriva idrottsgymnasium varav 51 fick bifall. De ansökningar som har kommit in till Skolverket har handlagts inom utsatt tid.

Skolverket har tagit fram förslag om nya inriktningsprogrammet, och föreslagit hur många gymnasiepoäng som de nya inriktningarna ska omfatta. Dessutom har förslag på ny lydelse för programmets examensmål tagits fram. Två redovisningar har lämnats till regeringen.

Under 2016 har Skolverket fastställt fem nya och sex reviderade föreskrifter om ämnesplaner för gymnasial utbildning. Dessutom har Skolverket tagit fram och publicerat 59 reviderade och 13 nya europass-tillägg, på både svenska och engelska, till yrkesexamen för bland annat utbildningar med egna examensmål. Tilläget är ett dokument som gör examsbevis från ett yrkesprogram lättare att förstå för arbetsgivare eller institutioner i andra europeiska länder.

Ett webbaserat stödmateriel för gymnasiesärskolearbete har utvecklats. Stödmaterialet utgörs av ett exempel per program på hur ett gymnasiesärskolearbete kan utföras. Varje exempel omfattar även ett stöd för bedömning. Tidigare har det varit en hel del frågor om gymnasiesärskolearbete, men sedan materialet publicerades har dessa i stort sett upphört. En konferens på temat apl av god kvalitet inom gymnasiesärskolan har även genomförts. Konferensen samlade cirka 100 lärare i gymnasiesärskolan och andra berörda personalgrupper från hela landet.

För utbildningen i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan har Skolverket genomfört tio regionala konferenser med sammanlagt 240 deltagare för att stödja skolorna i det pedagogiska arbetet och det kollegiala lärandet. Syftet med konferenserna har varit information och diskussioner om bland annat ingenjörsmässigt arbetsätt, arbetsplatsförlagt lärande och bedömning. En nationell konferens i Stockholm på temat digitalisering har även genomförts med 162 anmälda deltagare.

Nationella råd

Enligt myndighetens instruktion ska Skolverket ansvara för de tolv nationella programråden för gymnasial yrkesutbildning och det nationella rådet för vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år. Skolverket har på egen initiativ inrättat ett råd för de högskoleförberedande programmen.

De nationella programråden är forum för dialog mellan Skolverket och arbetslivet om gymnasial yrkesutbildning. Ledamöterna i råden är representanter från arbetslivet, till exempel ansvariga för utbildnings- eller kompetensförsörjningsfrågor inom en arbetslivsorganisation eller myndighet. I juli 2016 utsågs 114 ledamöter och 42 ersättare för en tredje treårig mandatperiod. Skolverket har genomfört fem möten med programråden, varav fyra gemensamma konferenser för samtliga råd. Konferenserna har bland annat

rört framtida kompetensförsörjningsbehov kopplat till olika utbildningsnivåer inom gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskola och arbetsliv samt studie- och yrkesvägledningens betydelse för elevens val till gymnasieskolan. Frågor kring ojämн könsfördelning på yrkesprogrammen har också behandlats. För det nationella rådet för vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år har nio ledamöter utsetts för en treårig mandatperiod. Ledamöterna representerar fler avnämare än tidigare. Rådet har haft tre möten under året.

Skolverket inrättade under 2015 ett råd för de högskoleförberedande programmen för att ha en återkommande och etablerad kontakt med lärosäten om programmen och om generella frågor om högskoleförberedelse. I rådet sitter 13 representanter från olika lärosäten, Sveriges Elevråder, Universitets- och högskolrådet (UHR) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ). Rådet har haft tre möten under året och bland annat diskuterat nationella it-strategier, mångfaldsfrågor och behörighetsfrågor samt vad vetenskaplighet innebär på gymnasial nivå respektive på grundnivå på högskolan.

Kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna

Skolverket genomför varje år dialogträffar i landets regioner där företrädare för vuxenutbildningen, huvudmän, Arbetsförmiddlingen och det regionala arbetslivet bjuds in. Tillsammans täcker regionerna in landets samtliga kommuner. Ett syfte med dialogträffarna är att följa kommunernas utveckling inom vuxenutbildningens skolformer och tillmötesgå kommunernas och övriga parters efterfrågan av information och dialog om vuxenutbildningens förutsättningar och villkor. Ytterligare ett syfte är att informera om och följa upp olika satsningar med bland annat riktade och generella statsbidrag samt beslutade förändringar inom skollag och förordningar inom vuxenutbildning.

Skolverket har utifrån regeringsuppdrag i regleringsbrevet 2016 tagit fram förslag på en reviderad kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) som ska tydliggöra hur studievägarna inom sfi kan målgruppsanpassas och göras sammanhållna. Uppdraget innehåller även en översyn av kursplanen ur andra aspekter. I förarbetet har Skolverket bland annat genomfört två hearings med 120 lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare.

Skolverket har på uppdrag av regeringen (U2015/2595/S) utarbetat en ny kursplan för kursen svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå enligt den bedömning som gjordes i propositionen *Ökad individanpassning – en effektivare sfi och vuxenutbildning* (prop. 2014/15:85). Skolverket har också utvecklat nationella delkurser för de kurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå som omfattar mer än 200 verksamhetspoäng, det vill säga kurserna engelska, matematik,

svenska och svenska som andraspråk. Uppdraget har redovisats till regeringen.

Den nya kursplanen i svenska som andraspråk och de nationella delkurserna fastställdes av Skolverket i september. Därefter har en konferens genomförts riktad mot huvudmän, rektorer, studie- och yrkesvägledare samt åtta konferenser för lärare i de berörda ämnena. Konferenserna har omfattat knappt 1 200 deltagare.

Skolverket fick under 2015 i uppdrag (U2015/3466/GV) att ta fram ett stödmaterial i alfabetisering och läs- och skrivinlärning som kan vara till stöd och hjälp för de lärare som ska undervisa elever i sfi respektive svenska som andraspråk på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning. Stödmaterialet ska utgöra ett pedagogiskt redskap för både erfarna lärare och lärare som nyligen har nått behörighet och därmed saknar erfarenhet och kompetens inom ämnesområdet. Det webbaserade materialet fokuserar på grundläggande litteracitetsutveckling hos vuxna elever och tar hänsyn till den utveckling som skett och nya erfarenheter av modern teknik inom det pedagogiska området. Externa referensgrupper som har tagit del av både skrivet och filmat material är positiva till innehållet. Stödmaterialet publicerades den 1 december 2016 på Skolverkets webbplats och hade under december över 10 889 unika sidvisningar. I anslutning till publiceringen genomförde Skolverket fyra implementeringskonferenser där myndigheten presenterade stödmaterialet och informerade om aktuella uppdrag om sfi för över 800 deltagare.

Under våren 2016 förstärktes informationsinsatserna om lagändringarna för sfi och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Ett antal regionala företrädare har varit uppdragsanställda av Skolverket för att informera och samla in kunskap om regionernas arbete. En konferens för huvudmän om aktuella förändringar inom vuxenutbildningen har även hållits.

Ett stödmaterial i kunskapsbedömning har tagits fram för särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå som motsvarar träningsskolan.

Under 2016 genomfördes anpassningar av Skolverkets webbaserade planeringsstödsverktyg som syftar till att underlätta planering av gymnasieexamen inom komvux. Till detta verktyg har ett utvecklingsarbete påbörjats för att systemet ska inkludera riktlinjer till stöd för kommunernas arbete med validering avseende nyanlända som har påbörjat men inte avslutat en gymnasial utbildning.

Skolverket har under året redovisat insatser inom yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna 2015 (U2013/4439/GV).

Skolverket har under året dessutom ansökt om och fått beviljat medel för ett ESF-projekt. Projektet syftar till att följa och stödja kommunernas vuxenutbildning i utveckling av det regionala samarbetet.

Förslag till nationella it-strategier för skolväsendet
Skolverket har utarbetat och redovisat förslag till förändringar i styrdokumenten enligt uppdraget om att ta fram förslag till nationella it-strategier för skolväsendet (U2015/04666/S). Förslag till ändringar har tagits fram för kursplaner, ämnesplaner och samtliga läroplaner, dessutom föreslogs vissa justeringar i examensmålen. Remissinstanserna var överlag positiva till förtädligheten och förstärkningar av digital kompetens i styrdokumenten. Uppdraget/prestationen redovisas utförligare under avsnittet om nationella skolutvecklingsprogrammet Digitalisering, sidan 42.

Allmänna råd för utbildning på sjukhus

Sedan den 1 juli 2015 har bestämmelserna i skollagen om utbildning på sjukhus eller institution knuten till ett sjukhus delvis ändrats. Skolverket har dessutom fått signaler om att bestämmelserna kan upplevas som svåra att tillämpa. Med anledning av detta har Skolverket utarbetat allmänna råd med kommentarer. Förslaget till allmänna råd var ute på remiss till sammanlagt 60 olika instanser, svar inkom från 40 instanser. Majoriteten av dessa var positiva till skrivningarna i råden. De allmänna råden med kommentarer publicerades den 25 augusti 2016 och har sedan dess haft 3 693 unika sidvisningar.

Skolverket har hållit tre konferenser riktade till anordnaransvariga, chefer, sjukhuslärare och annan pedagogisk personal i utbildningen. Vid konferenserna deltog totalt 196 personer. Konferenserna var planerade för att nå cirka 900 personer fördelat på samtliga kommuner, samtliga landsting eller motsvarande samt sjukhuslärare, annan pedagogisk personal, rektorer, förskolechefer, lärare och förskollärare i de aktuella skolformerna och fritidshemmet. Brev med information om konferenserna skickades till samtliga landsting eller motsvarande och till samtliga kommuner, men informationen har antingen inte nått målgruppen eller så har de inte haft möjlighet att delta. När det gäller sjukhuslärare och annan pedagogisk personal har Skolverket tagit hjälp av Sveriges sjukhuslärarförening och Sveriges lekterapeuters förening för att sprida informationen om konferenserna. Men inte heller där har Skolverket nått ut så brett som förväntat.

Stöd för bedömning och betygssättning

Under 2016 har Skolverket publicerat åtta filmer om bedömning och betygssättning. Syftet med filmlerna är att tydliggöra olika bestämmelser om betygssättning. Nedladdningsstatistik visar att filmlerna har många visningar på Youtube och Facebook. Särskilt populär är den film som riktar sig till målgruppen elever. Den filmen har också fått positiv respons i sociala medier.

Skolverket har under året reviderat stödmaterialet om betygsskalen och betygen B och D i syfte att förtädliga tolkningen. Stödmaterialet publicerades på Skolverkets webbplats i oktober 2016. Målet var att publicera materialet innan höstlovet, vilket uppnåddes.

Det reviderade stödmaterialet skickades också ut till samtliga skolor och har fått positiv respons i sociala medier.

Skolverkets frågeforum om betyg har 2016 haft 103 491 sidvisningar. Skolverkets medarbetare har besvarat 1 290 frågor och i genomsnitt lästes varje svar av 80 personer.

Allmänna råd med kommentarer om prövning har tagits fram och beslutats. De allmänna råden avser att stärka likvärdigheten i utbildningen i hur prövning ska gå till i grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Samma månad som de allmänna råden publicerades laddades de ned 3 351 gånger från Skolverkets webbplats.

År 2016 erbjöds för andra gången frivilliga kursprov i historia för kurserna 1a1 samt 1b i Skolverkets bedömningsportal som stöd för lärarens bedömning och betygssättning. Kursproven är anpassade för att även kunna användas inom komvux på gymnasial nivå. Kursprov i engelska 7 erbjöds för första gången i Skolverkets bedömningsportal. För att bedöma hur mycket materialen används utnyttjas nedladdningsstatistik. För kursprovet i engelska 7 har till exempel bedömningsanvisningarna laddats ned 1 415 gånger, för historia 1a 190 gånger och historia 1b 154 gånger. På alla program ingår någon av de två kurserna i historia 1, medan engelska 7 är en fördjupningskurs där man tvärtom skulle förvänta sig fler nedladdningar av proven i historia. Svar på lärarenkäter om engelska 7 tyder på att bedömningsstödet i kursen har varit efterlängtat och att materialet motsvarar lärarnas förväntningar. Trots att provet i historia laddats ned färre gånger än i engelska har nedladdningen ökat från 2015. Orsaken till att fler använder provet i engelska än i historia är svår att avgöra. En tänkbar anledning kan vara att lärare i engelska är vana att använda nationella prov i sitt ämne, eftersom det finns på de tidigare kurserna medan man i historia inte har haft tillgång till vare sig prov eller bedömningsstöd tidigare och att lärare ytterligare behöver uppmärksammas på att proven finns att ladda ned.

Bedömningsportalen

Bedömningsportalen har till syfte att samla allt bedömningsstöd som Skolverket erbjuder för lärares bedömning och betygssättning kopplat till ämnen och kurser på ett ställe. Skolverket har under året lagt in bedömningsstöd även för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Under 2016 tog Skolverket emot 3 758 supportärenden om bedömningsportalen. Skolverket har skickat ut information till rektorer och gjort förtädligen på Skolverkets webbplats för att öka kännefonden om bedömningsportalen. Antalet registrerade konton har ökat sedan 2015. Men åtkomsten och inloggningen för användare uppfattas som krånglig. Skolverket har nu gjort en förstudie för att se över behörighetshanteringen.

TABELL 11. SIDVISNINGAR OCH NEDLADDNINGAR FRÅN BEDÖMNINGSPORTALEN

Mått	Antal
Unika sidvisningar på startsidan under 2016	3 863 999
Unika sidvisningar 2015 (avser november månad)**	215 000
Unika sidvisningar 2014 (avser november månad)**	97 000
Nedladdat material – de fem mest nedladdade stödmaterialet under 2016	252 279

** Mätningens datumspann är osäkert.

Det har hittills inte skett någon systematisk insamling av nedladdningsstatistik från bedömningsportalen sida om olika sidor, något som kommer att göras framöver. Sedan 2014 har det skett en markant ökning av unika sidvisningar och nedladdning av material.

Det nationella provsystemet

Skolverket har i instruktion och regleringsbrev i uppdrag att ta fram nationella prov och bedömningsstöd. Proven ska användas för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och som stöd för betygssättning.

De nationella proven utvecklas vid sex olika lärosäten runt om i landet utifrån årliga uppdrag av Skolverket. Ett nationellt prov består av två eller flera delprov, lärarinformation, bedömningsanvisningar, i vissa fall ljudfiler och filmer, och erbjuds i årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan, årskurs 6 i sameskolan och i årskurs 4, 7 och 10 i specialskolan. På gymnasial nivå finns kursprov i flera kurser i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk som används både av gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Vilka prov som erbjuds och vad som gäller för hantering och genomförande regleras i förordningar och föreskrifter.

Lärosätenas arbete med att utveckla nationella prov innebär bland annat analyser av relevant litteratur och forskning, utveckling av testspecifikationer, fortlöpande arbete i breda referensgrupper, utveckling av uppgifter, utprövningar i flera omgångar, revidering samt större utprövningar med cirka 400 elever per provuppgift. Att utveckla ett nationellt prov i ett nytt ämne eller ny årskurs beräknas ta cirka 2,5 år. En genomsnittlig årlig kostnad för framtagande av ett nationellt prov har hittills varit cirka 2 miljoner kronor. Skolverkets arbete omfattar överenskommelser med högskolor och universitet om framtagning av nationella prov, samarbete med och uppföljning av provframtagningen, kvalitetssäkring och givande av trycklov.

Lärare är huvudsakligen nöjda med provens innehåll och utformning men har ofta synpunkter på mängden tid och arbete som tas i anspråk för provgenomförandet.

Inom kommunal vuxenutbildning erbjuds från och med hösten 2014 (utöver de kursprov som även gym-

TABELL 12. ANTAL NATIONELLA PROV PER SKOLFORM OCH ÅRSKURS LÄSÅRET 2015/2016

	Ämne/Kurs	Antal prov	Antal delprov
Grundskolan, ämnesprov årskurs 3	Matematik	1	7
	Svenska och svenska som andraspråk	1	3
Ämnesprov årskurs 6	Engelska	1	4
	Matematik	1	3
	Svenska och svenska som andraspråk	1	3
Ämnesprov årskurs 9	Engelska	1	4
	Matematik	1	4
	Svenska och svenska som andraspråk	1	3
	Biologi	1	4
	Fysik	1	4
	Kemi	1	4
	Geografi	1	2
	Historia	1	2
	Religionskunskap	1	2
Kursprov	Samhällskunskap	1	2
	Engelska 5	3	4
	Engelska 6	3	4
	Matematik 1a	2	4
	Matematik 1b	3	4
	Matematik 1c	2	4
	Matematik 2a	2	4
	Matematik 2b	2	4
	Matematik 2c	2	4
	Matematik 3b	2	4
	Matematik 3c	2	4
	Matematik 4	2	4
Sfi-prov	Svenska 1 och svenska som andraspråk 1	3	3
	Svenska 3 och svenska som andraspråk 3	3	1
	B	2	5
C	C	2	4
	D	2	4
Totalt		52	112

nasieskolan genomför) ett kursprov per kurs i samtliga ämnen förutom matematik (där endast matematik 1b erbjuds). Detta för att öka antalet nationella prov som kan användas inom kommunal vuxenutbildning.

I arbetet med nationella kursprov för gymnasial vuxenutbildning kommer tydliga signaler om att provmodellen är svår att kombinera med flexibla provdatum, då detta leder till att innehållet i proven sprids. Organisationen kring provens genomförande anses svår. Proven får exempelvis inte överföras till digitalt format,

**TABELL 13. ANTAL BESTÄLLDA ELEV MATERIAL PER NATIONELLT PROV I GRUNDSKOLAN
LÄSÅREN 2012/2013–2015/2016, EXKLUSIVE PROV ÖVERSATTA TILL ENGELSKA**

Grundskolan*	Ämne/Kurs	Antal beställda elevmaterial			
		2015/2016	2014/2015	2013/2014	2012/2013
Ämnesprov årskurs 3	Matematik	122 700	116 300	115 400	111 600
	Svenska och svenska som andraspråk	122 700	116 400	114 800	111 700
Ämnesprov årskurs 6	Engelska	117 200	111 600	106 400	104 300
	Matematik	116 300	113 100	107 600	103 800
	Svenska och svenska som andraspråk	116 700	111 400	106 100	103 800
	Biologi/fysik/kemi***	-	113 000	107 500	104 100
	Geografi/historia/religionskunskap/ samhällskunskap****	-	112 000	106 900	104 100
Ämnesprov årskurs 9**	Engelska	122 000	116 100	115 100	114 600
	Matematik	120 700	119 100	116 500	112 800
	Svenska och svenska som andraspråk	123 400	119 700	116 100	115 000
	Biologi/fysik/kemi	110 300	108 800	107 200	103 700
	Geografi/historia/religionskunskap/ samhällskunskap	112 000	108 300	107 600	105 700
Totalt antal beställda elevmaterial av ämnesproven per läsår		1 184 000	1 365 800	1 327 200	1 295 200

* Sameskolan genomför samma nationella prov som grundskolan i årskurs 3 och 6. Specialskolan genomför grundskolans nationella prov i årskurs 4, 7 och 10.

** Gymnasieskolan har möjlighet att beställa nationella ämnesprov för årskurs 9 för elever som följer grundskolans kursplaner. I antalet beställda elevmaterial i årskurs 9 ingår därför även gymnasieskolan beställningar.

*** Skolan genomför det nationella provet i ett av ämnena biologi, fysik eller kemi. Våren 2015 blev ämnesprovet frivilligt. För 2015 visas det antal elevmaterial som beställts innan beslutet togs om att de skulle bli frivilliga. Därefter är de borttagna från redovisningen.

**** Skolan genomför det nationella provet i ett av ämnena geografi, historia, religionskunskap eller samhällskunskap. Våren 2015 blev ämnesprovet frivilligt. För 2015 visas det antal elevmaterial som beställts innan beslutet togs om att de skulle bli frivilliga. Därefter är de borttagna från redovisningen.

vilket är svårt att kombinera med skolformens arbetsformer med flexibla starter och slut samt omfattande distansstudier. Därmed kan proven förlora mycket av sitt värde, vilket även påverkar gymnasieskolan (då de flesta prov delas med gymnasieskolan).

Under 2016 har Skolverket producerat 52 nationella prov, se tabell 12. Proven trycks i åtskilliga exemplar och distribueras till skolenheterna. I tabellen redovisas hur många prov i de olika skolformerna och årskurserna som skulle genomföras läsåret 2015/2016.

I tabell 13 och 14 redovisas antalet beställda elevmaterial de senaste fyra läsåren, hämtat från Skolverkets beställningssystem för nationella prov. Utöver detta material beställs även lärarmaterial, ljudfiler och annat stödmaterial för proven i systemet. Exakt hur många prov som verkligen genomförs av elever under ett läsår är svårt att säga, eftersom skolenheter kan beställa ett exemplar och kopiera det till alla elever som ska göra provet, en skolenhet kan beställa fler prov än vad som verkligen behövs och även för att alla skolenheter inte redovisar sina elevers resultat i insamlingen efteråt.

För att de nationella proven ska stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning är det av största vikt att proven hanteras på ett säkert sätt så att provuppgifter inte sprids. Därför har Skolverket tagit fram föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov (SKOLFS 2013:19), provföreskrifter och noggranna anvisningar till varje prov för hur de ska hanteras på skolorna.

Skolverket beslutade 2015 att från och med höstterminen 2015 skicka ut bedömningsanvisningarna till delprov med fasta provdatum samtidigt eller efter att delproven har genomförts för att förhindra att bedömningsanvisningar blir kända i förväg. Våren 2016 tog Skolverket dock beslutet att återgå till de tidigare rutinerna, det vill säga att skicka ut bedömningsanvisningarna tillsammans med övrigt provmaterial. Beslutet fattades efter att en postleverans av bedömningsanvisningarna till ämnesprovet i engelska för årskurs 9 blev försenad, vilket försenade betygssättningen av eleverna inför läsårets slut.

TABELL 14. ANTAL BESTÄLLDA ELEV MATERIAL PER NATIONELLT PROV I GYMNASIESKOLAN OCH KOMMUNAL VUXENUTBILDNING LÄSÅREN 2012/2013–2015/16, EXKLUSIVE PROV ÖVERSATTA TILL ENGELSKA*

Gymnasieskolan / Komvux	Antal beställda elevmaterial							
Kurs	Vt 2016	Ht 2015	Vt 2015	Ht 2014	Vt 2014	Ht 2013	Vt 2013	Ht 2012
Engelska 5	107 700	14 200	113 200*	11 300	109 400	12 600	111 300	13 700
Engelska 6	84 400	14 400	89 500*	11 000	88 900	10 800	83 100	8 600
Matematik 1a	38 600	5 900	39 000	6 400	39 800	5 800	38 400	6 600
Matematik 1b	45 900	6 900	48 300*	6 100	45 000	5 900	44 600	6 800
Matematik 1c	8 200	20 200	7 600	21 000	8 500	18 800	8 400	19 000
Matematik 2a	9 700	3 400	9 400	3 800	9 500	2 800	6 300	2 200
Matematik 2b	40 600	7 400	38 800	7 900	39 900	6 500	36 300	5 200
Matematik 2c	19 400	6 500	18 500	6 700	17 200	6 500	15 000	7 100
Matematik 3b	17 000	4 400	16 800	4 800	16 700	3 700	3 400	2 800
Matematik 3c	16 000	10 900	15 400	11 000	15 800	9 700	14 500	9 900
Matematik 4	14 000	9 000	12 800	9 700	12 700	8 900	6 900	Erbjöds ej
Svenska 1 och svenska som andraspråk 1	117 600	16 800	124 500	14 600	120 000	15 100	121 900	15 200
Svenska 3 och svenska som andraspråk 3	75 600	16 000	83 600	10 800	83 200	9 100	5 300	4 100
Totalt antal kursprov	594 700	136 000	617 400	125 100	606 600	116 200	566 400	169 400

* Skolorna beställer alltid något mer provmaterial än antalet elever som ska genomför provet. Från och med ht 2014 ingår även de specifika kursproven för kommunal vuxenutbildning

Stöd till
skolutveckling

SKOLVERKET SKA enligt myndighetens instruktion (2015:1047) stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter. Uppdraget definieras genom preciserade uppgifter i instruktionen, regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut. Det stöd till skolutveckling som Skolverket erbjuder kategoriseras i generellt stöd, riktat stöd och övriga insatser.

Det generella stödet erbjuds huvudsakligen genom insatser i de nationella skolutvecklingsprogrammen och riktar sig till samtliga huvudmän. Det riktade stödet erbjuds ett urval huvudmän. Insatserna riktar sig till skolor med låga kunskapsresultat eller en hög andel elever som inte fullföljer sina studier och som har eller bedöms få svåra förutsättningar att förbättra sin verksamhet på egen hand. De riktade insatserna vänder sig även till huvudmän som tagit emot en stor andel nyanlända elever i förhållande till folkmängd. Till kategorin övriga insatser hör insatser som inte kan inordnas i någon av de andra kategorierna.

Mål för verksamheten

Av Skolverkets instruktion framgår att målet för verksamhetsområdet stöd till skolutveckling är att bidra till att förbättra huvudmännens förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten. Med utgångspunkt i Skolverkets uppdrag har myndigheten formulerat övergripande strategiska mål som innebär att de insatser som myndigheten erbjuder ska möta målgruppernas behov och bidra till högre kvalitet i undervisningen.

Samlad bedömning av verksamhetens resultat

Skolverket inför från 2017 mål- och resultatstyrning som möjliggör en övergripande och systematisk uppföljning av resultaten av de insatser som myndigheten erbjuder i förhållande till målen för verksamheten. Det pågår ett arbete med att utveckla uppföljningen och utvärderingen av verksamheten på en övergripande nivå, genom att band annat identifiera verksamhetsområdesmål och resultatindikatorer för det generella och riktade stödet som Skolverket erbjuder. Detta arbete kommer att införas i verksamheten under 2017.

Den uppföljning som Skolverket hittills genomfört sker på insatsnivå, bland annat utifrån de syften och mål som finns angivna för respektive uppdrag. Det är förenat med vissa svårigheter att göra en sammanfattande bedömning av verksamhetens resultat med utgångspunkt i dessa uppföljningar, bland annat eftersom insatsernas syften och mål ofta varierar. Men de uppföljningar som Skolverket gjort av myndigheten mer omfattande insatser, som Matematiklyftet och Naturvetenskaps- och tekniksatsningen, visar att målgrupperna anser att insatserna mött deras behov och bidragit till deras förmåga att utveckla verksamheten

och undervisningen. Detsamma gäller resultaten från de lopande uppföljningar som görs av befattningsutbildningen och fortbildningen för rektorer. Utifrån dessa uppföljningar bedömer Skolverket myndighetens verksamhet inom verksamhetsområdet som tillfredsställande.

Prestationsredovisning – Generellt stöd

Skolverket har i uppdrag (U2015/03844/S) att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till huvudmän och skolor. Skolverket ska i årsredovisningen redovisa hur arbetet med de nationella skolutvecklingsprogrammen fortlöper.

Det generella stöd som Skolverket erbjuder huvudmän och skolor erbjuds huvudsakligen genom insatser i de nationella skolutvecklingsprogrammen. Skolverket har under 2016 förbättrat hur myndigheten presenterar insatserna. Det framgår nu tydligare vilka de nationella skolutvecklingsprogrammen är och hur insatserna fördelar sig mellan de olika programmen. Myndigheten har också skapat en gemensam lärportal där de insatser som bygger på kollegialt lärande enligt modellen för Matematiklyftet och Läslyftet presenteras, istället för att varje insats har en egen lärportal.

Vidare har det skapats en process för att bedriva nationella skolutvecklingsprogram som numera omfattar allt generellt skolutvecklingsarbete. Processen syftar till att strukturera och systematisera Skolverkets långsiktiga arbete med skolutveckling samt att på ett samlat och överskådligt sätt informera om allt generellt skolutvecklingsarbete inom samtliga skolformer.

Bedömning och betyg

Inom ramen för det nationella skolutvecklingsprogrammet Bedömning och betyg erbjuder Skolverket insatser som syftar till att skapa förutsättningar för en likvärdig och rättssäker bedömning och betygssättning.

Webbkurs i bedömning och betygssättning för lärare

Skolverkets webbkurs i bedömning och betygssättning har utvecklats under 2016, bland annat genom en ny film om innebördens av ”till övervägande del” för betygen B och D. Under 2016 har omkring 6 700 personer tagit del av kursen, som vänder sig till lärare och skolledare i årskurs 7–9, gymnasial utbildning och vuxenutbildning. Utvärderingar har visat att 97,6 procent av deltagarna tycker att kursen var bra eller mycket bra.

Digitalisering

Inom ramen för det nationella skolutvecklingsprogrammet Digitalisering erbjuder Skolverket insatser som syftar till att skapa bättre förutsättningar för barn och elever att utveckla adekvat digital kompetens och som bidrar till effektivisering och utveckling av utbildningen.

Nationella it-strategier för skolväsendet och uppdrag att främja användningen av informations- och kommunikationsteknik

Skolverket har haft i uppdrag (U2015/04666/S) att föreslå nationella it-strategier för förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan och motsvarande skolformer samt för gymnasieskolan, gymnasieärskolan och skolväsendet för vuxna med syfte att bidra till ökad måluppfyllelse och likvärdighet.

Skolverket har under 2016 lämnat två förslag på nationella strategier för skolans digitalisering till regeringen samt separat redovisat förslag på förändringar i läroplaner m.m. Inom ramen för uppdraget har Skolverket genomfört samråd med representanter för bland annat elever, lärare, huvudmän och läromedelsproducenter.

Sammantaget bedömer Skolverket därmed att myndigheten uppfyllt målet med uppdraget.

Under 2016 har detta uppdrag kostat 985 tkr.

Skolverket har haft i uppdrag (U2008/8180/S) att främja användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i förskolor, skolor och verksamheter samt hos huvudmän. Skolverket ska redovisa delar av uppdraget i myndighetens årsredovisning.

Inom ramen för uppdraget har Skolverket under 2016 fortsatt att erbjuda stöd för utveckling av undervisningen främst via resurser på webben. Utvecklingspaketet har uppdaterats. Aktuell forskning har bevakats och presenterats och omvärldsbevakning har tillgängliggjorts genom främst Omvärldsblogggen. Skolverket har också deltagit i det Europeiska skoldatanätet (EUN) och genomförde i samarbete med de nordiska länderna konferensen Nordic@BETT 2016.

Digitala lärresurser har fortsatt gjorts tillgängliga via Spindeln. Genom Kolla källan har särskilt fokus lagts på kompetensutveckling inom källkritik, upphovsrätt och integritetsfrågor. Skolverket deltar också som partner i kvalitetsutmärkelsen Guldtrappan som lyfter fram huvudmän som bedriver ett framgångsrikt arbete med skolans digitalisering.

Sammantaget bedömer Skolverket att myndigheten uppfyllt målet med uppdraget.

Under 2016 har detta uppdrag kostat 2 161 tkr.

Elevhälsa och barns omsorg

Inom ramen för det nationella skolutvecklingsprogrammet Elevhälsa och barns omsorg erbjuder Skolverket insatser som syftar till att skapa bättre förutsättningar att arbeta främjande och förebyggande för att stödja barn och elever i deras utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsans främjande och förebyggande arbete

Skolverket har i regleringsbrevet för 2016 (U2016/03967/S) i uppdrag att genomföra insatser för att förbättra det förebyggande och främjande arbetet inom elevhälsan i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet senast den 1 februari 2017.

Inom ramen för uppdraget har Skolverket utlyst utvecklingsmedel som huvudmännen fått möjlighet att söka. Därutöver pågår ett arbete med att teckna överenskommelser med lärosäten om att genomföra en kartläggning av pågående forsknings- och utvecklingsarbeten som bedrivs inom universitet och högskolor. I överenskommelserna kommer det även att ingå att genomföra en kartläggning av de utvecklingsprojekt som Skolverket beviljat utvecklingsmedel för och att fungera som stöd för huvudmännen i deras genomförande av insatserna.

I förhållande till uppdragets syfte bedömer Skolverket att det är uppfyllt. Intresset för de utlysta utvecklingsmedlen var mycket stort och ansökningarna överskred det tillgängliga anslaget cirka tio gånger.

Under 2016 har uppdraget kostat 42 446 tkr.

Vägledning för elevhälsan

Socialstyrelsen hade i sitt regleringsbrev för 2010 i uppdrag att utarbeta, tillgängliggöra och kontinuerligt uppdatera vägledningar, rekommendationer och kunskapsöversikter för bland annat elevhälsan. Inom ramen för detta uppdrag utarbetade Socialstyrelsen och Skolverket i samverkan en vägledning för elevhälsan som publicerades i en första upplaga under 2014.

Under 2016 har Socialstyrelsen och Skolverket genomfört en genomgripande revidering, och en uppdaterad version av vägledningen publicerades under november 2016.

I förhållande till intentionerna i båda myndigheternas uppdrag bedömer Skolverket att syftet är uppfyllt.

Kostnaderna för Skolverkets del har under 2016 uppgått till cirka 200 tkr.

Fortbildning i specialpedagogik för lärare

Skolverket har i uppdraget (U2015/05783/S) att svara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik för lärare i grundskolan, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och sameskolan. Skolverket ska också svara för utbildning av handledare med uppgift att handleda lärare inom det specialpedagogiska området samt erbjuda en webbplats för fortbildning där forskningsbaserat stödmaterial publiceras. Syftet med uppdraget är att stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt i skolan. En sluttredovisning inklusive en utvärdering av satsningen för 2016–2019 ska lämnas till Regeringskansliet senast den 15 april 2020.

Skolverket har under 2016 lanserat kompetensutvecklingsinsatsen Specialpedagogik för lärande och publicerat 5 delar i en fortbildningsmodul om inkludering och delaktighet. Modulen, som finns tillgänglig på Skolverkets lärportal, riktar sig till lärare i årskurs 1–9 och innehåller bland annat vetenskapliga artiklar och diskussionsunderlag. Skolverket har även anordnat en uppstartskonferens för rektorer och blivande handledare samt påbörjat genomförandet av utbildningen för handledare.

Skolverket har påbörjat en planering för hur en utvärdering ska genomföras.

Under 2016 har uppdraget kostat 10 935 tkr.

Nyanlända och flerspråkiga barns och elevers lärande

Inom ramen för det nationella skolutvecklingsprogrammet Nyanlända och flerspråkiga barns och elevers lärande erbjuder Skolverket insatser som syftar till att skapa bättre förutsättningar att erbjuda barn och elever med annat modersmål än svenska en utbildning av hög och likvärdig kvalitet.

Integrationsinsatser inom skolväsendet

Skolverket har under 2013–2016 haft i uppdrag (U2013/1101/S) att genomföra insatser för att öka måluppfyllelsen för elever med annat modersmål.

I uppdraget har ingått att utveckla och sprida information om ett kartläggningsmaterial samt att utveckla och sprida information om ett särskilt material som stödjer lärares arbete med att kontinuerligt bedöma nyanlända elevers kunskapsutveckling i svenska. Inom ramen för uppdraget skulle Skolverket organisera kompetensutvecklingsinsatser för lärare och rektorer samt ta fram och sprida informationsmaterial om det fria skolvalet på olika språk till elever och föräldrar. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningarna för åren 2013–2016.

Under 2016 har Skolverket publicerat de obligatoriska delarna av kartläggningsmaterialet. Materialets frivilliga delar har publicerats i ämnena biologi, fysik, kemi, teknik och engelska. I ämnena bild, hem- och konsumenkunskap, idrott och hälsa, matematik, moderna språk, musik, geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap och slöjd publiceras material successivt under 2016–2017. Skolverket har presenterat kartläggningsmaterialet på bl.a. konferenser för rektorer och lärare, hos utbildningsutskottet, regionala nätverk och för utländska gästbesök.

Bedömningsstödet i svenska har tagits fram i samarbete med Stockholms universitet. Under hösten 2016 prövas materialet i 13 grund- och gymnasieskolor. Materialet kommer att publiceras under 2017.

Under 2016 har utbildningarna Att leda nyanländas lärande, Nyanländas lärande – mottagande, inkludering och skolframgång samt forskningscirklar om frågor som rör nyanlända elever anordnats vid 15 lärosäten. Syftet med utbildningarna är att ge kunskap om hur ett väl fungerande mottagande av och undervisning för nyanlända elever kan organiseras. Under läsåret 2015/16 påbörjade 599 deltagare dessa kompetensutvecklingsinsatser, varav 394 hittills har slutfört dem.

Hösten 2016 presenterades en utvärdering av utbildningen Nyanländas lärande – mottagande, inkludering och skolframgång. Utvärderingen visar sammanfattningsvis att deltagarna var nöjda med utbildningen men att den inte gett så stora avtryck i verksamheten.

Under 2016 har uppdraget kostat 10 963 tkr.

Insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov för elever med annat modersmål än svenska

Skolverket har i uppdrag (U2015/3356/S) att genomföra systematiska insatser i syfte att stärka huvudmännens förmåga att på kort och lång sikt erbjuda nyanlända elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet med målet att förbättra förutsättningarna för goda kunskapsresultat för dessa elever.

Inom ramen för uppdraget erbjuder Skolverket generellt stöd riktat till alla huvudmän. Under 2016 har samtliga huvudmän erbjudits möjligheten att utse samordnare för frågor som rör nyanlända elever. Totalt har 277 huvudmän antagit erbjudandet. Av dem har 192 rekviserat bidrag från Skolverket till ett totalt belopp om 21 386 tkr. Under 2016 har 21 lärosäten anordnat 2–3 nätverksträffar var för samordnarna. Stöd- och informationsmaterial har publicerats på Skolverkets webbplats och tre olika lärosätesutbildningar samt en webbutbildning om kartläggningsmaterialet har tagits fram. Sammanlagt har 37 lärosäten genomfört kompetensutvecklingsinsatser för lärare, studiehandledare och studie- och yrkesvägledare. Webbutbildningen om kartläggningsmaterialet har 4 949 registrerade användare. I syfte att implementera de allmänna råden om utbildning för nyanlända elever har sju konferenser genomförts och fem filmer som sammanfattar de allmänna råden har publicerats på Skolverkets webbplats.

Skolverket följer upp insatserna kontinuerligt och kommer att utvärdera dem längre fram.

Under 2016 har denna del av uppdraget kostat 32 082 tkr. Den totala kostnaden för hela uppdraget har under 2016 varit 81 191 tkr.

Skola och arbetsliv samt vidare studier

Inom ramen för det nationella skolutvecklingsprogrammet Skola och arbetsliv samt vidare studier erbjuder Skolverket insatser som syftar till att skapa bättre förutsättningar för elever att kunna göra väl underbyggda val inför fortsatta studier eller arbetsliv, samt för att underlättा övergången mellan olika skolformer och mellan skola och arbetsliv eller vidare studier.

Entreprenörskap i skolväsendet

Skolverket ska enligt instruktionen särskilt stimulera arbetet med entreprenörskap i skolväsendet. Uppdraget knyter an till myndighetens uppgift att lämna statsbidrag enligt förordningen (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap i skolan samt upphandling av tjänster för att stödja entreprenörskap inom skolväsendet. Syftet med Skolverkets insatser är att främja utvecklingen av huvudmännens arbete med entreprenörskap i skolan. Som ett led i myndighetens arbete med att identifiera kommande utvecklingsinsatser har ett antal åtgärder utförts under 2016. Skolverket har gjort verksamhetsbesök i samtliga skolformer med spridning över hela

landet. Myndigheten har genomfört en effektutvärdering i 14 skolor som via huvudmännen beviljats statsbidrag för att stödja utvecklingen av entreprenörskap och entreprenöriellt lärande, samt tagit fram en sammanställning av huvudmännens erfarenheter och behov av stöd. Skolverket har även tagit emot slutrapporter från huvudmän om vilka utvecklingsinsatser de genomförts för de statsbidrag som betalats ut 2015.

Under 2016 har uppdraget kostat 1 112 tkr.

Insatser för att stärka studie- och yrkesvägledningen

Skolverket har i regleringsbrevet för 2016 (U2016/03967/S) i uppdrag att genomföra fortbildningsinsatser för främst studie- och yrkesvägledare för att förbättra kvaliteten inom vägledningen. Fortbildningsinsatserna ska inriktas mot att utveckla studie- och yrkesvägledningen med särskilt fokus på ökade kunskaper om arbetsmarknaden samt att stärka jämställdhetsperspektivet, för att bidra till att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av kön, social eller kulturell bakgrund.

Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet den 15 mars 2019.

Inom ramen för uppdraget har Skolverket genomfört ett utbildningspaket i samarbete med bland annat Arbetsförmedlingen. Fokus för utbildningen har varit kunskap om arbetslivet och hur lärare kan integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Sammanlagt har 850 lärare, studie- och yrkesvägledare samt skoldelare deltagit på 20 utbildningsdagar fördelat på 15 orter.

Skolverket har erbjudit sex kurser i form av uppdragsutbildningar. Böcker och stödmaterial har tagits fram om bland annat vägledning och nyanlända. Skolverket har även publicerat sex webbaserade utbildningspaket i Skolverkets serie *Sju timmar om ...* som syftar till att stärka studie- och yrkesvägledningen.

Skolverket har deltagit i ett forum för myndighetsamverkan inom studie- och yrkesvägledning samt medverkat i en rad utåtriktade insatser, bl.a. riks-konferensen SSA (Samverkan skola–arbetsliv). Skolverket har också skapat en referensgrupp av vägledare.

Under 2016 har uppdraget kostat 12 095 tkr.

Uppdrag att främja lärlingsutbildning

Skolverket har i uppdrag (U2013/7249/GV) att inrätta ett lärlingscentrum som bland annat ska stimulera anordnandet av gymnasial lärlingsutbildning genom riktade insatser, främja ungdomars intresse för gymnasial lärlingsutbildning samt ge stöd och råd till huvudmän med flera. Målet är fler gymnasiala lärlingar och ökad kvalitet i det arbetsplatsförlagda lärandet.

Under 2016 har Skolverket, inom ramen för uppdraget, anordnat och medverkat i konferenser för att sprida goda exempel på lärlingsutbildning samt organiserat studiebesök för skolor. Lärlingssamordnare har arbetat konsultativt mot huvudmän, branscher och arbetsgivare för att främja samverkan mellan skola

och arbetsliv samt för att stödja utvecklingsarbetet av den gymnasiala lärlingsutbildningen. Inom ramen för uppdraget har Skolverket gjort riktade informationsinsatser mot arbetsgivare och arbetsmarknadens parter. Skolverket har, inom ramen för uppdraget, en representant i European Alliance for Apprenticeships (EAfA), för att vara delaktig i utvecklingen av lärlingsutbildning i Europa. Skolverket har genomfört en undersökning av etableringen på arbetsmarknaden för elever som genomgått lärlingsutbildningen.

Antalet elever som går lärlingsutbildning i gymnasieskolan ökar med cirka 1 000 per år, och uppgick hösten 2016 till 9 600 elever. Inom gymnasiesärskolan fanns 16 lärlingar under våren 2016. Skolverket bedömer att delmålet i regeringsuppdraget att öka antalet lärlingar är uppfyllt men att ytterligare åtgärder krävs för att få fler lärlingar inom gymnasiesärskolan och för att öka kvaliteten i lärlingsutbildningen.

Under 2016 har uppdragets totala kostnader, inklusive statsbidrag, uppgått till 28 854 tkr. För insatser att främja gymnasial lärlingsutbildning har kostnaden uppgått till 7 919 tkr.

Handledarutbildning och kvaliteten

i det arbetsplatsförlagda lärandet

Skolverket har i regleringsbrevet för 2016 (U2016/03967/S) i uppdrag att fortsätta insatserna att genomföra utbildning för handledare och stärka kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 1 juni 2018.

Under 2016 har insatserna för handledarutbildningen fokuserats på att komplettera webbutbildningen med ytterligare material om bland annat funktionsnedsättningar, arbetsmiljö och material för handledare utomlands. Skolverket har även genomfört insatser för att få yrkeslärare att genomföra utbildningen. Sedan lanseringen i oktober 2014 har 23 760 personer

registrerat sig på utbildningen, varav 14 700 är handledare. Totalt har 11 650 personer genomfört den grundläggande handledarintroduktionen, varav 7 900 är handledare och 1 800 är lärare.

En apl-utvecklarutbildning har på uppdrag av Skolverket genomförts av sju lärosäten vid åtta orter under våren och hösten 2016. Sedan starten hösten 2013 har cirka 1 200 yrkeslärare och apl-ansvariga deltagit i utbildningen, varav cirka 410 under 2016. Deltagarnas respektive rektor har bjudits in till ett endagsmöte om utbildningen och rektorns roll i utveckling av det arbetsplatsförlagda lärandet. Sedan starten 2013 har cirka 195 rektorer deltagit vid dessa träffar, varav 85 under 2016.

Skolverket har genom nationella apl-utvecklare erbjudit stöd till skolor för att stärka det arbetsplatsförlagda lärandet. Under 2016 har Skolverket erbjudit cirka 80 sådana insatser.

Skolverket har producerat tio filmer om apl riktade till huvudmän och rektorer.

En utvärdering av kompetensutvecklingsinsatsen har inletts under året. Skolverket kommer därför först under 2017 kunna bedöma hur den påverkat verksamheterna.

Under 2016 har uppdraget kostat 18 237 tkr.

Yrkesutbildningens år

Skolverket har i regleringsbrevet för 2016 (U2016/03967/S) i uppdrag att genomföra insatser för att höja yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft i samband med Yrkesutbildningens år. Uppdraget ska genomföras i dialog med WorldSkills Sweden och de nationella programråden.

Skolverket har under 2016 genomfört flera insatser inom ramen för uppdraget. Myndigheten har bland annat producerat filmer om olika yrken och annonserat i digitala kanaler för att nå målgrupperna med syftet att väcka intresse för yrkesutbildning. Skolverket har byggt vidare på den gymnasiekampanj som drivits sedan 2013 med huvudfokus på att gymnasieinfo.se. Hittills har webbplatsen haft 183 820 unika besökare, vilket är ett bra resultat med tanke på att en årskull omfattar cirka 100 000 elever.

Myndigheten har samarbetat med ”youtubers” som har gjort filmer om sina gymnasieval. Skolverket har även deltagit i Yrkes-SM, Yrkes-EM och gymnasimässor. Genom aktiviteten Talangjakten har Skolverket gett landets alla elever i årskurs 8–9 en möjlighet att ta del av Yrkes-EM i Göteborg. Talangjakten var en film- och fototävling där deltagarna dokumenterade yrken i närområdet och kopplade dem till gymnasieskolans yrkesprogram. 425 bidrag skickades in.

Under 2016 har uppdraget kostat 6 221 tkr.

Styrning och ledning

Inom ramen för det nationella skolutvecklingsprogrammet Styrning och ledning erbjuder Skolverket insatser som syftar till att skapa bättre förutsättningar för huvudmän, rektorer och förskolechefer att styra och leda mot en utbildning av hög kvalitet.

Befattningsutbildning för rektorer, biträdande rektorer och förskolechefer

Skolverket har i uppdrag (U2008/2648/S) att ta fram måldokument, dimensionera och upphandla en befattningsutbildning för rektorer, biträdande rektorer och förskolechefer. Utbildningen är treårig, omfattar tre kurser och motsvarar 30 högskolepoäng på avancerad nivå.

Syftet med rektorsprogrammet är att ge deltagarna beredskap att leda och utveckla förskolan, skolan och vuxenutbildningen mot de nationella målen för verksamheten. Vidare syftar rektorsprogrammet till att förbättra skolledarnas kunskaper om utvärdering och uppföljning av elevers, barns och verksamheters resultat samt om mål, regler och de krav på myndighetsutövning som gäller för kommunala respektive enskilda huvudmän.

Rektorsprogrammet genomförs av åtta lärosäten. Hösten 2016 deltog 2 934 rektorer, förskolechefer, biträdande rektorer eller personer med motsvarande ledningsfunktion. Totalt har 12 utbildningar anskaffats under 2016 och Skolverket har anordnat 14 konferenser för utbildningschefer och utbildare inom rektorsutbildningarna, varav 4 i samarbete med Utdanningsdirektoratet i Norge.

Generellt sett upplever deltagarna utbildningen som positiv. Av den grupp som senast avslutade och genomförde hela utbildningen var 97 procent mycket nöjda (64 procent) eller ganska nöjda (33 procent) med utbildningen. 94 procent har också varit mycket nöjda (39 procent) eller ganska nöjda (54 procent) med det stöd som lärosätena erbjudit.

Skolverket kan konstatera att andelen förskolechefer som söker till utbildningen minskat till cirka 18 procent, vilket kan vara en effekt av den fortbildning för förskolechefer som startade höstterminen 2015. Skolverket kan också konstatera att andelen anmälda deltagare som inte påbörjar eller gör studieavbrott ökar. Detta ofta med hänvisning till en pressad arbets situation. Skolverket bedömer även att den ökande andelen av biträdande rektorer, som inte omfattas av obligatoriet, påverkar den här utvecklingen.

Av de 889 deltagare som under 2016 avslutade sin utbildning blev 87 procent godkända på lärosätenas samtliga examinationer inom de tre kunskapsområdena. Övriga 13 procent får om de så önskar fortsatt stöd av lärosätena, så att de kan komplettera med uppgifter och slutföra utbildningen med godkänt resultat.

Sammantaget bedömer Skolverket att syftet med uppdraget är uppfyllt.

Under 2016 har uppdraget kostat 83 279 tkr för utbildning och 4 076 tkr för administration.

Fortbildning för rektorer

Skolverket har i uppdrag (U2011/1195/S) att svara för en fortbildningsinsats för rektorer enligt förordning (2011:183). Målgruppen är rektorer som har gått den statliga befattningsutbildningen för rektorer eller en äldre statlig rektorsutbildning. Rektorn ska också ha arbetat minst ett år.

Fortbildningen ska inriktas mot styrnings- och ledarskapsfrågor, så att rektorerna får förutsättningar att utveckla sitt pedagogiska ledarskap. Teoretiska kunskaper ska knyta an till rektorernas ledarroll i praktiken. Fortbildningen ska vidare bygga på relevanta delar av befattningsutbildningen.

Skolverket har genom överenskommelser med de lärosäten som anordnar rektorsprogrammet uppdragit åt lärosätena att även anordna fortbildning inriktad mot pedagogiskt ledarskap om motsvarande 7,5 högskolepoäng.

Fortbildningen för rektorer genomfördes under 2016 enligt överenskommelser med sex lärosäten. Fortbildningen löper över två terminer och totalt har 6 utbildningar anskaffats under 2016 och Skolverket har ordnat två konferenser för utbildare och utbildningschefer med syfte att följa kvalitet och stärka likvärdighet.

Samtliga anmälda kunde beredas plats på utbildningen. En relativt stor andel av de antagna, 20 procent, påbörjade aldrig utbildningen och 5 procent gjorde studieavbrott under året. Skolverkets bedömning är att detta beror på en kombination av rektors höga arbetsbörla, att utbildningen är en påbyggnad på rek-

torsprogrammet och att den ges på avancerad nivå. Det pågår ett analysarbete för att se om det är möjligt att göra några justeringar i utbildningen för att motverka avhopp.

Skolverkets bedömning är att syftet med uppdraget är uppfyllt när det gäller att tillgängliggöra utbildningen, men att det är bekymmersamt med den relativt stora andelen studieavbrott.

Fortbildning för rektorer kan beskrivas som en lyckad satsning utifrån deltagande rektorsperspektiv. 98 procent uppger att utbildningen är mycket eller ganska bra. En majoritet, 83 procent, anser att utbildningens svårighetsgrad har stämt mycket väl för dem. Det stora flertalet rektorer uttrycker att fortbildning för rektorer har lyckats knyta ihop praktik och teori genom starkt verksamhetsfokus, utan att för den skull ge avkall på utbildningens akademiska nivå.

Under 2016 har uppdraget kostat 2 587 tkr för utbildning och 284 tkr för administration.

Fortbildning för förskolechefer

Skolverket har i uppdrag (U2015/03528/S) att svara för en fortbildning på grundnivå om 7,5 högskolepoäng för verksamma förskolechefer. Fortbildningen ska inriktas mot styrnings- och ledarskapsfrågor så att förskolecheferna får förutsättningar att utveckla sitt pedagogiska ledarskap.

Skolverket har genom överenskommelser uppdragit åt sju lärosäten att anordna fortbildning för förskolechefer enligt de övergripande mål för fortbildningen som Skolverket tagit fram. Syftet är att säkerställa att utbildningen leder till att förskolecheferna utvecklar sitt ledarskap inriktat mot ett arbete för förskolor med en verksamhet som främjar alla barns utveckling och lärande.

TABELL 15. TOTALT ANTAL DELTAGARE FÖRDELAT PÅ LÄROSÄTEN, KÖN, HUVUDMAN, RESULTAT OCH SKOLFORM.

Lärosäte*	Startat	Kvinnor	Män	Fullföljt Godkänt resultat	Fullföljt Godkänt resultat				Fullföljt Godkänt resultat				Ej Godkänt fullföljt	Andel Godkänt fullföljt	Avbrott	Studieupphåll				
					Offentlig Huvudman				Enskild Huvudman											
					Gr	Gy	Vu	Sa	Gr	Gy	Vux	Sa								
Kau	42	29	13	34	17	6	2	25	6	2	1	9	1	97 %	3	4				
Lnu	24	18	6	20	15	1	2	17	1	1		3	3	87 %	0					
Su	41	25	16	28	5	2	3	11	10	7	1	17	6	82 %	6	1				
Umu	52	39	13	28	12	8		23	5			5	2	93 %	22					
Uu	32	21	11	17	11	5		16	1			1	0	100 %	9	6				
ÖMD	39	31	8	23	12	2	3	19	2	2		4	8	74 %	7	1				
Total	230	163	67	150	72	24	10	111	25	12	2	39	20	88 %	20	5				

* Kau (Karlstads universitet), Lnu (Linneuniversitetet), Su (Stockholms universitet), Uu (Uppsala universitet) ÖMD, (Örebro universitet, Mälardalens högskola och Högskolan Dalarna i samverkan).

Fortbildningen löper över två terminer och totalt har sju utbildningar anskaffats under 2016, och Skolverket har anordnat tre konferenser för utbildningsansvariga och utbildare vid lärosätena. På den första utbildningen 2015/16 deltog 217 personer, 208 kvinnor och 9 män. Av deltagarna arbetade 49 procent för en enskild huvudman och 51 procent för en offentlig huvudman. Till utbildningen 2016/17 anmälde 327 förskolechefer, varav 63 aldrig påbörjade utbildningen.

Deltagarna tycker att de i mycket hög utsträckning fått stöd från lärosätena för att genomföra utbildningen – 71 procent har angett värde sex och sju på en sjugradig skala. Som svar på frågan ”Hur bedömer du utbildningen som helhet” lägger sig 76 procent på de två mest positiva värdena (66 procent för deltagare med offentlig huvudman och 86 procent för de med enskild huvudman). Cirka 70 procent av deltagarna anser att utbildningen ligger på en lämplig nivå. I likhet med deltagare på rektorsprogrammet och fortbildning för rektorer anser ungefär hälften av deltagarna att de kunnat avsätta tillräckligt med tid för utbildningen.

Skolverket bedömer sammantaget att målen med utbildningen är uppfyllda.

Under 2016 har uppdraget kostat 5 300 tkr för utbildning och 448 tkr för administration.

Uppdrag att svara för lärarlyftet II

Skolverket har i uppdrag (U2011/5531/S) att svara för genomförandet av lärarlyftet II. Satsningen syftar till att lärare ska bli behöriga i alla skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar. Skolverket ska genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda ämneslärar- eller grundlärarexamen erbjuda utbildning som leder till behörighet enligt förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. Satsningen ska även omfatta utbildning i ett eller två praktisk-estetiska ämnen för fritidspedagoger eller motsvarande, så att dessa kan bli behöriga lärare och därmed möjlighet att få legitimation som lärare.

Inom ramen för uppdraget har under året 132 kurser anskaffats, fördelat på 22 lärosäten, varav 118 kurser har startat. Sammanlagt har 1 906 deltagare påbörjat en kurs 2016. Skolverket har under året haft ett särskilt fokus på att möta den ökade efterfrågan på kurser i ämnet svenska som andraspråk. Intresset för kurser i matematik har gått ned något, och likaså har behovet av kurser för fritidspedagoger tydligt minskat de senaste åren.

286 kurser har, med olika startterminer, omfattning och studiehastigheter, löpt under 2016 med totalt omkring 3 700 aktiva deltagare. Sedan starten 2012 har omkring 13 500 personer påbörjat en behörighetsgivande ämneskurs inom ramen för lärarlyftet.

Under 2016 var 87 procent av deltagarna i fortbildningen anställda hos en offentlig huvudman och 13 procent hos en enskild huvudman, vilket är ungefär samma fördelning som tidigare år. När det gäller andelen deltagande fritidspedagoger är siffran 89 respektive 11 procent.

En skillnad kan ses i andelen deltagande lärare som läser svenska som andraspråk, där 94 procent är anställda hos en offentlig huvudman och 6 procent hos en enskild huvudman.

Det är stor geografisk spridning hos deltagarna i lärarlyftet, och det största antalet deltagande lärare kommer 2016 från Västra Götalands län följt av Stockholms län. På tredje plats finns Skåne län.

Under 2016 har i princip samtliga intresserade lärare fått plats till önskad kurs. Mot bakgrund av detta bedömer Skolverket att målet med uppdraget, att verka för att lärare blir behöriga i de skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar, uppfylls.

TABELL 16. ANTAL KÖPTA KURSER TOTALT OCH INOM PRIORITERADE ÄMNNEN, SAMT ANTAL KÖPTA KURSER PER SKOLFORM/ÅRSKURS/MÅLGRUPP

Antal köpta kurser	2016	2015	2014	2013
Totalt	132	364	383	410
Svenska som andraspråk*	24	37	34	36
Matematik**	10	51	66	79
Totalt per skolform/årskurs/målgrupp				
Årskurs 1–3	32	86	85	97
Årskurs 4–6	35	89	107	109
Årskurs 7–9	33	121	122	118
Gymnasiet	16	43	39	56
Sfi inom vuxenutbildning	7	6	3	3
För fritidspedagoger eller motsvarande	9	19	26	27

* Särskilt fokus under året på grund av stort behov/intresse.

** Prioriterat ämne enligt uppdraget.

TABELL 17. ANTAL DELTAGARE, TOTALT OCH INOM PRIORITERADE ÄMNNEN

Antal nya deltagare	2016	2015	2014	2013
Totalt	1 906	2 287	2 217	3 398
Kurser inom svenska som andraspråk	691	349	258	294
Kurser matematik	129	201	240	470

TABELL 18. KURSER KÖPTA 2016. ANTAL, TYP OCH GEOGRAFISK SPRIDNING

Lärosäte/starttermin	Kurser för lärare		Kurser för fritids-pedagoger	
	VT16	HT16	VT16	HT16
Gymnastik- och idrottshögskolan		2		
Göteborgs universitet	2	4		
Högskolan Borås	1	4		
Högskolan Dalarna	4	9		
Högskolan i Gävle	2	2		
Högskolan Kristianstad	1	7		1
Högskolan Väst	3	5		
Jönköping University	2	3	1	1
Karlstads universitet	1	2		
Konstfack		1		
Kungliga Tekniska högskolan	1	1		
Linköpings universitet	2	3		
Linnéuniversitetet	3	7		1
Lunds universitet	1	2		
Malmö högskola	5	8		
Mittuniversitetet	1	4		
Mälardalens högskola	1	1		
Stockholms universitet	2	6		
Södertörns högskola		3		
Umeå universitet	2	5	1	2
Uppsala universitet	1	5		
Örebro universitet	2	2	1	1
Summa kurser	37	86	3	6

TABELL 19. KOSTNADER FÖR LÄRARLYFTET II. STATSBIDRAG OCH KÖP AV KURSER

Utgiftsslag	Kostnad (tkr)
Uppdragsutbildning och statsbidrag	162 321*
Administration	5 780
Förstärkning av medel Sv2**	17 484***

* Varav 18 005 tkr i statsbidrag, 144 316 tkr i köp av kurser varav 1 314 tkr i kostnad för hantering av ansökningar, urval och antagning till kurser och utbildning. I kostnaden för statsbidrag inkluderas 2016 års utgifter för deltagare som påbörjat speciallärarutbildning 2015 eller tidigare. Det gäller alltså beslut som fattats före den tidpunkt när extra medel för målgruppen anslogs i regleringsbrevet.

** Enligt Skolverkets regleringsbrev får anslagspost 1:10 belastas med högst 122 026 tkr för förstärkning av medel för svenska som andraspråk.

*** Varav 15 607 tkr är utbetalade efter ansökan utifrån statsbidragsförordning 2007:222 och 1 877 tkr utifrån förordning 2016:709.

Tilläggssuppldrag om speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II

Skolverket har i uppdrag (U2012/1181/S) att inom ramen för satsningen Lärarlyftet II svara för att skapa möjligheter för lärare och förskollärare att genom utbildning få en speciallärarexamen. Satsningen syftar till att öka andelen lärare med behörighet att undervisa i grundsärskolan, gymnasiesärskolan, särskild utbildning för vuxna eller specialskolan. Skolverket ska genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda speciallärarexamen erbjuda hela eller delar av speciallärarutbildningen. Från och med 2016 är uppdraget inte begränsat till någon särskild specialisering inom speciallärarutbildningen.

Inom ramen för uppdraget har under året 15 utbildningar och specialiseringar köpts, fördelat på 7 lärosäten med en sammanlagd maximal kapacitet på 357 platser. 1 021 personer sökte utbildning, varav 758 bedömdes uppfylla kravet för att få delta. Av dem påbörjade 322 personer en utbildning.

Ett särskilt stort sökintresse har noterats för utbildningarna med specialisering mot matematikutveckling och specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling. Det är utbildningar som under 2016 kunde erbjudas för första gången.

Under 2016 har, med olika startterminer och studiehastighet, 25 speciallärarutbildningar pågått inom ramen för Lärarlyftet II. Detta med totalt cirka 482 deltagare. Sedan starten 2012 har omkring 1 067 personer påbörjat speciallärarutbildning inom ramen för Lärarlyftet II.

Under 2016 var 94 procent av deltagarna i speciallärarutbildningen anställda av en offentlig huvudman, 4 procent av en enskild.

Västra Götalands län, följt av Skåne län, hade flest huvudmän vars lärare deltog i speciallärarutbildning under året.

Med anledning av det stora antalet lärare som inte kunde beredas plats, vilket är kopplat till resursbrist på lärosätena, bedömer Skolverket att målet i uppdraget bara delvis uppfyllts under 2016.

TABELL 20. SPECIALLÄRARUTBILDNINGAR 2016 INOM RAMEN FÖR TILLÄGGSUPPDRAGET. ANTAL DELTAGARE PER UTBILDNING OCH LÄROSÄTE. MAXIMALA ANTALET PLATSER PER UTBILDNING INOM PARANTES

Specialisering Lärosäten	Utvecklingsstörning	Matematikutveckling	Språk-, skriv- och läsutveckling	Dövhet eller hörselskada
Högskolan Kristianstad	32 (30)	31 (30)	26 (30)	
Linköpings universitet		31 (31)	31 (34)	
Linnéuniversitetet		9 (15)	12 (15)	
Malmö högskola			10 (12)	
Mälardalens högskola	15 (15)	19 (20)	20 (20)	
Stockholms universitet	37 (45)		21 (25)	8 (15)
Uppsala universitet			20 (20)	
Summa	84 (90)	90 (96)	140 (156)	8 (15)
Totalt	322 (357)			

TABELL 21. KOSTNADER FÖR TILLÄGGSUPPDRAGET. STATSBIDRAG OCH KÖP AV UTBILDNING

Utgiftsslag	Kostnad (tkr)
Uppdragsutbildning och statsbidrag	77 348*

* Varav 68 092 tkr för köp av utbildning och 9 256 tkr i statsbidrag utifrån förordning 2007:222.

Systematiskt kvalitetsarbete

Inom ramen för det nationella skolutvecklingsprogrammet Systematiskt kvalitetsarbete erbjuder Skolverket insatser som syftar till att skapa bättre förutsättningar att bedriva systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannarespektive enhetsnivå.

Verksamhetsnära insatser för huvudmän och gymnasieskolor för att förebygga avhopp från gymnasieskolan
Skolverket har i regleringsbrevet för 2016 (U2016/03967/S) i uppdrag att genomföra verksamhetsnära insatser riktade direkt till huvudmän och gymnasieskolor för att förebygga avhopp från gymnasieskolan. Uppdraget ska sluttredovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2019.

Skolverket har under 2016 haft fokus på att planera och förbereda kommande utvecklingsinsatser. Detta har till exempel innefattat nätverksträffar med centrala aktörer och intressenter, som Temagruppen Unga i Arbetslivet, samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar, SKL, GR Utbildning och ESF-rådet. Skolverket har skickat en förfrågan till ett tiotal forskare vid olika lärosäten om att ta fram forskningsrön inom området. Det materialet kommer att användas för att utveckla kommande insatser.

Eftersom arbetet med uppdraget befinner sig i ett tidigt skede är det inte möjligt att bedöma om uppdragets syfte och mål har uppfyllts.

Under 2016 har uppdraget kostat 831 tkr.

Kunskaper och värden

Inom ramen för det nationella skolutvecklingsprogrammet Kunskaper och värden erbjuder Skolverket insatser som syftar till att skapa bättre förutsättningar för barn och elever att inhämta och utveckla kunskaper och värden utifrån förskolans och skolans samlade uppdrag.

Matematiklyftet

Skolverket har haft i uppdrag (U2012/2013/GV, reviderat i regleringsbrevet för 2013) att svara för fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och svara för utbildning av matematikhändledare och rektorer. Syftet med uppdraget har varit att öka elevers måluppfyllelse i matematik. I november 2016 lämnade Skolverket en sluttredovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

Inom ramen för Matematiklyftet har Skolverket genomfört handledarutbildning, utbildning för rektorer och erbjudit fortsatt stöd till handledare. Under läsåret 2016/17 pågår även en handledarutbildning via webben samt Matematiklyftet med handledning på webben.

Under perioden 2012–2016 har 506 unika huvudmän och 35 580 lärare deltagit i Matematiklyftet. Inom ramen för uppdraget har 1 668 matematikhändledare utbildats och 2 961 rektorer deltagit i Matematiklyftets utbildning för rektorer. Under läsåret 2015/16 deltog 225 huvudmän, varav 63 procent kommunala och 37 procent enskilda. Läsåret 2016/17 genomförde 45 lärare Matematiklyftet med handledning på webben.

Utbildning för handledare i matematik genomförs på 7 olika lärosäten. Läsåret 2015/16 utbildades 363 handledare. Under läsåret 2016/17 genomfördes 75 lärare handledarutbildningen på 5 olika lärosäten. Denna utbildning genomförs tillsammans med lärare i naturvetenskap och teknik. Av dessa 75 matematiklärare går 24 personer utbildningen via webben.

Matematiklyftets utbildning för rektorer har genomförts av Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) på uppdrag av Skolverket. Utbildningen har hållits på fem olika orter. Läsåret 2015/16 deltog 552 rektorer.

Skolverket har även genomfört en inledande konferens för rektorer tillsammans med Naturvetenskap- och tekniksatsningen. Under 2016 har förvaltningen av lärportalen för matematik fortsatt. Skolverket har reviderat och kompletterat moduler med artiklar, filmer och annat material. Under 2016 hade lärportalen cirka 170 000 unika besökare och cirka 1,7 miljoner sidvisningar.

Två utvärderingar visar att undervisningen i matematik har utvecklats och att lärare som deltagit i Matematiklyftet fått bättre förutsättningar för att genomföra och utveckla matematikundervisningen.

Under 2016 har uppdraget kostat 50 943 tkr.

Uppdrag om fortbildning i

läs- och skrivutveckling – Läsluftet

Skolverket har i uppdrag (U2013/7215/S) att svara för genomförandet av fortbildning av lärare i läs- och skrivutveckling där fokus ska vara på det kollegiala lärandet. Skolverket ska också svara för utbildning av handledare som ska ha till uppgift att handleda grupper av lärare inom området läs- och skrivutveckling. Målet med uppdraget är att ge lärare vetenskapligt väl underbyggda metoder och beprövade arbetssätt för att utveckla elevernas läsförståelse och skrifvförståelse.

Skolverket ska redovisa uppdraget i sin årsredovisning. I redovisningen ska bland annat ingå hur många huvudmän, handledare och lärare som deltar i fortbildningssatsningen samt en sammanställning över kostnaderna för de olika delarna i uppdraget.

Inom ramen för uppdraget har Skolverket genomfört inledande konferenser, handledarutbildning, och uppföljande rektorskonferenser. I samarbete med Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling har myndigheten också gett fortsatt stöd för handledare och utbildning för språk-, läs- och skrivutvecklare. Under 2016 har nya moduler publicerats på Skolverkets läs- och skrivportal. Antalet sidvisningar på portalen har uppgått till 2 643 332 stycken.

TABELL 22. DELTAGARE I LÄSLYFTET MED STATSBIDRAG

Antal deltagare	2016/17*	2015/16*
Huvudmän	262	244
Handledare	1 061	808
Lärare	10 345	7 504
Antal kvinnliga lärare	8 143	6 269
Antal manliga lärare	2 202	1 235
Skolenheter	1 059	912

* Omprövningar som inte är beslutade är inte inkluderade i siffrorna. Detta kommer att påverka antalet.

I en utvärdering som presenterades under året har de först publicerade modulerna analyserats och bedömmningen är att innehållet i modulerna är relevant och användbart för de syften de avser. Enligt utvärderingen är handledarna generellt sett nöjda med handledarutbildningen. En stor andel av deltagarna anser att utbildningen ger dem förutsättningar att utveckla sin förmåga att handleda kollegialt lärande och att utveckla kunskaper om det didaktiska innehållet i Läsluftet.

TABELL 23. EKONOMISK REDOVISNING 2016

Ekonominisk redovisning	Utfall (tkr)
Administrativa kostnader	6 621
Statsbidrag för handledare	56 383
Didaktiskt stödmaterial	17 997
Utbildning för handledare	13 538
Rektorsinsatser	2 903
Kommunikation	3 052
Utvärdering	2 852
Särskilda insatser för huvudmän med språk-, läs- och skrivutvecklare	3 121
Övrigt	2
Totalt	106 468

Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling

Skolverket har enligt instruktionen i uppdrag att bedriva ett nationellt centrum för språk-, läs och skrivutveckling (NCS). Det övergripande syftet är att verksamheten vid centrumet ska stimulera huvudmän och skolor att aktivt arbeta med språk-, läs- och skrivutveckling.

NCS har under 2016 fortsatt att stödja utvecklingen av de regionala nätverken för språk-, läs- och skrivutvecklare. NCS har kontakt med nätverk i 14 regioner och 3 storstadskommuner. Språk-, läs- och skrivutvecklare i drygt 200 kommuner och från enstaka fristående huvudmän deltar. De språk-, läs- och skrivutvecklare som samordnar nätverken utgör en referensgrupp för NCS.

Under hösten 2016 genomfördes nationella konferenser med totalt 544 deltagare, varav 26 män på temat språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

NCS webbplats har kontinuerligt uppdaterats med aktuell forskning inom området och besöks 43 470 gånger under året. Inom ramen för uppdraget har Skolverket även gett ut 4 nyhetsbrev under året till cirka 5 100 prenumeranter.

NCS har samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten i frågor som rör dyslexi och läs- och skrivsvårigheter.

Skolverkets utvärderingar i samband med insatserna visar att målgruppen ser att arbetet med språk-, läs- och skrivutveckling stimulerats.

Under 2016 har uppdraget kostat 4 222 tkr.

Utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik

Skolverket har haft i uppdrag (U2012/4111/GV) att under åren 2012–2016 planera och genomföra systematiska utvecklingsinsatser inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik (NT) i skolväsendet. Syftet med uppdraget har varit att öka elevernas måluppfyllelse och deras intresse för vidare studier inom ämnesområdena. I november 2016 lämnade Skolverket en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

Inom ramen för uppdraget har Skolverket utbildat drygt 250 så kallade NT-utvecklare som är anställda hos totalt 135 huvudmän. NT-utvecklarna är verksamma i grundskolan eller förskolan. Skolverket har erbjudit NT-utvecklarna en handledarutbildning och ämnesdidaktiska föreläsningar med inriktning mot utveckling av undervisningen. Under året har 8 nationella dagar med 39 olika föreläsningar och 10 ämnesdidaktiska dagar på 5 olika lärosäten genomförts.

Under året har Skolverket även genomfört bland annat webbinarier för huvudmän som har anställda NT-utvecklare. När det gäller insatser riktade mot gymnasieskolan har Skolverket genomfört en konferensserie på tre orter. Under 2016 deltog 760 gymnasielärare på dessa konferenser. Tillsammans med Kungliga Vetenskapsakademien har 11 inspirationsdagar genomförts med totalt 390 antal lärare. Under året har Skolverket lanserat Lärportalen för naturvetenskap och teknik. Portalen har varit i drift sedan september 2016.

Utvärderingar visar att deltagarna i handledningsträffarna har stärkts i sin yrkesroll och ökat sin kunskap i naturvetenskap och teknik. Men NT-utvecklare är för få till antalet för att ge ett nationellt genomslag. Konferensserierna för gymnasieskolan har varit mycket uppskattade och väckt intresse för utvecklingsarbete inom NT bland gymnasielärare.

Under läsåret 2016/2017 genomför 125 lärare i naturvetenskap och teknik en handledarbildning på 6 olika lärosäten. Denna utbildning genomförs delvis tillsammans med matematiklärare.

Under 2016 har uppdraget kostat 22 513 tkr.

Kunskapshöjande insatser i skolan om främplingsfientlighet och liknande former av intolerans

Skolverket har i uppdrag (A2014/1587/DISK) att vidta kunskapshöjande insatser i skolan om främplingsfientlighet och liknande former av intolerans. I uppdraget ingår bland annat att myndigheten via sin webbplats ska sammanställa information om metoder i frågor om främplingsfientlighet och liknande former av intolerans, genomföra fortbildning och utveckla material till konkret stöd.

Syftet med uppdraget är att förmedla kunskap och sprida information om främplingsfientlighet och liknande former av intolerans för att förbättra förutsättningarna för skolan att klara sitt uppdrag.

Uppdraget ska redovisas i myndighetens årsredovisning och slutredovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2018.

Skolverket har i samarbete med Forum för levande historia erbjudit kursen Att motverka rasism och främlingsfientlighet i förskolan och skolan till verksam personal i förskola och skola. Intresset för kursen har varit stort, sammanlagt har 433 deltagare antagits vid 9 lärosäten. Forum för levande historia ansvarar för att utvärdera kursen. Under året har Skolverket publicerat fem poddradioavsnitt på sin webbplats som underlag för diskussion och kollegialt utvecklingsarbete. Avsnitten har sammanlagt laddats ned drygt 4 000 gånger.

Under 2016 har uppdraget kostat 2 662 tkr.

Prestationsredovisning – Riktat stöd

Samverkan för bästa skola

Skolverket har i uppdrag (U2015/3357/S) att i dialog med huvudmän genomföra insatser i syfte att höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten inom och mellan skolor. Insatserna ska enligt uppdraget riktas till skolor med låga kunskapsresultat eller hög andel elever som inte fullföljer sina studier, och som har eller bedöms få svåra förutsättningar att förbättra sina resultat på egen hand.

Under 2016 har Skolverket genomfört insatser hos de 19 huvudmän som valdes ut under 2015. Skolverket har gjort tre ytterligare urval under 2016 med totalt 26 huvudmän och 74 skolenheter. I det inledande arbetet med respektive urval har en uppstartskonferens genomförts där rektorerna för de skolenheter som ingår i urvalet samt representanter för förvaltning och politisk nämnd har deltagit.

De huvudmän som omfattas av urvalet 2016 har, med stöd av Skolverket, genomfört nulägesanalyser av sina verksamheter. I samverkan med berörda huvudmän hjälper Skolverket till med att identifiera insatser som kan stärka huvudmännens förmåga att planera, följa upp och utveckla utbildningen. Skolverket kommer därefter överens med respektive huvudman om hur insatserna ska utformas och genomföras. I överenskommelserna klargörs Skolverkets och huvudmannens respektive ansvar och åtaganden. Skolverket har under 2016 tecknat 55 sådana överenskommelser där processstödjare gjort i snitt 12 besök hos huvudmannen. De insatser som Skolverket kommit överens med huvudmännen om rör bl.a. områdena systematiskt kvalitetsarbete, pedagogiskt ledarskap, språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt, nyanlända elevers lärande, betyg och bedömning, trygghet och studiero, ämnesdidaktik samt extra anpassningar och särskilt stöd. Till viss del genomförs insatserna via de nationella skolutvecklingsprogram som Skolverket erbjuder. 30 överenskommelser har upprättats med lärosäten som bidrar i arbetet med insatser. Vidare har Skolverket under året genomfört en seminarieserie om tre träffar kring bedömning i årskurs 1–6. I den har cirka 80 lärare från 7 huvudmän deltagit.

Skolverket har inlett en utvärdering av arbetet och insatserna hos huvudmännen. Insatserna hos de huvudmän som ingick i den första urvalsomgången avslutas under slutet av 2016 och början av 2017. Skolverket kommer under 2017 få underlag för att bedöma i vilken mån val av arbetssätt och insatser varit framgångsrika utifrån syftet att öka huvudmännens förmåga att följa upp, utvärdera, planera och genomföra utbildningen.

Under 2016 har uppdraget kostat 64 600 tkr.

Insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov för elever med annat modersmål än svenska

Skolverket har i uppdrag (U2015/3356/S) att genomföra systematiska insatser i syfte att stärka huvudmännens förmåga att på kort och lång sikt erbjuda nyanlända elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet med målet att förbättra förutsättningarna för goda kunskapsresultat för dessa elever.

Inom ramen för uppdraget erbjuder Skolverket riktade insatser till ett urval huvudmän. De riktade insatserna har under 2016 inneburit att Skolverket i tre urvalsomgångar erbjudit 50 huvudmän samarbete med syfte att utveckla utbildningen för de nyanlända eleverna. I det inledande arbetet med respektive urval har en konferens genomförts med representanter för politiker och tjänstemän hos de 50 huvudmännen. 40 huvudmän har genomfört en inledande nulägesanalys i dialog med Skolverket, där processtödjare gjort tre till fyra besök hos huvudmannen. 20 huvudmän har också kommit igång med konkreta utvecklingsinsatser, som översyn av egna rutiner och kompetensutveckling av språk- och kunskapsutvecklande undervisning.

Skolverket följer upp insatserna kontinuerligt och kommer att utvärdera dem längre fram. I varje urval väljs, förutom de huvudmän som erbjuds samarbete också ett lika stort antal huvudmän ut till en kontrollgrupp. I utvärderingen kommer resultatet hos deltagande huvudmän att jämföras med resultatet hos de huvudmän som ingår i kontrollgrupperna.

Under 2016 har denna del av uppdraget kostat 13 376 tkr. Den totala kostnaden för hela uppdraget har under 2016 varit 81 191 tkr.

Prestationsredovisning – Övriga insatser

Sammanställa och sprida kunskap och resultat av forskning

Skolverket ska enligt instruktionen sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning till myndighetens målgrupper. I verksamheten ingår frågor om ett forskningsbaserat arbetssätt, dvs. hur vetenskaplig grund och beprövat erfarenhet kan vara en utgångspunkt i skolväsendet.

Spridning sker främst genom publicering på Skolverkets webbplats. Under året har åtta olika områden bevakats av lärosäten på uppdrag av Skolverket: didaktik, språklig kompetens, bedömning och betyg, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, it i skolan, specialpedagogik och tema förskolan. Totalt har 84 artiklar publicerats inom de olika områdena. Under 2016 har också kunskapsöversikten *Att läsa och förstå. Läsförståelse av vad och för vad?* publicerats.

Skolverket samverkar med det norska Utdanningsdirektoratet och det danska Evalueringssinstitutet i arbetet med att samla skandinavisk forskning på förskoleområdet i en gemensam databas. Under året har 94 forskningsresuméer publicerats i databasen.

Under 2016 har verksamheten kostat 3 279 tkr.

Hantering av statliga
stöd och bidrag

ENLIGT 11 § i förordningen (2015:1047) med instruktion till Statens skolverk ska myndigheten administrera statligt stöd och bidrag enligt särskilda förordningar eller särskilda beslut.

Under 2016 hanterade Skolverket 84 olika statliga stöd och bidrag. Av dessa hanterades 72 av handläggningsavdelningen varav 9 administreras gemensamt med en eller flera andra avdelningar. För dessa bidrag och stöd betalade Skolverket ut drygt 11,6 miljarder kronor under 2016. Utbetalat bidrag liksom antalet bidrag och stöd har ökat under perioden 2013–2016.

De mest omfattande bidragen och satsningarna är lärlönelyftet som beräknas omfatta 60 000 lärare (3 miljarder kronor), karriärvägar för lärare som beräknas omfatta 16 000 lärare (1,4 miljarder kronor) och maxtaxa (3,4 miljarder kronor). Andra omfattande bidrag som inte redovisas närmare nedan är statsbidrag till läxhjälp och lovskola. Läsluftet redovisas samlat på sid 51.

Skolverket har under 2016 fått sex nya förordningsstyrda uppdrag för statsbidrag:

- förordning (2016:100) om statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier (Lärarlönelyftet)
- förordning (2016:709) om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare
- förordning (2016:400) om statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser och för fortbildning när det gäller sådana insatser
- förordning (2016:370) om statsbidrag för personalförstärkning i skolbibliotek
- förordning (2016:329) om statsbidrag till skolhuvudmän för insatser inom ramen för samverkan för bästa skola och för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända
- förordning (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux, börjar gälla 2017).

Mål för verksamheten

Det övergripande målet från den strategiska planen som gäller för hantering av statliga stöd och bidrag är att vi är snabba, flexibla och effektiva. Det innebär att myndigheten vet vilka krav som ställs, agerar proaktivt, utför regeringsuppdragen i tid och med hög kvalitet samt handlägger ärenden snabbt och rättssäkert.

För att följa upp om verksamheten når upp till målen har Skolverket tagit fram statistik 2013–2016 för styckkostnaden per beslut om statsbidrag, antalet beslut per handläggande resurs och den genomsnittliga handläggningstiden, i dagar, per statsbidrag¹. Motsvarande uppgifter har inte tagits fram tidigare och myndigheten har nu därför bättre förutsättningar att utifrån denna statistik bedöma och följa upp huruvida hanteringen har blivit snabbare och effektivare. Under 2017 kommer Skolverket införa tidredovisning, vilket ytterligare förbättrar möjligheterna att följa upp verksamheten.

Samlad bedömning av verksamhetens resultat

Under året har verksamheten haft hög personalomsättning vilket medfört bristande kontinuitet eftersom erfaren och kompetent personal har lämnat verksamheten. Bidragshanteringen sköts utan ett ändamålsenligt systemstöd vilket innebär en hög risk för felaktigheter i handläggning, utbetalning och uppföljning. Personalomsättning och manuell hantering leder också till att strategiskt arbete som att utveckla arbetssätt, prognoser och uppföljning får stå tillbaka för det löpande handläggningsarbetet. Det har förekommit felaktigheter och brister i hanteringen av bidrag under 2016. Skolverkets bedömning är därför att måluppfyllelsen för hanteringen av statsbidrag inte är tillfredsställande. För att få till en tillfredsställande hantering av statsbidragen är det centralt att det påbörjade arbetet med att utveckla en digital hantering av statsbidragen (Mina sidor) kan fullföljas och att verksamheten kan få en ändamålsenlig bemanning. Under 2016 har ett förändringarbete påbörjats för att stärka ärendehanteringen. Utvecklingen av arbetssätt och it-stöd behöver fortsätta även framöver för att förbättra verksamhetens måluppfyllelse.

TABELL 24. ANTAL STATLIGA STÖD OCH BIDRAG SAMT UTBETALT BIDRAG (MNKR) 2013–2016

	2016	2015	2014	2013
Antal statliga stöd och bidrag	84	92	70	56
Utbetalt bidrag*	11 719	9 531	6 874	6 184

* Totalsumman gäller de bidrag som hanteras av avdelningen för handläggning.

1 Avser 72 av totalt 84 stöd och bidrag som hanterades på myndigheten 2016.

TABELL 25. STATSBIDRAG SOM HANTERAS AV AVDELNINGEN FÖR HANDLÄGGNING. VOLYMER 2013–2016*

	2016	2015	2014	2013
Antal statsbidrag som hanteras av avdelningen för handläggning	72	62	41	29
1. Användning/åtgång				
Totalt utbetalat statsbidrag (mnkr)	11 719	9 531	6 874	6 184
Totalt återkrav** (mnkr)	275	219	203	72
Totalt nyttjat statsbidrag*** (mnkr)	11 411	9 313	6 671	6 112
Totalt nyttjat statsbidrag (procent)	97,66	97,73	97,04	98,84
2. Kostnader för administration (mnkr)	44,9	40,8	37,7	29,7
3. Arbetsproduktivitet				
Totalt antal beslut****	16 381	15 741	12 132	8 524
Totalt antal inkomna ansökningar, redovisningar, rekvisitioner.	17 300	13 951	10 445	7 707
Total handläggningstid, dagar*****	3 510	3 476	3 306	1 927
Beslut per handläggare	462	550	489	426
Styckkostnad per beslut (kr)	2 742	2 590	3 106	3 484
Genomsnittlig handläggningstid per statsbidrag, dagar	47	54	75	63

* Tabellen avser bara de bidrag som hanteras av avdelningen för handläggning och kostnaderna för avdelningen för handläggning.
Kostnad inom andra delar av myndigheten samt oh ingår inte.

** De större återkraven 2014 och 2015 går till största delen att härföra till lärlingsvux.

*** Totalt nyttjat statsbidrag = Utbetalat statsbidrag - återkrav.

**** Olika beslutstyper (ansökan, rekvisition, redovisning, avslag, avisning, avskrivning, omprövning etc.).

***** Antal dagar från det att ansökan/redovisning/rekvisition stänger till datum då beslut fattas.

Handläggningen av statliga stöd och bidrag har trots utmaningarna som beskrivits ovan blivit snabbare och effektivare mätt i styckkostnad, beslut per handläggare och handläggningstid under den aktuella perioden, vilket framgår av tabell 25. År 2016 var styckkostnaden per beslut 2 742 kronor, jämfört med 3 484 kronor 2013. Antalet beslut per handläggare har ökat från 426 stycken 2013 till 462 beslut 2016 samtidigt som handläggningstiden per statsbidrag har minskat från 63 dagar till 47 dagar under samma period.

En delförklaring till effektiviseringen kan vara att ett digitalt ärendehanteringssystem införts för tre bidrag under perioden, vilket ger handläggarna ett bättre stöd i handläggningen. En annan förklaring kan vara arbetet med att effektivisera och enhetliggöra hanteringen, vilket bland annat har resulterat i en handbok för statsbidrag, gemensamma mallar och checklistor med mera.

Vi kan inte redovisa någon bedömning av kvalitet i förhållande till effektiviteten med den här verksamhetsstatistiken, vilket är en brist. Från och med 2017 kommer även kvalitetsaspekter att inkluderas i den samlade bedömningen av verksamhetens resultat.

Prestationsredovisning

Som tidigare nämnts har antalet stöd och bidrag ökat under perioden, vilket också avspeglar sig i volymerna när det gäller beslut, ansökningar med mera. Som tabell 25 visar har antalet beslut i stort sett fördubblats, från ca 8 500 beslut 2013 till omkring 16 400 beslut 2016. Nyttjandet av de statliga stöden och bidragen är generellt högt, men det finns variationer mellan olika bidrag.

Kostnader för administration av statsbidrag

De administrativa kostnaderna utgörs främst av it-kostnader och löner, men det förekommer också övriga kostnader. Av nedanstående tabell framgår de totala administrativa kostnaderna för verksamheten 2013–2016. Kostnaderna i tabellen är de kostnader som belastat statsbidragsenheterna samt de delar av myndigheten som belastar statsbidragsverksamheten. I kostnader för tjänster ingår inhärd personal som arbetat med handläggning. Även kostnader för köp av tjänster inom entreprenörskap ingår, se nedan.

It-kostnaderna har varit höga på grund av pågående utveckling av ett systemstöd för digital ärendehantering av statsbidragen. Men kostnaderna har minskat något under 2016 och förväntas minska ytterligare 2017. Under 2016 har myndigheten förberett för att användarna ska kunna ansöka om fler statsbidrag via det digitala systemet Mina sidor på skolverket.se. I dag går

TABELL 26. ADMINISTRATIVA KOSTNADER FÖR HANTERING AV STATLIGA STÖD OCH BIDRAG (TKR)

Administrativa kostnader	2016	2015	2014	2013
Tjänster	9 528	3 451	44	1 566
Övriga personalkostnader	353	303	600	478
Resor	166	352	467	342
Övriga kostnader	58	112	246	227
It-kostnader	15 669	19 799	20 997	15 669
Löner	19 100	16 752	15 332	11 412
Lokaler	41			
Totalt	44 915	40 769	37 686	29 695

* Lokalkostnader redovisades 2013–2015 under övriga personalkostnader.

TABELL 27. STATSBIDRAG (TKR) TILL ORGANISATIONER 2013–2016

Organisation	2016	2015	2014	2013
A-byrå	50			
Snilleblixtarna i Sverige		900	1 000	1 100
FramtidsFrön		1 300	1 200	1 150
Transfer Sverige	600	450	350	400
Naturbrukskolornas förening (NSF)	200	150	150	200
Föreningen Svenska Science Centers (FSSC)	150	150	200	250
Rektorsakademien				150
Tellus		400	350	
Ung företagsamhet (UF)		19 500	10 869	12 000
Summa/år	1 000	22 850	14 119	15 250

det att ansöka om tre statsbidrag via Mina sidor. Under 2017 är planen att användarna ska kunna ansöka om ytterligare ca 40 bidrag via Mina sidor.

I och med att antalet arbetsuppgifter har ökat under perioden har också lönekostnaderna ökat. Under 2017 förväntas lönekostnaderna och kostnader för tjänster att öka ytterligare på grund av det förändringsarbete som påbörjats inom verksamheten under 2016, men under 2018 förväntas dock resultateret av förändringsarbetet innebära minskade kostnader för löner och tjänster.

Skolverket ska enligt regleringsbrevet lämna en samlad och fördjupad analys av kostnaderna för administrationen (uppdelat på bland annat löner, arvoden samt it-kostnader) av samtliga statliga stöd och bidrag som myndigheten ansvarar för.

Förutsättningarna för en fördjupad analys av kostnaderna är bristfällig i dagsläget. Det finns exempelvis ingen systematisk uppföljning av kostnader fördelat per bidrag. Skolverket inför en ny ekonomimodell 2017 och tidredovisning per prestation samt en ny styrmodell för it (PM3) vilket förväntas bidra till att ge bättre underlag för en fördjupad analys.

Entreprenörskap

Skolverket ska enligt instruktionen särskilt stimulera arbetet med entreprenörskap i skolan. Myndigheten har också enligt regleringsbrev i uppdrag att stödja skolans arbete med entreprenörskap och fördelar bidrag enligt förordningen (2011:192) om statsbidrag till entreprenörskap i skolan.

För 2016 disponerade Skolverket 13,5 miljoner kronor från 1:5 ap. 4 för statsbidrag till organisationer och huvudmän samt för upphandling av tjänster. Från Tillväxtverkets anslag disponerades ytterligare 16 miljoner kronor för främjande av företagande bland unga inom gymnasieskolan.

Organisationerna Rektorsakademien och Tellus har under 2016 upphört med sin verksamhet. Snilleblixtarna i Sverige, Framtidsfrön och Ung företagsamhet var i år inte berättigade till statsbidrag eftersom de under åren 2013–2015 tagit emot statsbidrag som översteg motsvarande 200 000 euro.

För upphandling av tjänster var redovisningar från organisationer som fick statsbidrag 2015 underlag för upphandlingsunderlagets utformning. Tjänsterna är: kompetensutveckling av lärare, insatser som stimulerar elevernas erfarenhetsutbyte, främjande av samarbete mellan skola-arbetsliv samt pedagogiska stödresurser för lärare.

Skolverket har träffat avtal för läsåret 2016–2017 med följande aktörer:

- Ung företagsamhet till ett värde av 14 miljoner kronor för insatser i gymnasieskolan.
- Framtidsfrön till ett värde av 3 miljoner kronor för insatser i grundskolans årskurser 7 till 9.
- Framtidsfrön till ett värde av 2 miljoner kronor för insatser i förskoleklass till årskurs 6.

Avtalen med Ung företagsamhet och Framtidsfrön kan förlängas med ett år under förutsättning att motparten i respektive avtal genomfört insatserna enligt överenskommelse och om medel ställs till Skolverkets förfogande. Avtalet följs upp genom halvårsredovisning och slutredovisning vid avtalsperiodens slut.

Till huvudmän fördelades 7,8 miljoner kronor till totalt 41 lokala projekt. 62 procent av bidraget riktar sig till förskola och grundskola, 30 procent till gymnasieskolan och resterande 8 procent till vuxenutbildningen.

Beviljade projekt 2016 omfattar 120 skolenheter och berör 26 000 barn och elever.

93 procent av barnen/eleverna finns i kommunal och 7 procent i enskild verksamhet. 10 procent av de elever som berörs går i gymnasieskolan.

Statsbidraget följs upp genom verksamhetsbesök. Syftet är att ge stöd till pågående projekt och att utveckla Skolverkets arbete med entreprenörskap.

Statsbidrag för yrkesutbildningar

Kompetensutveckling av lärare i yrkesämnen

Skolverket ska betala ut bidrag i enlighet med förordningen (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnen. Syftet med statsbidraget är att ge lärare i yrkesämnen en möjlighet att delta i verksamhet på en arbetsplats utanför skolan. Bidrag

kan även ges för annan kompetensutveckling, så som certifieringskurser och utbildningar inom arbetsmiljö. Bidraget var kraftigt undersökt 2012–2015. Inför år 2016 genomförde därför Skolverket insatser för att öka intresset. Ett informationsmaterial som riktade sig till huvudmän och rektorer på skolor med yrkesutbildning har tagits fram. Informationsmaterial delades även ut till yrkeslärare under Yrkes-SM. Vidare har Skolverket via de nationella programråden spridit information om bidraget. Bedömningen är att insatserna bidrog till att bidraget nyttjades fullt ut under 2016.

2016 fanns 12 miljoner kronor att fördela. 139 ansökningar kom in och av dessa godkändes 135 stycken. Totalt beviljades 106 huvudmän bidrag, fördelat på 81 kommunala och 25 enskilda huvudmän. Under 2016 tog 921 lärare del av bidraget, vilket är det högsta antalet sedan bidraget infördes.

Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen
Skolverket ska betala ut statsbidrag enligt förordningen (2013:60) om statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen. Syftet med statsbidraget är att ge lärare i yrkesämnen i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen och den särskilda utbildningen för vuxna, möjlighet att avlägga yrkeslärarexamen.

Av de totalt 115 lärare som 2013 beviljades bidrag var det bara 5 som tog examen. År 2014 beviljades 236 lärare bidrag varav 216 lärare fullföljde studierna och 74 lärare tog examen. Mellan 2013 och 2015 har cirka 600 lärare tagit del av bidraget. Statsbidraget har gått från undersökt till att vara nästan fullsökt.

Utvecklande av lärande på arbetsplatser

Bidrag lämnas enligt förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser och regionala stödfunktioner för yrkesutbildning till arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer samt

TABELL 28. SÖKT OCH BEVILJAT STATSBIDRAG (TKR) SAMT ANTAL TILL HUVUDMÄN 2013–2016

	2016	2015	2014	2013
Sammanlagt sökt bidrag	45 000	26 000	34 000	40 000
Beviljade bidrag	7 800	5 300	5 000	8 600
Antal sökande huvudmän	110	75	91	120
Antal projekt ansökningarna omfattar	119	120	140	146
Antal beviljade lokala projekt	41	34	37	66

TABELL 29. UTBETALT (TKR) STATSBIDRAG OCH ANTAL DELTAGARE FÖR KOMPETENSUTVECKLING AV LÄRARER I YRKESÄMNEN 2014–2016

	2016	2015	2014	2013
Utbetalat statsbidrag	11 700	9 200	6 600	6 200
Antal huvudmän	106	86	78	96
Antal lärare	921	801	594	683

branschorganisationer. Syftet med statsbidraget är att utveckla lärandet på arbetsplatsen som sker inom ramen för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

Organisationer söker främst medel för handelarutbildning och utveckling av digitala verktyg för kommunikationen mellan lärare, handledare och elever. Skolverket har under ansökningsomgången 2016 haft totalt 25 miljoner kronor att fördela, tagit emot 32 ansökningar och beviljat medel för 23 ansökningar om totalt cirka 23,9 miljoner kronor.

Regionala stödfunktioner

Skolverket ska betala ut bidrag enligt förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser och regionala stödfunktioner för yrkesutbildning. Syftet med bidraget är att utveckla regionala stödfunktioner för samverkan mellan skola och arbetsliv om yrkesutbildning inom gymnasieskolan och kommunala vuxenutbildning på gymnasial nivå för att höja utbildningens kvalitet. Bidraget ges till arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, organisationer som är gemensamma för arbetsgivare och arbetstagare samt intresseorganisationer i näringslivet.

Insatser kan till exempel vara att utveckla samverkan, närvärksbyggande och dialog mellan parter samt bygga upp en bank av yrkesambassadörer

Bidraget söktes under 2016 av 15 organisationer. Av dem beviljades 6 bidrag om totalt 5 miljoner kronor, vilket motsvarade bidragets totala budget.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolverket ska fördela statsbidrag till huvudmännen enligt förordningen (2012:992) för insatser som vidareutvecklar kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärande som sker inom ramen för den skolförlagda yrkesutbildningen i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Hur bidraget använts ska redovisas i årsredovisningen.

Bidraget syftar till att höja kvaliteten inom det arbetsplatsförlagda lärandet. Insatserna ska vara en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete för att öka kvaliteten i elevernas lärande på arbetsplatsen.

Uppföljning av 2015 års insatser har skett under året med erfarenhetsutbyten i syfte att låta huvudmännen dra nytta av de erfarenheter andra gjort i samband med de genomförda insatserna. Eftersom statsbidraget funnits sedan 2013 genomförs nu även en större kvalitativ utvärdering med fokus på de mer långsiktiga effekter som statsbidraget syftar till och som det tidigare saknats underlag för att undersöka. Utvärderingen som planeras vara klar i december 2016 ska ha karaktären av lärdömar ur ett huvudmannaperspektiv. Tanken är att materialet ska kunna användas när huvudmän efterfrågar andra huvudmäns erfarenheter när de vill utveckla kvaliteten på sitt arbetsplatsförlagda lärande.

Yrkesintroduktion

Under 2016 har Skolverket haft i uppdrag att genomföra insatser för att utveckla kvaliteten i introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (U2013/3681/GV).

I uppdraget har även ingått att fördela medel i enlighet med förordning (2013:444) om statsbidrag för yrkesintroduktion i gymnasieskolan. Statsbidraget har syftat till att utveckla kvaliteten i yrkesintroduktion i gymnasieskolan samt till att utveckla samarbetet med arbetslivet. Uppdraget, inklusive fördelning av statsbidrag har pågått mellan 2013 och 2016.

Skolverket har under åren 2013 till och med 2016 utlyst möjligheten att ansöka om medel för utvecklingsinsatser i enlighet med ovan nämnda förordning. Under 2016 har 39 huvudmän, varav 33 kommunala och 6 enskilda, beviljats statsbidrag motsvarande 24,9 miljoner kronor.

Yrkesförate

Skolverket ska betala ut statsbidrag i enlighet med förordningen (2009:43) om yrkesinriktad och viss teoretisk utbildning på gymnasienivå. Syftet är att kommuner, kommunalförbund och kommuner i samverkan ska kunna finansiera yrkesförarutbildningar inom godstransport och persontransport. Statsbidrag lämnas per deltagarplats för de nationella kurser som ingår i en utbildning till yrkesförate för person- eller godstransporter.

För år 2016 var budgeten 66 580 tkr. Efter halvårsuppföljning i juni har statsbidrag om 66 043 tkr motsvarande 886 yrkesförarplatser beviljats till 46 kommuner och kommunalförbund. Detta kan jämföras med 2015 då budgeten var 65 401 tkr och 64 477 tkr betalandes ut till samma antal sökande. Statsbidragets nyttjandegrad är därmed hög, och var 2015 knappt 99 procent.

I samband med halvårsuppföljningen 2016 lämnade kommunerna tillbaka totalt 2 289 tkr vilket motsvarar 32 årsstudieplatser. 1 697 tkr av de återlämnade medlen omfördelades och resterande 572 tkr återkrävdes. I november och december genomförs helårsuppföljning och ny omfördelning.

Statsbidraget för yrkesförarutbildning är översökt, och ungefär hälften av de sökta platserna brukar kunna beviljas.

Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå

Statsbidrag lämnas enligt förordningen (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux). Syftet med statsbidraget är att ge fler vuxna en möjlighet att gå en yrkesutbildning. Enskilda kommuner, kommuner i samverkan eller kommunalförbund kan ansöka om statsbidrag för yrkesinriktade kurser inom gymnasial vuxenutbildning. Statsbidraget är 50 000 kronor per årsstudieplats.

Under 2016 var budgeten 424 750 tkr, vilket motsvarar 8 475 årsstudieplatser. Hela beloppet har beviljats till 145 sökande huvudmän. Samtliga 290 kommuner har fått del av bidraget, vissa genom samverkan. Detta kan jämföras med 2015 då budgeten var 285 700 tkr vilket motsvarar 5 714 årsstudieplatser. Alla medel nyttjades och inga återkrav gjordes för 2015. Totalt fick samtliga 290 kommuner del av bidraget även 2015.

I samband med helårsuppföljningen 2016 lämnade kommunerna tillbaka totalt 121 årsstudieplatser, motsvarande 5 065 tkr. Av de återlämnade medlen omfördelades 77 tkr till kommuner som ansökt om fler årsstudieplatser. Inga återkrav utgick.

Statsbidraget för yrkesvux är översökt, och ungefär 38 procent av de sökta platserna beviljades för 2016.

Under 2016 har även 100 000 tkr, motsvarande 2 000 årsstudieplatser, avsatts för utbildningsplatser inom yrkesvux som kombineras med utbildning i svenska för invandrare (sf) och svenska som andraspråk. Avsikten är att stimulera de kommuner som genomför kurser i yrkesutbildning kombinerat med språkkurser och modersmålsstöd att vidareutveckla konceptet, samt att få fler kommuner att satsa på den här typen av utbildning. Syftet är att bättre ta tillvara på nyanländas kompetens. Hela beloppet har beviljats till 84 sökande huvudmän.

För yrkesvux i kombination med sf och svenska som andraspråk lämnade kommunerna i samband med helårsuppföljningen 2016 tillbaka totalt 582 årsstudieplatser, motsvarande 29 089 tkr. Av de återlämnade medlen omfördelades 1 097 000 tkr till kommuner som ansökt om fler årsstudieplatser. Skolverket beslutade om återkrav om 22 783 tkr.

Kommunal vuxenutbildning

Statsbidrag lämnas enligt förordningen (2015:403) om statsbidrag för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå (komvux). Syftet med statsbidraget är att möjliggöra att fler elever ska kunna studera vid kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Bidraget kan sökas av kommuner, kommunförbund eller kommuner i samverkan för utbildningsplatser inom komvux. Statsbidraget är 45 tkr per årsstudieplats.

Under 2016 var budgeten för statsbidrag till komvux 387 mnkr, vilket motsvarar 8 600 årsstudieplatser. 147 sökande beviljades 387 mnkr i statsbidrag, motsvarande 8 600 årsstudieplatser. Samtliga 290 kommuner har fått del av bidraget, vissa genom samverkan. Detta kan jämföras med 2015 då budgeten var 131,6 mnkr och 131,5 mnkr, motsvarande 2 767 årsstudieplatser, betalades ut till 279 kommuner. Vid årets slut gjorde Skolverket återkrav för 9,4 mnkr.

Efterfrågan på statsbidraget för komvux var 2016 lägre än antalet tillgängliga platser. För att fördela alla tillgängliga medel gjordes en extra utlysning för komvux och huvudmännen uppmärksammades på att

komvux även rymmer kurser för yrkesutbildningar. Hela bidragsramen blev då sökt och tilldelad.

Utbildning som kombineras med traineejobb

Statsbidrag lämnas i enlighet med förordningen (2015:504) om statsbidrag för utbildning som kombineras med traineejobb. Syftet är att minska arbetslösheten och underlätta generationsväxling inom välfärden. Traineejobb ska vara möjliga både inom välfärdssektorn och inom sektorer på hela arbetsmarknaden där det finns bristyrken. Statsbidraget kan sökas av kommuner, kommunförbund eller kommuner i samverkan för kurser inom kommunal vuxenutbildning som kombineras med traineejobb. Statsbidraget är 47,5 tkr per årsstudieplats.

Under 2016 var budgeten 168,7 mnkr, vilket motsvarar 3 552 årsstudieplatser. Totalt beviljades 159 sökande 135,5 mnkr i statsbidrag vilket motsvarade 2 853 årsstudieplatser. Av de beviljade medlen utnyttjades 8,8 mnkr vilket motsvarar 185 årsstudieplatser.

Detta kan jämföras med 2015 då budgeten var 14 mnkr vilket motsvarade 295 årsstudieplatser. 52 sökande beviljades statsbidrag motsvarande 10,1 mnkr och 212 årsstudieplatser. Av de beviljade medlen utnyttjades 1,3 mnkr vilket motsvarar 28 årsstudieplatser.

Bidraget har däremot nyttjats i liten utsträckning. Huvudmännen har hänvisat till att det har varit svårt för Arbetsförmedlingen att hitta personer som motsvarar de krav som ställs för ett traineejobb. De har även framfört att det är oklart hur samverkan mellan skolhuvudmannen och Arbetsförmedlingen ska ske.

Fortbildning för lärare i svenska som andraspråk och svenska för invandrare/sf

Statsbidrag lämnas enligt förordningen (2016:709) om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Bidraget kan sökas för fortbildning av lärare som syftar till att ge dem behörighet att undervisa i ämnet svenska som andraspråk, behörighet att undervisa i kommunal vuxenutbildning i sf eller motsvarande utbildning eller för att ge läraren kunskaper inom ämnet svenska som andraspråk.

Bidraget betalas ut under förutsättning att lärarens arbetsgivare betalar ersättning som motsvarar minst 80 procent av lärarens lön för den tid då läraren deltar i utbildningen. Statsbidraget ska motsvara 70 procent av arbetsgivarens kostnad. Den totala bidragsbudgeten för höstterminen 2016 var 122 mnkr.

Höstterminen 2016 var bidraget kraftigt undersökt. Totalt 14 huvudmän ansökte om bidrag för 1,7 mnkr. Planeringstiden för huvudmännen var sannolikt anledningen till att bidraget var undersökt.

Omsorg på obekväm tid

Statsbidrag lämnas enligt förordningen (2012:994) om statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Bidraget kan sökas av kommuner för barnomsorg på obekväm tid. Statsbidraget ska stimulera kommuner att, i ökad omfattning, erbjuda barnomsorg när förskola eller fritidshem inte har öppet. Bidraget ska gå till kostnader för omsorg som erbjuds under obekväm tid och som erbjuds i minst 30 timmar per barn och månad. Ersättningen per barn bestäms utifrån antalet sökande.

Skolverket har under 2014 följt upp hur bidraget används, och redovisat detta i årsredovisningen för 2015.

För 2016 sökte och beviljades 188 kommuner och Skolverket fördelade hela anslaget jämnt över de sökande och antal platser de planerade att erbjuda. Det resulterade i ett bidragsbelopp på 6 066 kronor per erbjuden plats och halvår. Kommunerna rekvisiterade bidrag om totalt 75,3 mnkr och ytterligare 2,9 mnkr omfördelades av Skolverket. Totalt har 78,2 mnkr utbetalats för 6 534 erbjudna platser.

Mindre barngrupper

Skolverket har betalat ut statsbidrag enligt förordningen (2015:404) om statsbidrag för mindre barngrupper i förskolan. Bidraget kan sökas av kommunala och enskilda huvudmän, för insatser i förskolan som syftar till att minska eller motverka en utökning av barngruppernas storlek. Bidraget motsvarar 30 000 kronor per plats som huvudmannen minskar eller avstår från att öka en barngrupp. Den totala bidragsbudgeten bidragsåret 2016/2017 var 830 mnkr.

Bidragsåret 2015/2016 var bidraget kraftigt underutnyttjat. Skolverket genomförde därför, inför ansökningsomgången 2016/2017, omfattande informations-satsningar till samtliga huvudmän. Detta resulterade i att totalt 889 huvudmän ansökte om bidrag för 1 253 mnkr.

Den totala summan som fanns att fördela för läsåret 2016/2017 var 830 mnkr. Utöver det tillkom kvar-

varande medel för bidragsåret 2015/2016 motsvarande 140 mnkr. Totalt beviljades bidrag om 970 mnkr. Av de 889 huvudmän som sökte bidraget fick 411 bifall och 165 delvis bifall. Bidraget beviljades till 242 kommuner och 343 enskilda huvudmän

Lågstadiesatsningen

Statsbidrag lämnas i enlighet med förordningen (2015:215) om statsbidrag för de lägre årskurserna i grundskolan och motsvarande skolformer samt viss annan utbildning. Statsbidraget kan sökas av huvudmän för insatser i förskoleklass samt årskurserna 1–3 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Syftet med bidraget är att höja utbildningens kvalitet och ge lärarna mer tid för varje elev. Bidraget kan sökas för att anställa mer personal i de lägre års-kurserna och ge lärare mer tid för varje elev.

För läsåret 2016/2017 har Skolverket beviljat 665 huvudmän bidrag om totalt 2 299 mnkr. Det är 290 kommuner, 373 enskilda och två statliga huvudmän som beviljats bidrag.

Skolverket kan omfördela medel som blir över vid ansökan. Totalt 79 huvudmän har blivit beviljade 86,5 mnkr som de sökt utöver ramen. Vid omför-delningen prioriterar Skolverket huvudmän som tar emot en stor andel nyanlända elever eller huvudmän för skolor där det behövs särskilda insatser för att höja utbildningens kvalitet och elevernas resultat.

Fritidshemssatsningen

Statsbidrag lämnas enligt förordningen (2015:215) om statsbidrag för de lägre årskurserna i grundskolan och motsvarande skolformer samt viss annan utbildning. Statsbidraget kan sökas av huvudmän för att anställa mer personal i Fritidshemmet. Syftet med bidraget är att höja verksamhetens kvalitet.

För läsåret 2016/2017 har Skolverket beviljat 529 huvudmän bidrag om totalt 498 mnkr. Det är 271 kommunala, 256 enskild och två statliga huvudmän som beviljats bidrag.

Legitimation för lärare
och förskollärare

SKOLVERKET ÄR behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket enligt lagen (2016:145) om erkänning av yrkeskvalifikationer.

Enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800) ska Skolverket efter ansökan meddela legitimation till en lärare eller en förskollärare som har en behörighetsgivande examen. Skolverket ska även komplettera legitimationen med ytterligare behörighet om läraren eller förskollärare ansöker och anses ha en sådan behörighet.

Skolverket ska föra register över legitimerade lärare och förskollärare enligt förordning (2011:268) om lärar- och förskollärarregister.

Mål för verksamheten

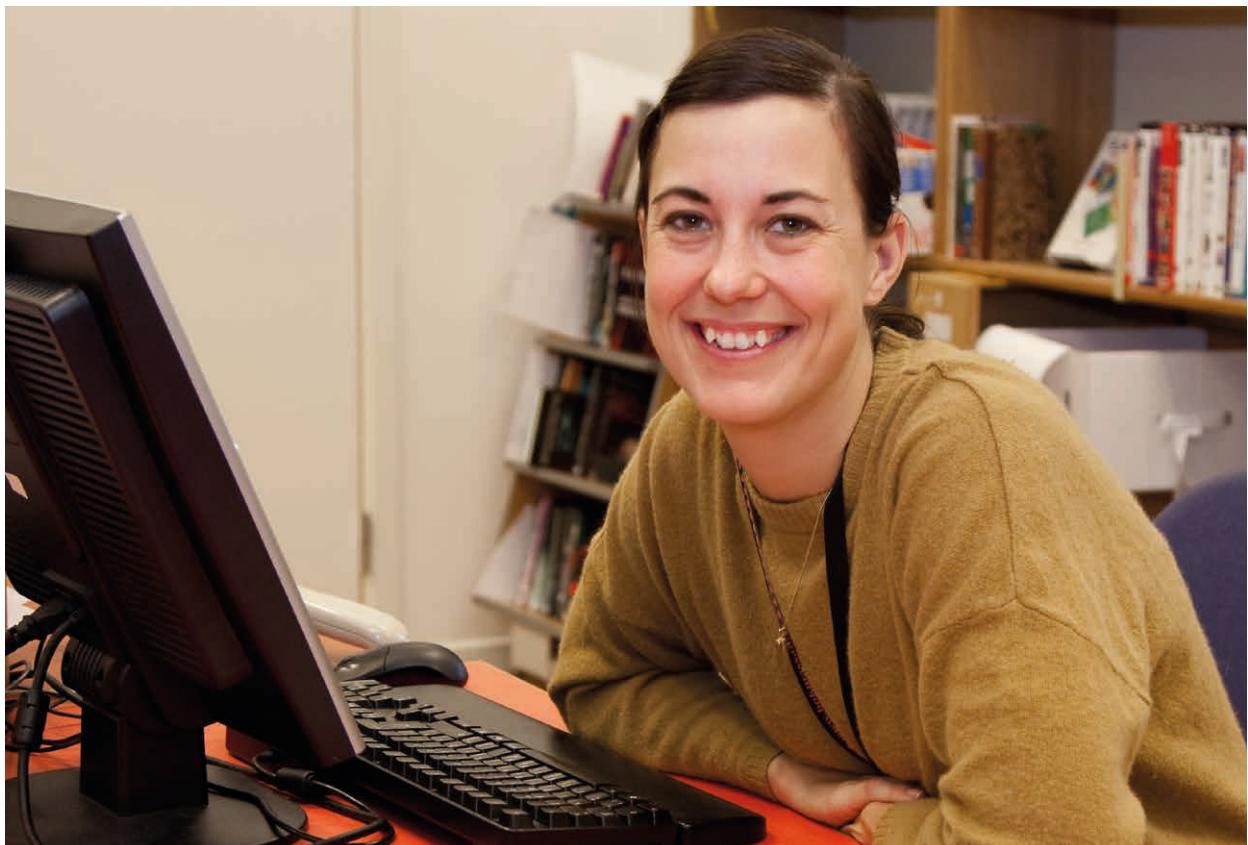
Skolverket har i uppdrag att handlägga ansökningar om legitimation för lärare och förskollärare samt att föra register över legitimerade personer. Skolverket har i den strategiska planen formulerat målet att myndigheten ska arbeta snabbt, flexibelt och effektivt, något som verksamhetsområdet särskilt syftar till att uppnå. I regleringsbrevet för 2016 fick Skolverket i uppdrag att öka produktiviteten i handläggningen med bibe-hållen kvalitet.

Samlad bedömning av verksamhetens resultat

Den samlade bedömningen är att myndighetens resultat inom verksamhetsområdet är tillfredsställande. Handläggningstiden har minskat för samtliga kategorier och verksamheten har överlag har goda marginaler gentemot kravet på maximalt fyra månaders handläggningstid. Nyttan för målgruppen har därmed ökat under året.

Trots att handläggningstiden har minskat för samtliga kategorier har målet att öka produktiviteten inte uppnåtts under 2016, sett till antalet beslut per handläggare och vecka. Verksamheten har ställt om till en ny organisation under året, vilket tagit resurser från handläggningen i anspråk. Därtill har verksamheten lagt stora resurser på att komma tillräffa med de ärenden där handläggningstiden var som längst – ansökningar om legitimation med utländsk examen. Dessa ärenden kräver i regel omfattande utredningar i samarbete med Universitets- och högskolerådet för validering av lärarens utländska utbildning.

Även om målet om ökad produktivitet inte uppnåtts, har årets arbete med att ställa om till en ny organisation och att korta handläggningstiden för utländska ärenden gett goda resultat. Verksamheten är dimensionerad för att kunna fatta det antal beslut som krävs för maximalt fyra månaders handläggningstid och för att hantera övriga nödvändiga arbetsuppgifter.

Prestationsredovisning

Den genomsnittliga produktiviteten har sjunkit 2016 jämfört med 2015, mätt som beslutade ärenden per handläggare och vecka. Under 2015 tog verksamheten krafttag för att korta handläggningsstiden, vilket resulterade i cirka 60 000 beslutade ärenden. Verksamheten uppnådde därmed fyra månaders handläggningstid i majoriteten av samtliga ärenden.

Under andra halvåret 2016 arbetade mer än en tredjedel av alla handläggare helt eller delvis med ärenden där den sökande har en utländsk examen. Dessa ärenden är mer komplexa, och därmed mer tidskrävande, än övriga kategorier.

En annan faktor som påverkat produktiviteten är att antalet handläggare har halverats sedan 2015, vilket lett till att en större procentuell andel av medarbetarnas arbetstid går åt till att hantera övriga nödvändiga arbetsuppgifter som att utreda kurser och examensbevis, uppdatera föreskrifter, expediera registerutdrag och svara på frågor från sökande.

Den genomsnittliga handläggningsstiden har minskat för samtliga ärendekategorier jämfört med 2015. Den höga produktionstakten under 2015 har inneburit att verksamheten under 2016 överlag har haft goda marginaler gentemot kravet på högst fyra månaders handläggningstid, bortsett från ansökningar där den sökande har en utländsk examen.

Handläggningsstiden för ansökningar där den sökande har en utländsk examen minskade avsevärt under året. I januari var den genomsnittliga handläggningsstiden 267 dagar. I december var handläggningsstiden i genomsnitt 121 dagar. Den 1 januari 2016 var 648 ärenden äldre än fyra månader. Den 31 december var motsvarande siffra 31 ärenden.

Skolverket har under året arbetat löpande med att utveckla informationen på myndighetens webbplats.

TABELL 30. PRODUKTIVITET PER HANDLÄGGARE OCH VECKA

Antal beslut per handläggare och vecka	2016	2015	2014	2013
	15	24	16	36

TABELL 31. GENOMSNITTLIG HANDLÄGGNINGSTID I DAGAR

Genomsnittlig handläggningsstid i dagar	2016	2015	2014	2013
Ansökan om legitimation för lärare och förskollärare, svensk examen	60	201	290	309
Ansökan om att komplettera legitimation med ytterligare behörighet	73	255	137	72
Ansökan om legitimation för lärare och förskollärare med utländsk examen	213	316	345	378

Målet har varit att göra det enklare att hitta relevant information och underlättä för våra målgrupper. En klarspråksutbildning har genomförts i flera steg, med målet att förbättra och förenkla kommunikationen med de sökande och höja kvaliteten i handlägningen. Kollegialt lärande i form av workshops, arbetsgrupper och temaveckor har införts för att stärka kunskapsutbytet mellan handläggare.

Ärendevolymer

Inflödet av antalet ansökningar minskade 2016 jämfört med tidigare år, med undantag för ansökningar om legitimation för lärare och förskollärare med utländsk examen.

Under 2016 fattade Skolverket beslut i 21 176 ärenden, 1 876 fler än vad som kom in under året.

TABELL 32. INKOMNA ÄRENDEN PER ÄRENDEKATEGORI

Antalet inkomna ansökningar per ärendetyp	2016	2015	2014	2013
Ansökan om legitimation för lärare och förskollärare, svensk examen	13 917	20 859	30 279	43 740
Ansökan om att komplettera legitimation med ytterligare behörighet	3 780	7 212	13 724	5 157
Ansökan om legitimation för lärare och förskollärare med utländsk examen	1 603	1 484	1 313	1 459

TABELL 33. UTFALL ÄRENDEINFLÖDE OCH BESLUT

Ansökningar	2016	2015	2014	2013
Nya ansökningar	19 300	29 555	47 000	49 600
... varav med avgift	12 684	16 811	18 000	5 300
Beslutade ärenden	-21 176	-59 155	-29 000	-96 000
Utgående balans	2 217	4 050	34 600	16 600

Kostnader och intäkter

Efter det första kvartalet 2016 har personalkostnaderna i enlighet med planering minskat successivt under året. Men de fasta kostnaderna för verksamheten ligger fortfarande kvar på ungefär samma nivå som tidigare år.

Verksamheten finansieras med avgifter och anslag. Regeringens mål är att avgiften på sikt ska ge full kostnadstäckning.² Under 2016 har Skolverket genomfört

ett samråd om ansökningsavgiften med Ekonomistyrningsverket. Skolverkets bedömning är att ansökningsavgiften eller avgiftsmodellen behöver justeras för att kravet på full kostnadstäckning ska kunna förverkligas. Ekonomistyrningsverket konstaterar i sitt samrådsyttrande att de inte ser att avgiftsintäkterna på ett eller några års sikt kommer att kunna täcka kostnaderna för verksamheten.

TABELL 34. KOSTNADER OCH INTÄKTER

	2016	2015	2014	2013
Kostnad, avgiftsfinansierad verksamhet	37 449 503	24 456 653	52 308 000	8 021 000
Genomsnittlig styckkostnad per ärende	2 788	1 541	4 300	1 498
Intäkt avgiftsfinansierad verksamhet	15 681 750	19 257 529	18 370 000	8 033 000
Underskott avgiftsfinansierad verksamhet	-21 767 754	-5 199 106	-33 938 000	-
Anslagsutfall (exkl. OH)	59 036 008	93 499 512	126 320 000	131 800 000

² Departementspromemorian *Legitimation för lärare och förskollärare* (U2010/2818/S).

Information

SKOLVERKET SKA enligt sin instruktion (2015: 1047) informera och sprida information om verksamheten. Myndigheten har en omfattande informations- och kommunikationsverksamhet som berör de flesta av Skolverkets ansvarsområden. Skolverkets upplysningsstjänst bidrar till exempel med att svara på skoljuridiska frågor och andra frågor inom skolans verksamhetsområde. Skolverkets målgrupper nås också genom myndighetens webbplats skolverket.se, riktade nyhetsbrev och andra kanaler.

Mål för verksamheten

Myndigheten arbetar för att bidra till de samlade övergripande målen genom att vara en kommunikativt välfungerande organisation. Skolverket har formulerat fem strategiska mål som verksamhetssområdet särskilt syftar till att uppnå:

- vi möter målgruppernas behov
- vi är snabba, flexibla och effektiva
- vi tillhandahåller den bästa kunskapen om skolsystemet
- vi bidrar till högre kvalitet i undervisningen
- vi har rätt kompetens

Målet att möta målgruppernas behov uppnår myndigheten genom ett tydligt mottagarperspektiv i all kommunikation och genom upplysningsstjänsten. Myndigheten strävar efter att ha information tillgänglig när den är aktuell och relevant. Den ska bygga på välgrundad kunskap om målgruppernas vardag och verklighet samt vilka behov de har.

Upplysningsstjänsten försöker svara snabbt och effektivt. Detta följs genom att granska svarstider och uppställda så kallade servicemål. Myndigheten försöker anpassa svaren efter målgruppernas förutsättningar och behov på ett flexibelt sätt. Tydligheten och begripligheten i svaren har förbättrats genom att kompetensen hos medarbetarna utvecklats. Myndigheten försöker tillhandahålla den bästa kunskapen om skolsystemet genom att svara på ett likvärdigt och insiktsfullt sätt på mångfacetterade frågor. Verksamhetssområdet bidrar också till målet genom språkgranskning av till exempel läroplaner och rapporter och genom att göra tydliga och begripliga webbtexter inom olika ämnen. Webbplatsen skolverket.se och riktade nyhetsbrev till skolvärlden är verksamheter som syftar till att bidra till Skolverkets måluppfyllelse.

Samlad bedömning av verksamhetens resultat

Skolverkets bedömning är att måluppfyllelsen är tillfredsställande för verksamheten med kommunikation och information. Myndigheten har mött målgruppernas behov och bidragit till högre kvalitet i undervisningen. Detta baseras på den stora spridning

Skolverkets information har haft genom webbplatsen skolverket.se med olika inslag av publikationer, filmer, podcasts med mera samt upplysningsstjänstens stora mängd samtal och mejlsvar. Därutöver baseras bedömningen på de omfattade mediekontakter Skolverket haft samt resultatet av bland annat kampanjen *För det vidare*.

Verksamheten har också bidragit till målet att snabbt, flexibelt och effektivt möta våra målgrupper genom upplysningsstjänstens arbete. Servicemålet för upplysningsstjänsten har uppnåtts förutom under enstaka perioder av hög arbetsbelastning. Vid upplysningsstjänsten har myndigheten också tillhandahållit den bästa kunskapen om skolsystemet genom att ha svarat på målgruppernas frågor utifrån den samlade kompetens myndigheten har om skoljuridiska frågor och övriga frågor inom verksamhetsområdet.

Prestationsredovisning

Under året har myndigheten tagit fram en kommunikationsstrategi. Den framhåller bland annat att kommunikationen ska utgå från målgruppernas behov och förutsättningar att ta emot den. Information, tjänster och kunskap ska finnas tillgängliga när det finns behov av den istället för att störa och bli en börla. Skolverkets digitala närväro ska också moderniseras.

Upplysningsstjänsten

Skolverkets upplysningsstjänst svarar på frågor, ger information och service via telefon, mejl, digital kundtjänst, chattar, sociala medier och brev.

Skolverkets kommunikationsverksamhet har en unik kontakt med målgrupperna genom sin upplysningsstjänst, som tar emot cirka 54 000 samtal och 36 500 mejl per år. Kontakt sker också via sociala media såsom Facebook, Twitter, digitala svarstjänsten Kundo samt via brev och personliga besök. Den information som detta ger tillbaka till Skolverket om målgruppernas frågor är viktig för att utveckla Skolverkets verksamhet.

Under 2016 har upplysningsstjänsten utvecklat sin verksamhet på olika sätt, bland annat forumet för betyg och bedömningsfrågor. Under året har Skolverket dessutom haft en prioriterad stödlinje för skolledare och lärare som har frågor om nyanlända elever.

Lärare är den största målgruppen hos upplysningsstjänsten. Lärarnas frågor handlar till största del om särskilt stöd, bedömning, betyg, nationella prov och lärarlegitimationer. Därefter är det rektorer, studie- och yrkesvägledare, förvaltningstjänstemän, elever och föräldrar som kontaktar Skolverket. De ställer frågor som på olika sätt är kopplade till skolans författningar.

Skolverkets mål för upplysningsstjänsten är att tillgodose målgruppernas behov av svar på skoljuridiska och andra frågor inom skolans verksamhetsområde. Svaren ska vara korrekta, tydliga och målgruppsanpassade.

TABELL 35. REDOGÖRELSE FÖR GENOMSNITTIG VÄNTETID FÖRDELAT PÅ OLIKA TELEFONKÖER

Telefonkö	Medelkötid			
	2016	2015	2014	2013
Övriga frågor	00:06:31	00:07:39	00:09:09	00:15:11
Lärarlegitimation	00:06:08	00:07:28	00:09:23	00:12:24
Lärarlegitimation – hur ansöka	00:05:59	00:07:18	00:09:34	00:16:39
Beslut	00:01:49	00:02:29	00:02:34	00:04:09
Bedömningsportalen	00:06:34	00:06:20	00:09:20	00:11:55
Nyanlända	00:03:45	00:02:47	-	-
Alla	00:06:08	00:05:46	00:07:84	00:11:88

TABELL 36. ANTAL SVAR I MEJL OCH TELEFONSAMTAL SAMT ANTAL OBESVARADE TELEFONSAMTAL, DVS. DÄR FRÅGESTÄLLAREN LAGT PÅ OCH SAMTALET DÄRFÖR INTE BESVARATS

År	2016	2015	2014	2013
Svar i mejl	36 466	42 928	55 075	49 543
Svar i telefonsamtal	53 706	60 449	63 526	59 261
Obesvarade telefonsamtal	19 120	27 667	45 553	42 029

TABELL 37. ANTALET HANTERADE KONTAKTER (TELEFONSAMTAL, MEJL, SOCIALE MEDIER OCH I BETYGSFORUMET) TOTALT I UPPLYSNINGSTJÄNSTEN 2005-2016

2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
93 413	105 521	120 269	110 418	72 595	90 358	65 935	53 464	54 893	56 233	49 096	40 000

Sammanställningen visar att målet på högst 6 minuter i genomsnittlig kötid har uppnåtts under de senaste två åren.

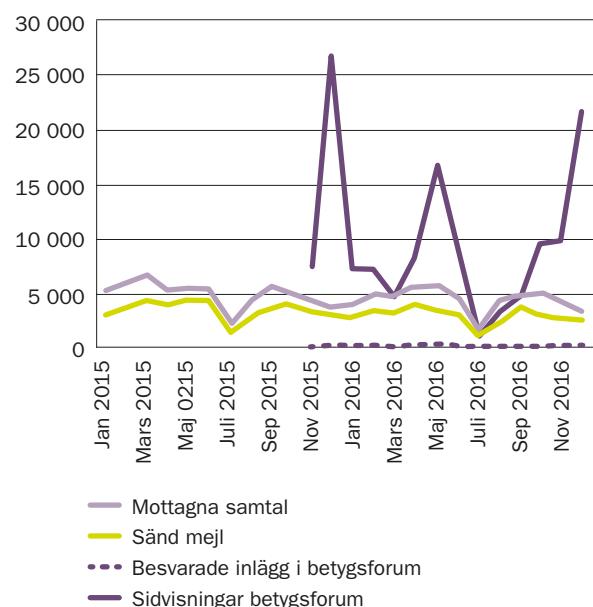
Antalet svar har sjunkit något under de två senaste åren, vilket troligen beror på färre frågor om lärarlegitimationer samt att flera styrdokument nu är implementerade och kända. Under samma tid har antalet obesvarade telefonsamtal sjunkit markant. Att antalet obesvarade samtal har minskat är positivt.

Det medför kortare kötider, vilket gör att myndigheten inte tappar lika många frågeställare i telefonköen vilket i sin tur bidrar till en högre servicenivå.

Antalet svar nådde sin kulmen under 2014 på grund av att många lärare ställdes frågor till Skolverket om lärarlegitimation. Antalet frågor har totalt sett sjunkit något under de senaste åren, men är ofta av en mer komplex karaktär.

Grafen visar antalet besvarade frågor över tid i olika kanaler. För betygsforumet visas antalet visningar jämfört med antalet hanterade frågor, vilket illustrerar den enorma spridning som varje fråga och svar i forumet får. Detta visar att forumet är ett effektivt och billigt sätt att nå många i våra målgrupper i jämförelse med andra kanaler. Betygsforumet startade i november 2015.

FIGUR 3. FRÅGOR PER KANAL OCH SIDVISNINGAR I BETYGSFORUMET

TABELL 38. ANTAL PUBLICERADE ARTIKLAR I MEDIA DÄR SKOLVERKET OMNÄMNTS UNDER 2011–2016

	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Antal publicerade artiklar	19 300	17 505	18 184	17 259	16 450	12 449

Skolverket i medier 2016

Skolverket har omfattande kontakter med press, radio och tv. Under 2016 fanns Skolverket med i 19 300 artiklar samt inslag i radio och tv. Det är i nivå med de senaste åren och återspeglar sannolikt det fortsatt stora intresset för skolan i samhällsdebatten.

Skolverket.se

Antalet besök på skolverket.se ökade för nionde året i rad och uppgick till drygt 12 miljoner under 2016. Det innebär cirka 50 000 besök per skoldag under terminerna. Dessa höga besökssiffror, och att det är Skolverkets primära målgrupper som står för besöken, gör skolverket.se till en kraftfull kanal för Skolverkets kommunikation och för det stöd myndigheten ska ge.

Skolverket.se är under stark utveckling, bland annat för att underlätta målgruppernas informationsinhämtning. Den nya webbplatsen tas i bruk i början av 2018. Målet med satsningen är att låta webbplatsen i större utsträckning svara på målgruppernas behov av funktioner och tjänster. Med andra ord en förändring från dagens nyhetsportal till att bli mer av ett arbetsverktyg, med Skolverkets kärninnehåll och viktigaste stöd i fokus.

Sociala medier

Fler än 50 000 personer följer Skolverkets sida på Facebook, vilket är en kraftig ökning från förra året. Varje månad är det 600 000 unika användare som ser inlägg från Skolverket på facebook-sidan. Antalet följare på Twitter överstiger 21 000 och varje månad visas alla inlägg sammantaget runt 120 000 gånger. Upplysnings tjänsten besvarar varje månad cirka 160 frågor från sociala medier.

Information om fritt skolval på andra språk än svenska

I regeringsuppdraget (U2013/1101/S) om att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet finns en del som gäller information om fritt skolval på andra språk än svenska. Budgeten för detta var 2 miljoner kronor.

Skolverket har skapat webbplatsen omsvenskaskolan.se. Den erbjuder översiktlig information om det svenska skolsystemet både i skrift och på film. Omsvenskaskolan.se omfattar 14 språk och materialet finns både att ladda ner och beställa. Under 2016 fortsatte utvecklingen av innehållet med särskild information till föräldrar om mötet med skolan. Förbättringar av webbplatsen har gjorts utifrån en utvärdering och återkoppling från målgrupperna. Totalt var det 184 000 besök på webbplatsen 2016 vilket är en ökning med 96 000 besök jämfört med 2015.

Lärarrekryteringskampanjen "För det vidare"

Lärarkampanjen *För det vidare* är ett regeringsuppdrag som Skolverket haft sedan tidigare, men som förnyades 2016. Budgeten var på 7 miljoner kronor. Nylanseringen av kampanjen startade på världslärardagen den 5 oktober 2016 under ansökningsperioden till högskolorna.

Kampanjens effektmål är att fler ska söka sig till lärar- och förskolläraryrkena, både yngre personer och erfarna personer med ämnes- eller yrkeskunskaper. Det finns också behov av att behålla lärare i skolan och att locka tillbaka lärare och förskollärare som har lämnat yrket samt lärare som nyligen gått i pension.

Resultatet av årets kampanj:

- I samband med världslärardagen samarbetade *För det vidare* med ett antal så kallade ”influencers” eller ”inspirerare” på Instagram. De hyllade en lärare och uppmanade andra att göra detsamma. Det gav ungefär 400 000 visningar och cirka 40 000 inläggsreaktioner. Under hösten återanvände *För det vidare* tidigare material där kändisar som Adam Tensta, Cissi Fors och Per Lernström hyllar lärare. Filmerna har visats på bio, Facebook och YouTube totalt sett ungefär 500 000 gånger för målgruppen.
- Av de som har sett filerna på Facebook och YouTube har 15 000 personer klickat sig vidare till kampanjwebbplatsen [fordetvidare.se](#).
- Totalt har 88 000 personer besökt [fordetvidare.se](#) under året.
- Varje inlägg på kampanjens blogg [fordetvidare.se/blogg](#) läses av i genomsnitt 500 personer.
- Parallelt med bloggen annonserar *För det vidare* på Facebook. Annonserna har visats ungefär 1 000 000 gånger.
- *För det vidare* var också nominerad i kommunikationstävlingen 100-wattaren i kategorin långsiktigt. 100-wattaren belönar kommunikation som gjort skillnad i målgruppen.

Kampanj för fler sfi-lärare

Skolverket har sedan 2015 haft regeringens uppdrag att genomföra en kampanj för att få fler att arbeta som sfi-lärare och att underlätta för utbildningsanordnare att anställa behöriga sfi-lärare.

Under 2016 har sfi-kampanjen fokuserat på att locka tillbaka behöriga sfi-lärare, som idag inte längre arbetar inom skolan. Kampanjen har lyft fram det stora behovet och möjligheten att som sfi-lärare göra skillnad. Ytterligare ett steg i kampanjen har varit att underlätta för utbildningsanordnarna att anställa behöriga sfi-

lärate, bland annat genom att visa hur många som finns att rekrytera i en region och hur stort elevunderlaget är.

Kampanjen har genomförts med annonsering i tidningar, sociala medier, via webben och genom direktkontakt och utskick till utbildningsanordnare.

Andra kampanjer

Skolverket har under året genomfört kampanjer för att rekrytera deltagare till olika typer av program och fortbildningar. Myndigheten använder i första hand egna digitala kanaler, men har också annonserat på andra webbsidor med skolan som målgrupp samt på Facebook.

Kampanjerna har verkat för att få fler att söka till fortbildningar för skolledare, Rektorsprogrammet, fortbildningar i pedagogiskt ledarskap och Lärarlyftet.

Mässor

Skolverket har deltagit i flera mässor under året för att möta sina målgrupper.

På Skolforum, som lockade 7 400 besökare, deltog Skolverket med en monter och arrangerade fyra seminarier. Seminarierna handlade om hur man utvecklar nyanlända elevers lärande, arbetar med delaktighet i en inkluderande lärmiljö, hur man använder bedömningsstöd i årskurs 1 och hur digitala verktyg kan förbättra undervisningen.

Under 2016 har Skolverket deltagit i både Yrkes-SM och Yrkes-EM med monter och konferenser. Temat för Skolverkets deltagande var *Yrkesutbildning – ett smart val!* Myndigheten deltog i åtta gymnasiemässor med samma koncept. I myndighetens montrar fanns VR-spelet *Gymnasievalen*, som är en teknisk utveckling av motsvarande spel från gymnasieinfo.se/gymnasieval. Information om gymnasieprogrammen är översatt till ett stort antal språk.

Skolverket hade också en monter på Nordiska skoledarkongressen i Göteborg. Kongressen anordnades av Sveriges skolledarförbund. 1 300 förvaltningschefer, rektorer, förskolechefer och skolpolitiker från hela landet var på plats. På mässan släppte myndigheten de allmänna råden *Utbildning för nyanlända* med råd och stöd till skolledare och huvudmän. Fokus låg även på att marknadsföra myndighetens fortbildningar till skolledare, exempelvis Rektorsprogrammet.

Nyanländas lärande

Under året har ett stort antal kommunikativa aktiviteter ägt rum för att öka kännedomen om Skolverkets insatser för nyanlända elevers lärande. Inom det arbetet har myndigheten bland annat genomfört flera välbesökta konferenser för huvudmän, skolledare och rektorer.

Skolverket har också tagit fram fem filmer, som kortfattat förtydligar allmänna råd för nyanlända elevers lärande. Myndigheten har gjort det enklare att hitta information som målgruppen behöver på vår webbplats.

Utöver detta har myndigheten genomfört flera kompetenshöjande insatser, som har marknadsförts via webben och sociala medier. Dessutom har det tagits fram trycksaker till enskilda möten, konferenser och utskick.

Välja skola

Skolverket har under 2016 arbetat med att färdigställa webbplatsen *Välja skola* (www.väljaskola.se). Webbplatsen finns sedan januari 2014 och den kompletterades under 2015 med ett antal mått som regeringen beställt.

Den planerade versionen innehåller ännu fler uppgifter, bland annat information som huvudmännen har kunnat lämna till Skolverket på frivillig basis samt data om särskolorna. Men den är ännu inte tillgänglig för allmänheten. Förseringen har berott på att den valda tekniska lösningen haft svårt att integrera olika källor med information. På grund av förseringen har Skolverket inte kunnat påbörja något av det arbete som var planerat för året. Ingen marknadsföring av tjänsten har heller kunnat göras.

Webbplatsen utbildningsinfo.se

Utbildningsinfo.se är en webbplats med information om all utbildning i Sverige som står under offentlig tillsyn eller finansiering och har sin bakgrund i ett regeringsuppdrag från 2004. Syftet är att stödja individen i sitt studie- och yrkesval och att erbjuda en möjlighet för användaren att reflektera över sig själv, de alternativ som finns och hur vägen framåt ser ut. Webbplatsen ska också fungera som ett stöd i arbetet för studie- och yrkesvägledare.

376 800 besök (sessioner) har gjorts på utbildningsinfo.se under 2016. Sammanlag har myndigheten svarat på cirka 250 mejlfrågor. Många av frågorna gällde studie- och yrkesval. En sökfunktion för att jämföra innehåll i de olika gymnasieprogrammen har tagits fram. Syftet är att hjälpa användarna att hitta program där ämnen de är intresserade av finns.

Översättningen av texten om antagningsregler till gymnasieskolan har kompletterats med tre språk: dari, kurmanji och pashto. All information om de nationella programmen och antagningsregler är nu översatt till 18 språk. Det finns en funktion som gör att det går att lyssna på allt innehåll på webbplatsen, även pdf-filer och översättningar.

SIRIS – statistik om skolor och resultat

Syftet med SIRIS är att tillhandahålla underlag för att ge en så bred bild av en skolas eller kommunens skolkvalitet som möjligt. Under året har arbetet fokuserats på att publicera statistiken på ett mer enhetligt och användarvänligt sätt. Ett första steg är att SALSA nu finns i SIRIS. Myndigheten har även påbörjat arbetet med en funktion där användarna själva kan välja mått och område.

Samarbetet mellan Skolverket och Skolinspektionen fortgår genom publiceringen av kvalitetsuppgifter från båda myndigheterna i SIRIS. Övriga interna samarbetsator är Välja skola, BRUK och utbildningsinfo.se.

TABELL 39. ANVÄNDNING AV SIRIS

SIRIS Användning	2016	2015
Antalet användare	148 732	132 143
Varav förstagångsanvändare	45,5 %	46,7 %
Antalet hämtningar		
Statistikrapporter	603 375	601 313
Skolblad	24 436	32 957
Skolinspektionsdokument varav Skolenkäter	115 880 76 824	88 151 51 487
Exportfiler	30 660	20 488

Skolverkets nav för utbildningsinformation (SUSA-navet)

Skolverkets SUSA-nav är en tjänst som samlar in och sprider information om alla utbildningstillfällen i Sverige som står under offentlig tillsyn eller finansiering, från grundskolenivå upp till universitet och högskola. Det fanns nästan 83 800 utbildningstillfällen i navet den sista december 2016.

Skolverkets har under året uppdaterat navet med en helt ny och modern kodbas, eftersom navet ursprungli-

gen byggdes 2004 och inte längre fungerade ändamålsenligt. Det nya navet erbjuder bättre möjligheter till administration och felsökning. Det erbjuder också ett gränssnitt för att tillgängliggöra information till olika aktörer, både privata och offentliga, enkelt och kostnadseffektivt så att de kan bygga tjänster.

EMIL – en standard för utbildningsinformation

Skolverket har under året deltagit i Swedish Standards Institutes (SIS) tekniska kommitté it-standarder för lärande, bland annat i arbetsgruppen för EMIL-standarden där Skolverket innehar ordförandeposten. EMIL är en svensk standard för presentation av utbildningar och utbildningstillfällen. Skolverket förvaltar och utvecklar standarden tillsammans med andra myndigheter, organisationer och privata företag. Arbetsgruppen har under året hållit fyra halvdagsmöten.

Ploteus

SUSA-navet förser den europeiska webbplatsen *Ploteus/Learning Opportunities and Qualifications in Europe* med information om svenska utbildningstillfällen på alla nivåer. Under året har ett arbete skett med att förenkla administrationen av de utbildningstillfällen som ska skickas till Ploteus. Bland annat måste den svenska informationen anpassas till den europeiska söktjänsten. Detta kan nu ske mer automatiskt i det nya navet.

Övrig verksamhet och
återrapportering

DETTA AVSNITT redovisas i huvudsak myndighets instruktionenliga uppgifter enligt §§ 15–17, 18–20, 20–21, 24–27, 28–32. Punkten 2 i 18 § som behandlar myndighetens ansvar gällande nyanlända personer redovisas under flera avsnitt men särskilt i avsnittet Stöd till skolutveckling och under det nationella skolutvecklingsprogrammet gällande nyanlända.

Mänskliga rättigheter – jämställdhet och barnkonventionen

Skolverket är en av 41 myndigheter som har ett särskilt regeringsuppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering under 2015–2018. Jämställdhetsintegreringen ska leda till att verksamheten bättre bidrar till det jämställdhetspolitiska målet att *kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv*. Skolverket har i arbetet med jämställdhetsintegrering valt att lyfta in fler perspektiv som enligt instruktionen och regelbrevet ska genomsyra myndighetens verksamhet, inom ramen för de mänskliga rättigheterna. Perspektiven är jämställdhet, barnrätt, funktionshinder och nationella minoriteter. De två sistnämnda behandlas i särskilda avsnitt.

En delrapport om jämställdhetsintegreringens förutsättningar, genomförande och resultat har sammanställts och goda exempel på hur jämställdhetsperspektivet beaktats i olika uppdrag har sammanställts. Exempelvis har jämställdhetsperspektivet uppmärksam-

mats i fortbildningsinsatser för att utveckla studie- och yrkesvägledningen för att bidra till att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av kön. Skolverket redovisar även löpande uppföljningsinformation uppdelat på kön.

Barnrättsperspektivet har beaktats främst genom att barns och elevers synpunkter vid olika tillfällen har hämtats in vid planering av aktiviteter.

Allteftersom de förändrade arbetsprocesserna införts kommer Skolverket att följa upp i vilken omfattning integreringen av perspektiven för mänskliga rättigheter lett till resultat.

Funktionshinderspolitik: sektorsansvar och genomförande av politiken inom skosektorn

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ett samlat ansvar (sektorsansvar) för funktionshindersfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde. Myndigheten ska inom ramen för det vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter, i den mån det inte är en uppgift för Specialpedagogiska skolmyndigheten. Skolverket är en av flera strategiska myndigheter som arbetat enligt de delmål som

regeringen har slagit fast i *En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011–2016*.

Skolverket, Skolinspektionen och SPSM har under året slutredovisat regeringsuppdraget om delmål, uppföljning och redovisning inom ramen för *En strategi*

för genomförande av funktionshindernspolitiken. Uppdraget omfattade insatser och uppföljningar inom tre inriktningsmål och nio delmål.

Flera av skolmyndigheternas insatser och uppföljningar har löpt under flera år under strategiperioden, majoriteten har avslutats under perioden och vissa har omformulerats under perioden. Under strategiperioden har skolmyndigheternas arbete mot delmålen bestått av specifika överenskomna insatser och uppföljningar samt i skolmyndigheternas generella arbete. De flesta insatserna och uppföljningarna har varit myndighetspecifika, men några har varit gemensamma för flera skolmyndigheter.

I rapporten redovisar skolmyndigheterna statistik, resultat från mätningar och undersökningar både från skolmyndigheterna och från andra myndigheter, som på olika sätt bidrar till en bild av nuläget och utvecklingen under strategiperioden. Skolmyndigheternas samlade bedömning är att skolmyndigheternas genomförda insatser och uppföljningar har haft betydelse för förskolors och skolors arbete med barn och elever med funktionsnedsättning och bör ha ökat deras möjligheter att skapa en tillgänglig utbildning för målgruppen. Skolmyndigheternas slutsats, utifrån redovisad statistik, mätningar och undersökningar är att det varken går att utläsa en positiv eller negativ förändring på en övergripande nationell nivå av inriktningsmålen.

Skolverket har genomfört tre samråd med funktionshinderrsörelsen. Frågor som har uppmärksammats är bland annat Skolverkets arbete med förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshindernspolitiken. Rapporten om skolhuvudmannens arbete för att skapa tillgängliga lärmiljöer i grundskolan för elever med funktionsnedsättning och regeringsuppdraget om kartläggning av samtliga gymnasiesärskolor som bedriver undervisning integrerad med gymnasieskolan har använt sig av samrådet som referensgrupp i arbetet. Ett av de årliga samrådsmötena genomförs som ett myndighetsgemensamt möte med verksledningsrepresentation från Specialpedagogiska skolmyndigheten, Skolverket, Skolinspektionen och samtliga myndigheters samrådsledamöter från funktionshinderrsörelsen. Skolverket.se har haft totalt 92 719 sidvisningar på sidor relevanta för tillgänglighet och funktionshindernspolitik.

Nationella minoriteter

Skolverket ska redovisa sina insatser utifrån minoritetspolitikens mål och dess tre delområden: inflytande, språkstöd och skydd. Redovisningen av insatser ska innehålla en analys både av myndighetens eget interna arbete och externt riktade insatser inom det egna ansvarsområdet. I redovisningen ska också ingå vilka effekter som myndigheten avser att uppnå med insatserna samt, i den mån det är möjligt, vilken effekt insatserna har haft för de nationella minoriteterna.

Skolverket samverkar med ett antal offentliga aktörer för att främja de nationella minoritetsspråken, bland andra länsstyrelserna, lärosäten, Sametinget, Socialstyrelsen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Språkrådet, Universitetskanslersämbetet samt Universitets- och högskolerådet.

Skolverket har slutfört en läromedelssatsning som presenterats på webbplatsen natmin.skolverket.se. Skolverket har också genomfört sex samråd med företrädare för organisationer som representerar de nationella minoriteterna. Syftet med samråden, som genomförs i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten, Universitets- och högskolerådet och Universitetskanslersämbetet har bland annat varit att presentera det arbete som görs med särskild relevans för barn, elever och studerande med nationell minoritetsbakgrund samt att ta emot organisationernas synpunkter på arbetet. De deltagande organisationerna har också fått tillfälle att skicka in önskemål om diskussionspunkter innan mötet.

Uppdragsutbildningar i nationella minoritetsspråk har tidigare upphandlats (2014/15) för att stärka modersmåslärarens kompetens och förmåga att undervisa i samiska, meänkieli och romani. Utbildningarna gäller för anställda hos kommunala och enskilda huvudmän och erbjuds på deltid. Södertörns högskola har utbildning i romani, Umeå universitet i samiska och Stockholms universitet i meänkieli. Skolverket sköter ansökningarna till utbildningarna och har under läsåret 2015/16 beviljat bidrag till totalt 25 huvudmän för 56 deltagare i nationella minoritetsspråk. En Brobyggarsutbildning för personer med romsk språk- och kulturkompetens har under 2016 upphandlats i samverkan med Socialstyrelsen. Denna utbildning påbörjades på Södertörns högskola hösten 2016.

Statskontoret har i en utvärdering av Brobyggarsverksamheten bedömt att den har bidragit till romsk inkludering. Skolverket har under verksamhetsåret inte genomfört särskilda utvärderingar av myndighetens insatser och effekter för de nationella minoriteterna, och kan därför inte uttala sig om insatsernas samlade effekt för de nationella minoriteterna. Företrädare för minoriteterna har dock uttryckt uppskattning för möjligheten till organiserade och strukturerade samråd med skolmyndigheter.

De ovan angivna uppdragsutbildningarna har ännu inte följts upp. Utbildningarna är till för anställda hos huvudmän. Utifrån ett främjande perspektiv för de nationella minoritetsspråken har utbildningarna vid lärosätena genererat drygt 50 anställda personer hos 25 huvudmän som går eller har gått utbildningarna. Dessa personer ska i sin tur främja att de nationella minoritetsspråken hålls levande hos huvudmännen. Skolverkets insatser utifrån minoritetspolitikens mål har främst fokuserat på delområdena inflytande och stöd till att hålla minoritetsspråken levande.

Skolverket har genom sina insatser tillgodosett flera av de behov som minoritetsorganisationerna tidigare ansett vara viktiga (dnr 2010:00242), till exempel möjliggörande av läromedelsutveckling, utbildning av fler modersmåslärare, stipendiemöjligheter eller andra system för kommuner för att möjliggöra för deltagande i Skolverkets utbildningar inom ramen för uppdraget om att öka tillgången på lärare i minoritetsspråk. Utifrån de ovan redovisade insatserna bedöms arbetet utifrån minoritetspolitikens mål som tillfredsställande.

Internationella engagemang

Skolverket ska enligt instruktion informera och sprida kunskap om sitt verksamhetsområde även utanför Sverige. Resultatet av myndighetens deltagande syftar även till att ge stöd till Skolverkets utvecklingsarbete samt vara ett led i myndighetens arbete med mänskliga rättigheter.

Skolverket har under 2016 deltagit i internationellt samarbete genom cirka 70 referens- och arbetsgrupper i olika projekt, organisationer och nätverk. Arbetet har fått ökad betydelse, men måttet årsarbeteskrafter har minskat bl.a. genom att vissa större regeringsuppdrag avslutades 2015. I antalet årsarbeteskrafter ingår bara tid för resor och möten, inte Skolverkets interna före- och efterarbete eller det nationella genomförandet av internationella studier.

Myndigheten har deltagit i både formellt beslutade samarbeten, nätverk och aktiviteter samt mer informella sammanhang och erfarenhetsutbyten om utbildningsfrågor som pågår inom bland annat EU och det nordiska samarbetet. Dessa redovisas i anslutning till återrapporteringen av verksamheten.

Skolverket har under året tagit emot färre internationella studiebesök än vanligt med anledning av omorganisation och omlokalisering av delar av verksamheten. Men besök har tagits emot från vitt skilda länder som Belgien, Mongoliet, Kap Verde och Nya Zeeland. Besökarna har bland annat representerat ministerier, myndigheter samt universitet och forskningscenter. Efterfrågade områden har varit information om det svenska skolväsendet och styrsystemet samt önskemål om specifika ämnesinriktningar, till exempel nyanlända elever, arbetet med hållbar utveckling och läroplansutveckling.

**TABELL 40. SAMMANFATTNING
AV INTERNATIONELLA ENGAGEMANG**

Aktivitet	2016	2015	2014
Referens- och arbetsgrupper	66	65	60
Årsarbeteskrafter	5	5,3	5
Internationella besökare	Ca 250	300	300

Europarådet

Skolverket är representerat som Sveriges biträdande delegat inom CDPPE (Steering Committee for Educational Policy and Practice). Myndigheten bidrar även bland annat till det nya ramverket Competences for Democratic Culture, med syfte att kunna anpassa redan utprovade system till skolutvecklingsprogrammen.

Skolverket är även representerat inom EDC/HRE (Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education). Skolverket har låtit översätta Teaching Controversial Issues, och deltar aktivt i arbetet mot radikalisering och våldsbejakande extremism. Området är en svensk prioritet och syftet är även här att kunna anpassa Europarådets material till de nationella skolutvecklingsprogrammen.

Vid språkcentret i Graz är Skolverket medlem av The Governing Board for ECML (European Centre for Modern Languages).

Unesco

Skolverket är representerat i svenska Unescorådets styrelse och i arbetsutskottet för utbildning. Myndigheten ingår även i styrelsen i den svenska lokalföreningen Unesco Lucs. Syftet är att kunna ge en hel-täckande bild av det svenska skolsystemet för barn och unga. Skolverket bidrar även med underlag till Unescos expertmöten, till exempel inom sexualundervisning. Under året har fokus legat på arbetet med Agenda 2030. Skolverket har som svar på regeringsuppdraget inventerat styrkor och svagheter i myndighetens arbete jämfört med målen i agendan. Fokus har legat på hur Skolverket ska kunna bidra till att uppnå mål 4 (Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla).

Kostnaderna under året har uppgått till 9 tkr.

Nordiska ministerrådet

Skolverket är invalt att delta i Nordiska ministerrådets gränsöverskridande program för demokrati, inkludering och säkerhet (DIS), med syfte att bekämpa social marginalisering, extremism och religiös diskriminering. Erfarenheterna från DIS används inom Skolverkets arbete inom bland annat de nationella skolutvecklingsprogrammen. Kostnaderna har uppgått till cirka 7 tkr.

CIDREE

Skolverket deltar i forskningsnätverket Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe (CIDREE). Syftet är att på ett enkelt och snabbt sätt kunna ta del av och diskutera aktuella frågor med högt uppsatta experter i europeiska länder, och därmed kunna använda lärdomarna i Skolverkets utvecklingsarbete. Myndigheten har under året deltagit i expertmötena Vocational education and training in schools and colleges, Mathematics STEM, Pupil participation och Video-enhanced Learning.

Erfarenheterna från mötena har använts inom Matematiklyftet och för läroplansutveckling. Myndigheten bidrog även till konsortiets årsbok med artikeln Student Participation and Influence in Education – Possibilities and Challenges. På inrådan av CIDREE deltog en delegation från Skolverket vid Caledonian education symposium, med syfte att dra lärdom av det skotska utbildningssystemet inför framtida revideringar av styrdokumenten.

Kostnaderna uppgick till 198 tkr.

TABELL 41. DELTAGANDE I CIDREE:S VERKSAMHET

Aktivitet	2016	2015	2014
Koordinatorsmöten	2	2	2
Expertmöten	4	4	0
Årsbok	Ja	Ja	Nej

Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning

Syftet med verksamheten i Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning (NRY) är att dels informera om yrkesutbildning i Sverige, övriga EU och länder inom EES-området, dels bidra till erfarenhetsutbyte om det europeiska arbetet med yrkesutbildningsfrågor. Till NRY finns en extern referensgrupp knuten, där myndigheter som ansvarar för olika EU-verktyg för utveckling av yrkesutbildning och mobilitet ingår. Gruppen består av representanter för Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan och Universitets- och högskolerådet. Gruppen träffats regelbundet för att byta erfarenheter om införandet av olika EU-verktyg.

Skolverket är svensk representant i Europeiska kommissionens ECVET-användargrupp och EQAVET-nätverk. Myndigheten har även ingått i det svenska nationella ECVET-expertteamet som leds av Universitets- och högskolerådet. Arbetet har under 2016 bland annat präglats av kommissionens kommuniqué om en ny kompetensagenda. Skolverket ingår i en arbetsgrupp med syfte att lämna förslag till revidering av ECVET-rekommendationen.

Arbetet med dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning sker främst inom ramen för det europeiska nätverket ReferNet som styrs av en gemensam arbetsplan som fastställs av Cedefop. Dessutom har NRY bidragit med underlag till ReferNet om insatser inom yrkesutbildning av nyanlända, och fyra nyhetsartiklar. Vidare har Skolverket i samråd med Cedefop reviderat två tematiska rapporter om utbildning och fortbildning av yrkeslärare och handledare respektive nyckelkompeternas inom yrkesutbildning som Cedefop har publicerat under 2016. Myndigheten har även lämnat en revidering av en landbeskrivning för hur det systematiska kvalitetsarbetet fungerar i Sverige, bland annat utifrån EQAVET-indikatorerna.

Utlandsundervisning

I myndighetens uppdrag ingår också att utveckla och förvalta utlandsundervisningen i enlighet med förordningen (1994:519) om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar samt med regelbrevet för Skolverket.

Syftet är att utveckla och förvalta utlandsundervisningen, dvs. svenska skolor i utlandet, Europaskolan och distansundervisning. Uppsatta mål har uppnåtts: statsbidragshanteringen till svenska utlandsskolor har hanterats, stöd till rektorer och lärare har erbjudits, personal har rekryterats till Europaskolan och utsänd personal har utvärderats. Skolverket har därmed fullföljt sitt ansvar när det gäller utlandsundervisning.

Kostnaderna för utlandsundervisningen har varit cirka 91 000 tkr.

IEA och OECD

Sverige är representerat i General Assembly i International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA). I likhet med tidigare år har det internationella samarbetet inom OECD och IEA om internationella jämförande studier varit omfattande. Arbetet med de internationella studierna presenteras i anslutning till återrapporteringen av verksamheten.

Gymnasial utbildning i ett annat nordiskt land

Enligt Skolverkets instruktion ska myndigheten särskilt ansvara för information om möjligheten att genomgå gymnasial utbildning helt eller delvis i ett annat nordiskt land i överensstämmelse med avtalet med Danmark, Finland, Island och Norge om nordisk utbildningsgemenskap på gymnasienivå (SÖ 2008:8). Skolverket informerar om detta på webbplatsen (se <http://www.skolverket.se/skolformer/utbildning-utomlands/nordisk-overenskommelse-om-utbildning-1.20482>) och myndigheten tar emot frågor om vad som gäller utifrån överenskommelsen. På initiativ av Nordiska ministerrådet kommer överenskommelsen att utvärderas.

Hållbar utveckling

Skolverket verkar för att samtliga miljökvalitetsmål och generationsmålet nås genom att stödja skolväsendets arbete med måluppfyllelse enligt styrdokumenten. I förskolans, grundskolans och gymnasieskolans styrdokument finns tydliga kopplingar till innehåll och kunskapskrav som går att hänföra till miljökvalitetsmålen och generationsmålet. Dessa återges i korhet för grundskolan på webbplatsen: http://www.miljomål.se/Global/21_skolan/laroplanen-miljomål-matris-140804.pdf. Som ett led i detta stödjande arbete samverkar Skolverket med både myndigheter och frivilligorganisationer i olika nätverk. Skolverket har också samrått med Naturvårdsverket och 2014 redovisat sitt ställningstagande gällande myndigheten

TABELL 42. JÄMFÖRANDE SIFFROR LÄRARNAS ANSVARSNÄMND

Aktivitet	2016	2015	2014	2013	2012
Anmälan	11	14	4	2	1
Beslut	15	8	4	3	0
Sammanträden	4	3	2	2	0
Muntliga förhandlingar	1	1	1	0	0
Kostnad	445 270	388 115	377 719	565 182	-

roll på området. Miljökvalitetsmålen är grunden för arbetet med den ekologiska delen av hållbar utveckling i Sverige. Skolverket deltar i arbetet med Agenda 2030 tillsammans med andra myndigheter samt med implementeringen av GAP (Global Action Plan) i samverkan med Uppsala universitet.

Lärarnas ansvarsnämnd

Under år 2016 har elva anmälningar kommit in till Lärarnas ansvarsnämnd och 15 beslut har fattats. I dessa fall har tre legitimationer återkallats och elva lärare har meddelats en varning. Inga lärare eller förskollärare har fått tillbaka legitimationen efter att tidigare ha fått den återkallad. Nämnden har haft fyra sammanträden under året. En muntlig förhandling har hållits.

Rådet för dansarutbildning

Rådet för dansarutbildning är ett särskilt beslutsorgan som ska finnas inom myndigheten. Enligt Skolverkets instruktion ansvarar rådet för sina beslut, och ansvarar för sin verksamhet inför myndigheten. Syftet med Skolverkets verksamhet i samband med dansarutbildningen är att i enlighet med förordning (2011:7) om dansarutbildning, utifrån Rådet för dansarutbildnings beslut, organisera och administrera antagningen och färdighetsproven till dansarutbildningen i Göteborg, Piteå och Stockholm som bedriver utbildningen. Skolverket bereder också ärendena till och är föredragande vid Rådet för dansarutbildnings sammanträden.

Rådet för dansarutbildning har under året haft åtta möten. Rådet har beslutat om ansökningsprocess, färdighetsprov och antagningsförfarande samt utsett juryer och danslärare till provomgångarna. En planeringskonferens för juryer, danslärare och rådsledamöter genomfördes under två dagar inför färdighetsproven. Skolverket har i samband med antagningarna till dansarutbildningen inför höstterminen 2016 organiserat och genomfört sammanlagt 37 provomgångar under 28 dagar från februari till maj.

Antagningen till dansarutbildningen sker till årskurs 4–6 och till årskurs 7–9 på den förberedande dansarutbildningen samt till årskurs 1 på den gymnasiala yrkesdansarutbildningen. Sedan 2015 är det också möjligt att söka till restplatser i årskurs 5, 6, 8 och 9 samt årskurs 2 och 3 på yrkesdansarutbildningen. Totalt hade dansarutbildningen 279 sökande inför höstterminen 2016. Av det totala antalet sökte 86 till yrkesdansarutbildningen varav 23 blev antagna. Dessutom sökte också 71 elever till restplatser på övriga årskurser. Av dessa blev 16 sökande antagna till de sökta årskurserna i den förberedande dansarutbildningen. Ingen sökande till år 2 och 3 i yrkesdansarutbildningen blev antagen.

En utvärdering av elevströmmarna inom dansarutbildningen gjordes under hösten 2015 och lämnades till Skolverket i januari 2016. Den genomfördes av Gymnastik- och Idrottshögskolan i Stockholm genom en överenskommelse med Skolverket. Rådet har också gjort skolbesök i syfte att utveckla kvaliteten i utbildningen, genom att inleda en utvecklingsdialog mellan skolorna och rådet.

Skolverket har genomfört flera informationsinsatser för dansarutbildningen. Den viktigaste informationskanalen är Skolverkets webbplats, där också ansökan görs. Skolverket har också under året medverkat vid föräldramötet på de tre skolorna.

Skolverket har anordnat en konferens för skolornas danslärare, musiker/ackompanjatörer, skolledningar och elevhälsopersonal. Syftet med konferensen var att verka för ökad likvärdighet mellan dansarutbildningarna på de tre skolorna. Måluppfyllelsen bedöms vara god genom att verksamheten har följt den tidsplan och organisation för antagning som beslutats av rådet. De skickligaste sökandena har enligt juryernas och rådets samlade bedömning blivit antagna till dansarutbildningen som är en elitutbildning med sikte på anställning som professionell dansare i Sverige och andra länder. Kostnaden för verksamheten uppgår till 4 030 tkr.

Kommunala aktivitetsansvaret

Under 2015 beslutade och publicerade Skolverket allmänna råd med kommentarer för kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar. De allmänna råden publicerades i tryckt form i mitten av januari 2016. Under 2016 har Skolverket fortsatt arbetet med att stödja kommunerna i deras arbete med kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar.

Tre implementeringskonferenser har genomförts för att stödja och stärka kommunerna i deras arbete med aktivitetsansvaret samt om dokumentation och uppgiftsskyldighet. Två regionala konferenser om aktivitetsansvaret har dessutom genomförts efter förfrågan från dessa regioner – en i Dalarna för de kommuner som ingår i kommunförbundet och en i Piteå.

Stödet omfattar även frågor om register och statistik, och har handlat om att informera kommunerna om vilka brister som finns i rapporteringen till Skolverket av ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. Skolverket tog fram en redovisning av kommunernas aktivitetsansvar under andra halvåret 2015, som redogör för de brister som finns i kommunernas rapportering. Skolverket har även skickat ut riktade brev till kommunerna för att uppmärksamma dem på den egna kommunens brister i rapporteringen. Vidare har Skolverket besökt flera kommuner i samma syfte. Under andra hälften av 2016 har ett förändringsarbete med syfte att revidera den modell för uppgiftslämning som togs fram under 2015 initierats, ändringarna beräknas vara klara under 2017. Målet är att göra det

ännu tydligare vilka uppgifter Skolverket efterfrågar för uppföljning och utvärdering.

Skolverket har levererat enligt fastlagd tidplan. Kommittédirektivet (2015:70) *Samordnare för unga som varken arbetar eller studerar* kan tolkas som att det finns ett behov hos kommuner och huvudmän av fortsatt stöd för att utveckla innehåll och former för kommunernas aktivitetsansvar. Skolverket delar den bedömnningen efter erfarenheter från möten med kommuner och andra huvudmän.

Personal och kompetens

Vid utgången av 2016 var 622 personer anställda i Skolverket. Antalet årsarbetskrafter var 530.

**TABELL 43. ANTALET ANSTÄLLDA 2014–2016
(DEN 31 DECEMBER RESPEKTIVE ÅR)**

	2016	2015	2014
Tillsvidareanställda	517	430	382
Visstidsanställda	105	114	116
Europaskolan	37	34	37
Totalt antal anställda	622	578	535

Personalomsättningen var 24 (18) procent. Medelåldern i Skolverket var 46 (47) år. Vid utgången av 2016 var andelen anställda kvinnor 70 (71) procent och andelen män 30 (29) procent. Vid årsskiftet hade Skolverket 45 chefer, varav 29 kvinnor och 16 män.

Kompetensförsörjning

Skolverket är en kunskapsorganisation. Att arbeta med kompetensförsörjning är därför en strategiskt viktigt fråga för myndigheten. Skolverkets strategiska mål för perioden 2013–2016 har varit: Vi har rätt kompetens. Skolverket vill attrahera mäniskor med olika kompetens och bakgrund och samtidigt rekrytera, behålla och tillvarata medarbetare som har kompetens väl anpassad för våra uppdrag och behov. Under 2016 genomförde myndigheten en stor organisationsförändring. Det övergripande målet med den nya organisationen var bland annat en mer ändamålsenlig organisation, effektiva styrformer, en ökad målgruppsanpassning och ett nytt processorienterat arbetsätt. Ett annat mål var att genomföra ett kultur- och värderingsarbete inom myndigheten. Skolverket bedömer att måluppfyllelsen avseende det strategiska målet rätt kompetens inte är tillfredsställande. Detta beror främst på indikationer om svårigheter att rekrytera och bibehålla kompetens inom flera verksamhetsområden. Personalomsättningen har under 2016 ökat på flera avdelningar. Skolverket har vidtagit flera åtgärder som redovisas nedan. Fördröjningen mellan åtgärder och effekter är sannolikt en förklaring till resultatet 2016.

Attrahera och rekrytera kompetens

Ett stort arbete har lagts ned på att rekrytera chefer och medarbetare till den nya organisationen. Under våren rekryterades 25 nya chefer och 13 medarbetare till nya tjänster inom myndigheten. Ett mål med den nya organisationen var att förstärka resurserna för styrning av och stöd till kärnverksamheten. Myndigheten har därför förstärkt alla myndighetsgemensamma funktioner. Under 2016 har effekten framför allt märkts vid rekrytering och stöd av finansiella controllers.

Generellt genomför Skolverket ett stort antal rekryteringar varje år, vilket ställer stora krav på effektiva processer för rekrytering och introduktion. När myndigheten nu inför ett processorienterat arbetsätt har en ny rekryteringsprocess införts och medarbetare från HR-enheten ger numera stöd till cheferna vid all rekrytering.

Överlag får de utlysta tjänsterna många sökanden med flera kvalificerade slutkandidater, men Skolverket har haft svårare att rekrytera till it-området och upphandling. Det har också blivit svårare att rekrytera viss nyckelkompetens inom kärnverksamheten. Lönerna har för dessa grupper ökat i den kommunala och enskilda sektorn, vilket påverkar myndighetens möjligheter att möta lönekrav vid rekrytering.

Utveckla och behålla kompetens

Myndigheten genomförde flera förändringar 2016 dels fortsatt arbete med att införa förvaltnings-, portfölj- och projektstyrning, dels att införa ett processorienterat arbetsätt. Detta kommer att vara fortsatt viktigt under de kommande åren. Under hösten har även en ny

process för verksamhetsplanering införts och en ny ekonomimodell har tagits fram. Tidredovisning införs den 1 januari 2017. Utbildningar har hållits under året, men chefer och medarbetare behöver kontinuerligt utbildas i dessa frågor.

Skolverket arbetar kontinuerligt med inventering av generella kompetensbehov. Vidare genomförs kontinuerligt kompetensöverföring och kompetensbreddning för att minska sårbarhet när medarbetare slutar eller är tillfälligt frånvarande samt för att minska konsultberoende. Myndigheten har nyckelpersoner med spetskompetens där det krävs ett strukturerat arbete under lång tid för att överföra kompetens. Att lära av andra och varandra är i en kunskapsorganisation en styrka som är viktig att utnyttja.

Skolverket har en förhållandevis hög personalomsättning. Det innebär risk för effektivitetsförluster och kontinuitetsproblem. Det handlar dels om kompetenstapp när medarbetare slutar, dels om ett omfattande arbete med att anställa och introducera nya medarbetare. Vissa enheter är mer berörda, som enheterna för statsbidrag, lärarlegitimation och upplysningsjänst. De arbetar därför strukturerat med processbeskrivningar och rutiner för att minska dessa konsekvenser. Skolverkets nya finansiering från och med 2017 med ett större förvaltningsanslag skapar bättre förutsättningar för långsiktig kompetensförsörjning.

Som en första del i Skolverkets arbete med en gemensam värdegrund har myndigheten under hösten 2016 genomfört en halvdags introduktionsutbildning i den statliga värdegrundens för samtliga medarbetare i myndigheten. Utbildningen genomfördes med stöd av Värdegrundsdelegationen.

Ett behov som verksamheten har framfört är att förttydliga och ta fram verktyg för processen medarbetarsamtal. Det är strategiskt viktigt att myndighetens chefer har hög kvalitet i denna process för att behålla och utveckla medarbetare. Myndigheten har påbörjat ett arbete med ny mall som även tar sin utgångspunkt i mål- och resultatstyrning.

Chefsförsörjning och ledarutveckling

Skolverkets nya organisation består av 8 avdelningschefer och 37 enhetschefer. Med anledning av att myndigheten fått många nya chefer har en särskild introduktion för chefer tagits fram, och chefsträffar har framför allt inriktats på införande av den nya organisationen. Individuell chefsutveckling och handledning i grupp har genomförts för att utveckla kompetensen hos chefer.

Arbetsmiljöarbete

Skolverket har under de senaste åren ökat antalet anställda, och ryms därför inte längre i en och samma lokal. Under 2016 tecknades ett nytt hyresavtal i Värtahamnen. Två av myndighetens åtta avdelningar flyttade dit under hösten.

TABELL 44. SJUKFRÅNVARO %

Andel av tillgänglig arbetstid	2016	2015	2014	2013	2012
Totalt	3,6	3,3	2,3	2,9	3,2
Åldersgruppen 29 eller yngre	3,2	3,0	3,1	2,9	2,6
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49 år	3,6	3,2	2,2	3,1	3,1
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre	3,8	3,6	2,1	2,7	3,4
Kvinnors sjukfrånvaro	4,1	3,9	2,7	3,4	3,5
Mäns sjukfrånvaro	2,7	2,0	1,4	1,7	2,6
Andel av total sjukfrånvaro					
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar)	40,9	29,2	25,8	40,2	42,1

Det systematiska arbetsmiljöarbetet har försvärats av arbetet med den nya organisationen, införandet av denna, byte av organisatorisk tillhörighet för vissa medarbetare, nya chefer samt omflyttningar till nya lokaler och inom befintliga lokaler. Fokus för den psykosociala arbetsmiljön har kretsat kring den nya organisationen, de nya arbetssättten och införandet av den nya organisationen. De arbetsolyckor som sker händer främst på resa till och från arbetet.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron i relation till tillgänglig arbetstid har ökat under 2016 jämfört med 2015 från 3,3 procent till 3,6 procent. Den grupp vars sjukfrånvaro ökat mest är gruppen 30–49 år, som ökat från 3,2 procent till 3,6 procent. Långtidssjukfrånvaron i förhållande till den totala sjukfrånvaron har ökat med 12 procentenheter jämfört med föregående år.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	1 303 007	1 207 957
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	57 438	68 070
Intäkter av bidrag	3	9 740	14 277
Finansiella intäkter	4	293	100
Summa intäkter		1 370 477	1 290 404
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-418 901	-388 468
Kostnader för lokaler	6	-38 506	-32 293
Övriga driftskostnader	7	-893 097	-855 585
Finansiella kostnader	8	-438	-269
Avskrivningar och nedskrivningar	9	-42 307	-31 054
Summa kostnader		-1 393 250	-1 307 669
Verksamhetsutfall		-22 773	-17 265
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	10	175 047	189 345
Medel som tillförts statens budget från uppbördsvärksamhet		-175 047	-189 345
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		11 766 131	9 537 242
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		1 350	80
Lämnade bidrag	11	-11 783 141	-9 528 426
Saldo		-15 661	8 896
Årets kapitalförändring	12	-38 434	-8 369

Balansräkning

Tillgångar	Not	2016	2015
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling		98 808	109 686
Lisenser och dataprogram		1 885	2 120
Summa immateriella anläggningstillgångar	13	100 694	111 806
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		2 752	4 237
Maskiner och inventarier		15 101	12 467
Summa materiella anläggningstillgångar	14	17 853	16 703
Varulager m.m.			
Varulager och förråd		823	12 509
Summa varulager	15	823	12 509
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	16	3 185	5 260
Fordringar hos andra myndigheter		17 949	17 306
Övriga kortfristiga fordringar	17	26 031	16 966
Summa kortfristiga fordringar		47 166	39 532
Periodavgrensningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	25 465	15 611
Upplupna bidragsintäkter		464	192
Summa periodavgrensningsposter		25 929	15 804
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		-12 657	22 626
Summa avräkning med statsverket	19	-12 657	22 626
Kassa och Bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		47 875	94 108
Summa kassa och bank	20	47 875	94 108
Summa tillgångar		227 682	313 087

Kapital och skulder	Not	2016	2015
Myndighetskapital			
Statsskapital	21	70 201	87 466
Balanserad kapitalförändring	22	15 864	6 968
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-38 434	-8 369
Summa myndighetskapital	23	47 632	86 065
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	649	765
Övriga avsättningar	25	2 101	3 860
Summa avsättningar		2 750	4 625
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	26	66 427	54 612
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	27	32 443	71 565
Leverantörsskulder		37 625	38 891
Övriga kortfristiga skulder	28	7 416	6 289
Summa skulder m.m.		143 911	171 357
Periodavgrensningsposter			
Upplupna kostnader	29	23 399	37 022
Oförbrukade bidrag	30	8 366	12 869
Övriga förutbetalda intäkter	31	1 625	1 148
Summa periodavgrensningsposter		33 390	51 039
Summa kapital och skulder		227 682	313 087

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Total disponibilitet belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering									
03 001	Särskilda jämställdhetsåtgärder	32	520	1 500	-	-	-520	1 500	-1 500
03 001	023. Särskilda jämställdhetsåtgärder	520	1 500	-	-	-	-520	1 500	-1 500
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning									
01 001	Statens skolverk	33	20 218	626 443	-	-	-4 550	642 111	-649 118
01 001	001.. Statens skolverk	20 218	626 443	-	-	-4 550	642 111	-649 118	22 992
01 005	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	34	716 462	3 460 525	-	-	-716 462	3 460 525	-2 037 793
01 005	001.. Medel för Tekniksprånget	1 321	14 200	-	-	-1 321	14 200	-13 753	447
01 005	003.. Till Statens skolverks disposition	592 892	2 729 500	-	-	-592 892	2 729 500	-1 796 726	932 774
01 005	004.. Bidrag till vissa organisationer	7 171	43 000	-	-	-7 171	43 000	-42 019	981
01 005	009.. Fördelas efter beslut av regeringen	115 078	673 825	-	-	-115 078	673 825	-185 295	488 530
01 006	Särskilda insatser inom skolområdet	35	39 367	224 435	-	-	-39 367	224 435	-176 049
01 006	002.. Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder	39 367	224 435	-	-	-39 367	224 435	-176 049	48 386
01 007	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogiskt verksamhet	36	145 055	4 612 000	-	-	-145 055	4 612 000	-4 608 686
01 007	001.. Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogiskt verksamhet m.m.	706	3 702 000	-	-	-706	3 702 000	-3 700 541	1 459
01 007	002.. Statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds	19	80 000	-	-	-19	80 000	-78 891	1 109
01 007	003.. Mindre barngrupper i förskolan	144 330	830 000	0	0	-144 330	830 000	-829 254	746

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Årets tilldelning enligt regeringsbrev	Omdisponera-nde anslagsbelopp	Utmjätd del av medgivet överskridande	Indragning	Total disponibelt belopp	Utgifter	Utsäende överföringsbelopp
Ingående överföringsbelopp	Utsäende överföringsbelopp								
01 008 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet m.m.	37	761	177 355	-	-	-761	177 355	-183 143	-5 788
01 008 001. Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar	453	31 381	-	-	-453	31 381	-31 381	-	-
01 008 002. Statsbidrag för vissa gymnasieutbildningar	308	95 974	-	-	-308	95 974	-101 762	-5 788	-
01 008 003. Skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd	-	50 000	-	-	-	50 000	-50 000	-	-
01 009 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	38	3 693	93 900	-	-	-3 693	93 900	-91 030	2 870
01 009 001. Elev- och lokalkostnadsbidrag vid svensk undervisning i utlandet	3 075	92 300	-	-	-3 075	92 300	-89 844	-	2 456
01 009 002. Utvecklingsarbete	617	1 600	-	-	-617	1 600	-1 187	-	413
01 010 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	39	10 034	422 226	-	-	-10 034	422 226	-277 405	144 821
01 010 001. Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal	5 223	337 200	85 026	-	-5 223	422 226	-277 405	-	144 821
01 010 002. Fördelar efter beslut av regeringen	2 532	85 026	-85 026	-	-2 532	-	-	-	-
01 010 003. Fortbildning av förskolepersonal	2 278	-	-	-	-2 278	-	-	-	-
01 013 Statligt stöd till vuxenutbildning	40	-	1 414 050	-	-	-	1 414 050	-1 087 339	326 711
01 013 001. Statsbidrag till vuxenutbildning	-	1 414 050	-	-	-	-	1 414 050	-1 087 339	326 711
01 014 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	41	1 566	77 012	-	-1 566	77 012	-75 725	-	1 287
01 014 002. Särskilt verksamhetsstöd för vissa utbildningar	-	10 309	-	-	-	-	10 309	-10 309	-
01 014 003. Regeringens disposition	45	-	-	-	-	-	45	-	45
01 014 006. Statsbidrag för förarutbildningar	1 566	66 658	-	-	-1 566	66 658	-65 416	-	1 242
01 016 Fler anställda i lägstadiet	42	-	1 316 000	-	-	-	1 316 000	-1 315 326	674
01 016 001. Fler anställda i lägstadiet	-	1 316 000	-	-	-	-	1 316 000	-1 315 326	674
01 018 Lägstadielyftet	9	9	-	-	-	-9	-	-	-
01 018 001. Lägstadielyftet	43	9	-	-	-	-9	-	-	-
01 019 Bidrag till lärlörner	-	2 884 000	-	-	-	-	2 884 000	-2 580 962	303 038
01 019 001 Bidrag till lärlörner	-	2 884 000	-	-	-	-	2 884 000	-2 580 962	303 038

		Ingående överförings- belopp	Årets tilldel- ning enligt regleringsbrev	Omdisponera- de anslags- belopp	Utnyttjad del av medfivet överskridande	Indragning	Total disponibel belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Redovisning mot anslag (tkr)									
Urgiftsområde 24, Näringsliv	Not								
01 005 Näringslivsutveckling									
01 005 002. Näringslivsutveckling - del till Statens Skolverk		-	16 000	-	-	-	16 000	-16 000	-
			16 000	-	-	-	16 000	-16 000	-
Summa totalt		937 685	15 325 446				-922 017	15 341 114	-13 070 076
Avislade anslag									
0107002 003. Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten römer	45	350					-115 266		
1601014 001. Statsbidrag för vuxenbild- ning	46	94 039					-350		
1601014 008. Statsbidrag för yrkesutbildning inom komvux och särvux	46	20 877					94 039		
							-20 877		
Summa totalt		1 052 950	15 325 446				-1 037 283	15 341 114	-13 070 076
Redovisning mot inkomsttitel									
Inkomsttitel									
25552 Avgifter för Lärlarlegitimation	10		Beräknat belopp	Inkomster					
2811 Övriga inkomster (återbetalning statsbidrag)			19 000	15 683					
			-	159 365					

Beställningsbemyndiganden

(tkr)	Anslagsbenämning	Not 47	Tilldelat bemyndi- gande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		
						2017	2018	2019-2024
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet		2 701 900	1 138 031	983 431	375 633	211 433	396 364
	001. Medel för Tekniksprånget		11 000	14 200	11 000	11 000	-	-
	003. Till Statens skolverks disposition		1 300 000	1 123 831	961 593	353 795	211 433	396 364
	009. Fördelas efter beslut av regeringen		1 390 900	-	10 838	10 838	-	-
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.		665 000	270 023	663 112	663 112	-	-
	001. Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.		250 000	-	249 988	249 988	-	-
	003. Mindre barngrupper i förskolan		415 000	270 023	413 124	413 124	-	-
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal		453 200	77 560	187 067	107 420	67 914	11 733
	001. Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal		453 200	77 560	187 067	107 420	67 914	11 733
1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning		58 900	-	-	-	-	-
	001. Statligt stöd till vuxenutbildning		58 900	-	-	-	-	-
1:16	Fler anställda i lågstadiet		1 974 000	-	985 750	985 750	-	-
	001. Fler anställda i lågstadiet		1 974 000	-	985 750	985 750	-	-
1:19	Bidrag till lärarlöner		2 256 000	673 753	2 204 523	2 204 523	-	-
	001. Bidrag till lärarlöner		2 256 000	673 753	2 204 523	2 204 523	-	-
Summa			8 109 000	2 159 367	5 023 882	4 336 438	279 347	408 097

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2016	2015	2014	2013	2012
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	80 000	72 000	51 000	46 000	46 000
Utnyttjad	66 427	54 612	34 795	34 049	41 465
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	46 000	46 000	41 837	40 058	32 834
Utnyttjad	-	-	-	-	-
Ränteintäkter på räntekonto	8	-	381	399	527
Räntekostnader på räntekonto (negativ ränta)	423	257	-	-	-
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som Skolverket disponerar	57 438	68 070	64 130	61 792	54 759
Avgiftsintäkter som inte disponeras	15 683	19 257	18 371	8 033	-
Beräknade avgiftsintäkter enl. regleringsbrev	19 000	15 750	22 500	6 000	-
Anslagskredit					
Beviljad	242 539	193 481	153 738	116 227	83 992
Utnyttjad	5 788	-	-	-	-
Anslagssparande (utgående saldo)	2 271 037	1 053 138	798 049	713 653	621 028
Bemyndiganden					
Tilldelad bemyndiganderam	8 109 000	5 396 741	1 813 123	1 701 600	713 000
Utnyttjande bemyndiganden, åtaganden	5 023 882	2 115 344	1 284 013	440 269	447 433
Antalet årsarbetskrafter	530	533	496	476	377
Medelantalet anställda	589	552	515	490	362
Driftkostnad per årsarbetskraft*	2 548	2 395	2 544	2 630	2 663
Årets kapitalförändring	-38 434	-8 369	-7 444	-10 583	-5 121
Balanserad kapitalförändring	15 864	6 968	-	-20	1 366

* Av myndighetens driftkostnader 2016 enl resultaträkningen utgör ca 26 procent uppdragsutbildningar för externa intressenter. En beräkning exklusiv uppdragsutbildningar ger en driftkostnad per årsarbetskraft på 1 878 tkr (1704 tkr).

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Belopp redovisas i tkr om inte annat anges.

Allmänt

Myndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets, ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Maskinella avrundningar kan ge smärre differenser jämfört med manuella summeringar.

Brytdag

Brytdag för löpande bokföring för räkenskapsåret har varit 2017-01-05.

Värdering av fordringar och skulder

Värdering har gjorts av kundfordringar med förfallodatum äldre än tre månader. Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Periodavgränsningsposter

För periodavgränsningsposter uppgår beloppsgränsen till 75 tkr.

Anläggningstillgångar

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärdet på minst 22 tkr redovisas som anläggningstillgångar. Beloppsgräns för förbättringsutgifter på annans fastighet, licenser mm är 100 tkr samt för egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar 250 tkr. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningar görs månadsvis.

Följande avskrivningstider tillämpas

- 3 år Dataprogram, licenser, rättigheter, kringutrustning, larm och övriga kontorsmaskiner.
- 5 år Förbättringsutgifter annans fastighet, kontorsmaskiner, inredningsinventarier, egenutvecklade program och övrigt.

Finansiering av anläggningstillgångar

Skolverket får enligt regleringsbrevet med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) i vissa fall använda anslag för att finansiera anläggningstillgångar.

Anskaffning av sådana anläggningstillgångar tas upp som statskapital. Statskapitalet skrivs ner med gjorda avskrivningar.

Varulager

Skolverkets varulager avseende publikationer värderas till nettoförsäljningsvärdet. Då lagret består av många äldre publikationer där det finns en osäkerhet om de är försäljningsbara har en uppskattning av antal försäljningsbara publikationer gjorts som grundas på försäljningsstatistik 2016. Från det beräknade försäljningsvärdet har försäljningskostnader dragits av. Försäljningskostnader utgörs bland annat av ordermottagning, fakturering, porto, lagerhantering,

Övriga kortfristiga fordringar

Skolverket anlitar externa leverantörer för hantering av kundfakturering avseende publikationer, nationella prov och någon enstaka konferens. Kundinbetalningar som leverantören inte överfört till Skolverket på balansdagen redovisas som övrig kortfristig fordran då den utgör en fordran på leverantören.

Återkrav av statsbidrag

Skolverket redovisar återkrav av statsbidrag enligt principen att om återbetalningen sker samma år som den ursprungliga utbetalningen bokförs återbetalningen av bidraget mot samma anslag som den tidigare utbetalningen av bidraget. Medlen får därmed disponeras för samma ändamål. Skolverkets tolkning bygger i dessa fall på att de återbetalda medlen reducerar årets faktiska utbetalningsvolym och därfor kan utbetalas på nytt. I de fall återbetalningen sker senare budgetår än den ursprungliga utbetalningen redovisas medlen mot inkomsttitel även om aktuellt uppdrag fortfarande pågår. Skolverkets tolkning bygger i dessa fall på att de årsvisa finansiella villkoren avser utbetalningar brutto och därmed inte får utvidgas genom inbetalningar från tidigare år. I de fall det finns angivet i förordning eller annat beslut att återbetalda medel inte får disponeras redovisas återkravet mot inkomsttitel. Även i de fall återbetalningen avser ett uppdrag som Skolverket inte längre har, redovisas medlen mot inkomsttitel. Obetalda återkrav av statsbidrag per 31 december 2016 redovisas i enlighet med ovanstående principer som uppbörsfordran.

Avgifter

Av Skolverkets instruktion framgår att myndigheten får ta ut avgifter för sådana varor och tjänster som avses i 4 § första stycket 1–6 och 8 avgiftsförordningen (1992:191), utan den begränsning som föreskrivs i andra stycket samma paragraf.

Ändrade redovisningsprinciper

Övriga avsättningar

Avsättning avseende lokalt omställningsarbete (tidigare kompensutvecklingsåtgärder) redovisas från och med 2016 som övrig avsättning till skillnad från tidigare år då detta redovisats som en upplupen kostnad.

Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras av myndigheten

Från och med 2016 redovisas obetalda återkrav avseende statsbidrag mot inkomsttitel det år då fordran uppkommer. Tidigare har obetalda återkrav felaktigt redovisats som en periodiserad minskning av lämnade bidrag (och därmed resulterat i en kapitalförändring).

Periodisering av uppbördsavgifter

Inbetalda avgifter för lärarlegitimation där handläggning inte påbörjats eller påbörjats men inte avslutats redovisas som förutbetalda intäkter. Tidigare redovisades endast ärenden som inte påbörjats som förutbetalda intäkter.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare (belopp i tkr)	Ersättning
Generaldirektör t.o.m. 2016-09-13 Anna Ekström 2015 års skolkommission (ordförande) Linköpings universitets styrelse (ordförande) Statistiska Centralbyråns insynsråd (ledamot)	1 092
Vik. Generaldirektör fr.o.m. 2016-09-13- Mikael Halápi Inga övriga uppdrag	348
Insynsråd	
Lena Hallengren Ledamot Sveriges riksdag Insynsrådet Länsstyrelsen Kalmar	–
Torkel Klingberg Styrelseledamot Konsultfirma NeuroInfo	–
Olof Linton Inga övriga uppdrag	–
Pernilla Nilsson Ledamot i Skolforskningsnämnden	–
Lars Rehnberg Styrelseledamot i Östsvenska Yrkeshögskolan AB	–
Johan Sjölin Styrelseledamot Pops Acadamy, Johan Sjölin Education AB	–
Harriet Wallberg-Henriksson Styrelseledamot Kunskapskolan Education Sweden AB	–
Camilla Waltersson Grönvall Ledamot Sveriges riksdag	–

Ersättningar har utbetalats 2017 för insynsrådet (25,5 tkr).

Noter

Not 1. Intäkter av anslag

Anslag	2016	2015
16.1:1.1 Statens skolverk	642 970	507 320
16.1:5.1 Medel för tekniksprånget	253	179
16.1:5.3 Till Statens skolverks disposition	365 988	392 665
16.1:5.4 Bidrag till vissa organisationer	5 593	4 762
16.1:5.9 Fördelas efter beslut av regeringen	494	29 027
16.1:7.1 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan	365	768
16.1:7.2 Statsbidrag för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds	654	230
16.1:7.3 Mindre barngrupper i förskolan	1 393	584
16.1:8.2 Statsbidrag för vissa gymnasieutbildningar	319	329
16.1:9.1 Elev- och lokalkostnadsbidrag svensk undervisning i utlandet	22 788	23 020
16.1:9.2 Utvecklingsarbete	1 187	983
16.1:10.1 Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal	232 659	211 629
16.1:10.2 Fördelas efter beslut av regeringen	-	2 468
16.1:10.3 Fortbildning av förskolepersonal	-	32 722
16.1:14.2 Särskilt verksamhetsstöd för vissa utbildningar	-	-
16.1:16.1 Fler anställda i lågstadiet	1 826	-
16.1:18.1 Lågstadielyftet	-	143
16.1:19.1 Bidrag till lärarlöner	11 018	-
13:1.23 Särskilda jämställdhetsåtgärder – del till Skolverket	1 500	480
24.1:5.2 Näringslivsutveckling – del till Statens skolverk	14 000	-
1.7:2.3 Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer	-	650
Summa	1 303 007	1 207 957

Bland verksamhetens intäkter och kostnader redovisas även kostnader som har belastat icke räntebärande anslag.

Verksamhetskostnader som belastat anslagen 1:5 och 13 1:23 avser uppdrag som utförs i egen regi och uppdraugsutbildning via universitet och högskolor. Verksamhetskostnader som belastat anslag 1:8 avser personskadeskydd i gymnasieskolan, verksamhetskostnader som belastat anslag 1:9 avser främst löner för de lärare som anställts av Skolverket och som arbetar på skolor utomlands, verksamhetskostnader som belastat

anslag 1:10 avser främst uppdragsutbildning via universitet och högskolor och verksamhetskostnader som belastat anslag 1:19 avser datatjänster och driftkostnader.

Bland verksamhetskostnaderna redovisas även administrationskostnader för anslag 1:5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal, 1:16 Fler anställda i lågstadiet samt 1:19 Bidrag till lärarlöner.

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2016	2015
Avgiftsintäkter enligt 15 § Avgiftsförordningen	12	9
Avgiftsintäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen:		
– Nationella prov	43 845	50 023
– Övriga publikationer	4 018	6 558
– Övriga avgifter 4 §	0	2 171
Övriga intäkter	9 563	9 309
Reavinst försäljning anläggningstillgång	-	-
Summa	57 438	68 070

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har minskat med 10 632 tkr. Avgiftsintäkter för nationella prov har minskat med 6 178 tkr vilket beror på en avgiftssänkning avseende nationella prov ht 2016. Avgiftsintäkter för publikationer har minskat med 2 540 tkr vilket beror på minskad försäljning. Övriga avgifter år

2015 (2 171 tkr) bestod till största delen av avgiftsintäkter för en konferens.

Från och med 2016 särredovisas porto och frakt som övriga intäkter varför jämförelsetalen har justerats.

Not 3. Intäkter av bidrag

	2016	2015
Bidragsintäkter, inomstatliga	5 380	8 475
Bidrag, EU	1 467	1 555
Bidrag, internationella organisationer	2 893	4 247
Summa	9 740	14 277

Intäkter av bidrag är avhängigt intäkter och kostnader i pågående bidragsfinansierade projekt och har minskat med 4 357 tkr. Minskningen är ett netto av både nya, pågående och avslutade

projekt. Bland de projekt som avslutats kan nämnas ett projekt avseende Läromedel i och om minoritetsspråk (-3 762 tkr) som finansierats med medel från Kammarkollegiet.

Not 4. Finansiella intäkter

	2016	2015
Ränteintäkter indragning anslag	8	-
Ränteintäkter lån Riksgälden	285	95
Övriga finansiella intäkter	-	5
Summa	293	100

Finansiella intäkter utgörs av ränteintäkter avseende lån för anläggningstillgångar samt för ränteintäkt avseende indragning

anslagsmedel. Ökningen beror främst på ändrad genomsnittlig ränta hos Riksgäldskontoret.

Not 5. Personalkostnader

	2016	2015
Summa personalkostnader	-418 901	-388 468
Varav lönekostnader* (exkl. arbetsgivaravgifter)	-274 196	-259 412

* Arvoden ingår med -8 042 år 2016 och -9 499 tkr år 2015.

Personalkostnader har ökat med 30 433 tkr jämfört med föregående år. De ökade kostnaderna beror främst på att antalet anställda ökat med 40 personer (vilket är ett netto av ökat antal

tillsvidareanställda med 87 st och minskat antal visstidsanställda med 47 st). Genomförd lönerrevision (2,4 procent) har också bidragit till kostnadsökning.

Not 6. Lokalkostnader

Lokalkostnaderna har ökat med 6 213 tkr jämfört med föregående räkenskapsår. Detta beror till största delen på att Skolverket hyrt ny lokal på Fjärde bassängvägen på grund av ökat antal anställda vilket medfört ökade kostnader med 3 329 tkr. En annan bidragande faktor är utökad bevakning som innebär en

ökad kostnad på 1 110 tkr. Vidare har hyresrabatten för Fleminggatan minskat med 816 tkr. Lokalen på Hantverkargatan hyrdes 4 månader 2015 jämfört med 10 månader 2016 vilket medfört ökade kostnader med 720 tkr.

Not 7. Övriga driftkostnader

	2016	2015
Reparation och underhåll m.m.	-1 049	-1 181
Reaförlust försäljning anläggningstillgångar	-309	-
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	169	-1 372
Resor, representation, information	-27 783	-27 841
Inköp av varor	-32 576	-41 958
Förändring varulager	-11 685	12 509
Köp av tjänster för uppdragsutbildningar	-355 416	-364 371
Köp av it-tjänster	-141 020	-138 299
Köp av tjänster inkl. aktivering av utgifter egenutveckling	-323 428	-293 072
Summa	-893 097	-855 585

Övriga driftkostnader har ökat med 37 513 tkr jämfört med föregående år.

Den största ökningen avser kostnader för köp av övriga tjänster med 30 356 tkr men är ett neto av både ökningar och minskningar. Minskade aktiveringar av kostnader för egenutvecklade it-system har medfört en kostnadsökning med 13 394 tkr. Utöver detta förklaras ökningen om att ett uppdrag uppgående till 14 000 tkr om att främja företagande bland unga i gymnasieskolan avser köpt tjänst 2016, medan detta uppdrag utgjorde ett lämnat bidrag 2015. Större uppdrag som medfört kostnadsökningar och minskningar mellan åren är Läsflytet, 15 011 tkr, bedömningsstöd i grundskolan, 12 500 tkr, och Matematiklyftet -24 114 tkr.

Lagervärdet för publikationer har minskat vilket har medfört en ökad kostnad med 24 194 tkr. Lagervärdet påverkas av försäljningen år 2016. Då försäljningen av publikationer har minskat med 34 procent har detta medfört att det bokförda lagervärdet minskat kraftigt. Samtidigt påverkades kostnaden 2015 med hela lagervärdet pga invärdering.

Inköp av varor har minskat med 9 381 tkr vilket i huvudsak avser lägre kostnader för nationella prov och datorinköp.

Reaförlust vid försäljning av anläggningstillgångar uppgår till 309 tkr och har uppkommit vid försäljning av möbler.

Övriga driftkostnader inkluderar köp av tjänster för uppdragsutbildningar som Skolverket köper från främst universitet och högskolor, med 355 416 tkr. Posten har minskat med 8 955 tkr.

Not 8. Finansiella kostnader

	2016	2015
Räntekostnad räntekonto	-423	-257
Övriga räntekostnader	-38	-32
Övriga finansiella kostnader	22	20
Summa	-438	-269

Finansiella kostnader utgörs i huvudsak av ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret. Ökningen beror främst på ändrad genomsnittlig ränta hos Riksgäldskontoret.

Not 9. Avskrivningar

Av avskrivningarna på 42 307 tkr avser 22 773 tkr avskrivningar som finansierats med statskapital.

Avskrivningar har ökat med 11 252 tkr jämfört med föregående år. Avskrivningar för egenutvecklade it-system har ökat med 9 614 tkr och avskrivningar för datorer och kringutrustning har ökat med 1 532 tkr.

Not 10. Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

	2016	2015
Avgifter Lärarlegitimation*	15 683	19 257
Återbetalning statsbidrag	159 365	170 089
Summa	175 047	189 345

* Kostnader för verksamheten Lärarlegitimation.

37450 24 457

Från och med 2016 redovisas obetalda återkrav avseende statsbidrag mot inkomsttitel det år som fordran uppkommer i stället för som tidigare som en periodiserad minskning av lämnade

bidrag. Återkrav som ännu ej betalats in till Skolverket uppgår till 24 659 tkr, se även not 17.

Not 11. Lämnda bidrag

	2016	2015
Statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier	-1 363 579	-
Fler anställda i lågstadiet	-1 313 500	-1 986 848
Mindre barngrupper i förskolan	-827 861	-270 086
Statsbidrag för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå	-850 549	-412 421
Statsbidrag för läxhjälp	-348 308	-29 960
Medel till kommuner avs. nyanlända	-	-200 000
Statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan	-121 231	-
Karriärsteg för lärare	-1 212 112	-1 097 244
Insatser för en förstärkt elevhälsa	-	-96 906
Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet	-3 700 176	-3 607 026
Fortbildning av matematiklärare och matematikhändledare	-29 895	-116 633
Övriga lämnade bidrag	-2 000 269	-1 720 199
Periodiseringar	-15 661	8 896
Summa	-11 783 141	-9 528 426

Lämnda bidrag har ökat med 2 254 715 tkr jämfört med föregående år vilket är en konsekvens av tilldelade uppdrag enligt regelingsbrevet. En stor enskild förklaringspost är statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier

som tillkommit år 2016 och som finansieras från anslag 1:19.1 och uppgår till 1 363 579 tkr. Vidare har satsningen på mindre grupper i förskolan där förföringen om statsbidraget utfärdades 2015-06-17 ökat med 557 775 tkr.

Not 12. Årets kapitalförändring

	2016	2015
Årets avskrivningar, anslagsfinansierade anläggningstillgångar med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen	-22 773	-17 265
Återkrav lämnade bidrag	-15 661	8 896
Summa	-38 434	-8 369

Årets Kapitalförändring består dels av avskrivningar hänförbara till investeringar avseende Lärarlegitimation, Informationssystem om kursplaner och Matematiklyftet. Dessa investeringar har finansierats med anslag 1:5 och redovisas under Statskapital.

Den andra delen består av återkrav av lämnade bidrag 2015 som återredovisats under 2016. Från och med 2016 redovisas obetalda återkrav avseende statsbidrag mot inkomsttitel det år då fordran uppkommer.

Not 13. Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade kostnader för utveckling

	2016	2015
Anskaffningsvärden		
Ingående balans	215 858	178 153
Årets anskaffningar	21 841	37 705
Utgående balans	237 699	215 858
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	-106 172	-83 067
Årets avskrivningar	-32 719	-23 105
Utgående balans	-138 891	-106 172
Bokfört värde	98 808	109 686
Licenser och dataprogram		
Anskaffningsvärden	2016	2015
Ingående balans	10 923	10 368
Årets anskaffningar	1 000	555
Utgående balans	11 923	10 923
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	-8 803	7 565
Årets avskrivningar	-1 234	1 238
Utgående balans	-10 037	8 803
Bokfört värde	1 886	2 120
Summa immateriella anläggningstillgångar	100 694	111 806

Bokfört värde avseende immateriella anläggningstillgångar har minskat med 11 112 tkr vilket till största delen kan hänföras till egenutvecklade it-system som minskat med 10 877 tkr.

Nyanskaffningarna har inte skett i samma utsträckning som avskrivningar på befintliga system vilket gör att det bokförda värdet minskat.

Not 14. Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2016	2015
Anskaffningsvärden		
Ingående balans	8 197	8 197
Årets anskaffningar	-	-
Utgående balans	8 197	8 197
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	-3 961	-2 417
Årets avskrivningar	-1 485	-1 543
Utgående balans	-5 445	-3 960
Bokfört värde	2 752	4 237
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärden	2016	2015
Ingående balans	64 997	58 340
Årets anskaffningar	10 312	6 657
Årets utrangering/försäljning	-3 032	-
Utgående balans	72 277	64 997
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	-52 673	47 504
Årets avskrivningar	-6 869	5 169
Årets utrangering/försäljning	2 224	-
Utgående balans	-57 319	52 673
Bokfört värde	14 959	12 325
Konst och ej avskrivningsbara inventarier		
Anskaffningsvärden	2016	2015
Ingående balans	142	142
Årets anskaffningar	-	-
Utgående balans	142	142
Bokfört värde	142	142
Summa materiella anläggningstillgångar	17 852	16 703

Bokfört värde avseende materiella anläggningstillgångar har ökat med 1 149 tkr. Maskiner och inventarier har ökat med 2 643 tkr vilket beror på investeringar i samband med flytt till nya lokaler.

Förbättringsutgifter på annans fastighet har minskat med 1 484 tkr då ingen nyanskaffning skett.

Not 15. Varulager

	2016	2015
Varulager	823	12 509
Summa	823	12 509

Varulagret avser publikationer och har minskat med 11 685 tkr jämfört med föregående år. Lagervärdet påverkas av försäljning års 2016 (se redovisningsprinciper). Då försäljningen av publikationer har minskat med 34 procent har detta medfört att det bokförda lagervärdet minskat kraftigt. Försäljningsminskningen

beror bland annat på att färre tryckta publikationer gavs ut år 2016 jämfört med föregående år. De publikationer som trycks publiceras även digitalt och fler kunder väljer att ladda ner en pdf istället för att beställa en fysisk publikation.

Not 16. Kundfordringar

	2016	2015
Kundfordringar	3 185	5 260
Summa	3 185	5 260

Kundfordringarna avser i huvudsak nationella prov, publikationer och konferensavgifter. Uterstående kundfordringar har minskat med 2 075 tkr. Detta förklaras huvudsakligen med förbättrade faktureringsrutiner hos den externa leverantören för nationella prov.

Not 17. Övriga kortfristiga fordringar

	2016	2015
Negativ lön	-	17
Övriga fordringar	1 372	1 288
Återkrav statsbidrag	24 659	15 661
Summa	26 031	16 966

Övriga kortfristiga fordringar har ökat med 9 066 tkr, vilket främst kan hänföras till återkrav statsbidrag.

Övriga fordringar avser i huvudsak inbetalningar från Skolverkets kunder till leverantörer som hanterar del av Skolverkets kundfakturering, och som inte har överförts till Skolverket på balansdagen.

Not 18. Förutbetalda kostnader

	2016	2015
Förutbetalda hyreskostnader	9 392	7 938
Övriga förutbetalda kostnader	16 073	7 673
Summa	25 465	15 611

Förutbetalda hyreskostnader har ökat med 1 454 tkr vilket främst är hänförbart till att Skolverket under året utökat sina lokaler med en ny lokal på Fjärde bassängvägen. Samtidigt har Skolverket lämnat lokaler på Hantverkargatan.

Övriga förutbetalda kostnader ökar med 8 399 tkr främst på grund av förutbetalda kostnader för framtagande av nationella prov och bedömningsstöd.

Not 19. Avräkning med statsverket

Avräkning med statsverket	2016	2015
Uppbörd		
Ingående balans	1 161	218
Redovisat mot inkomsttitel	-175 047	-189 345
Uppbörsmedel som betalas till icke räntebärande flöde	150 852	190 287
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-23 035	1 161
Anslag icke räntebärande flöde		
Ingående balans	40 744	52 416
Redovisat mot anslag	12 450 958	10 248 767
Medel hänpörbara till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-12 458 332	-10 260 440
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	33 370	40 744
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-20 218	-8 282
Redovisat mot anslag	619 118	510 322
Anslagsmedel som tillförs räntekonto	-626 443	-522 257
Återbetalningar av anslagsmedel	4 550	-
Fordringar/skulder avseende anslag räntebärande flöde	-22 992	-20 218
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	939	1 692
Redovisat mot anslag under året enl. undantagsregeln	-939	-752
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	-	939
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	-	-
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	340 680	298 470
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-12 648 160	-10 368 622
Betalningar hänpörbara till anslag	12 307 480	10 070 152
Saldo	-	-
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	-	-
Summa Avräkning med statsverket	-12 657	22 626

Avräkning med statsverket har minskat med 35 283 tkr vilket främst beror på ökade uppbörsfordringar avseende återkrav, se ändrade redovisningsprinciper.

Not 20. Behållning räntekonto hos riksgäldkontoret

	2016	2015
Behållning räntekonto Riksgäldskontoret	47 875	94 108
Beviljad räntekontokredit	46 000	46 000

Beviljad räntekontokredit 2016 framgår av regleringbrev 2016-12-22 (U2016/05454/GV U2016/05730/S). Krediten har inte utnyttjats under året.

Behållningen på räntekontot minskat med 46 233 tkr jämfört med föregående år vilket främst beror på att skulder som

likvidmässigt ska regleras från räntekontot efter balansdagen har minskat och att fordringar som likvidmässigt ska tillföras räntekontot efter balansdagen har ökat.

Not 21. Statskapital

	2016	2015
Konst från Statens konstråd	142	142
Anslagsfinansierade tillgångar:		
Licenser Lärarlegitimation	656	1 027
It-utveckling Lärarlegitimation	22 266	31 003
Bedömningsplattform för sfi-prov	533	1 005
It-baserat informationssystem för kursplaner	5 885	9 085
Matematiklyftet	10 525	13 671
It-stöd för statsbidragshantering	29 846	31 073
Gymnasievalet	347	460
Summa anslagsfinansierade tillgångar	70 059	87 324
Utgående statskapital	70 201	87 466

Skolverkets statskapital utgörs av medel för finansiering av anläggningstillgångar samt överförd konst från Statens konstråd. Skolverket har inget avkastningskrav på statskapitalet. Bokfört värde på anslagsfinansierade anläggningstillgångar uppgår till

47 428 tkr. Skillnaden mellan bokfört värde och statskapital utgörs av årets avskrivningar på aktuella tillgångar, 22 773 tkr. Konst skrivs inte av.

Not 22. Balanserad kapitalförändring

	2016	2015
Ingående balanserad kapitalförändring	6 968	-
Föregående års kapitalförändring enligt resultaträkning	-8 369	-7 445
Avskrivningar statskapital	17 265	14 413
Utgående balanserad kapitalförändring	15 864	6 968

Kapitalförändring hämförbar till anslagsfinansierade anläggningstillgångar förs mot statskapital. Utgående balanserad kapitalförändring avser föregående års återkrav statsbidrag.

Not 23. Myndighetskapital

	Statskapital utan avkastningskrav	Balanserat kapital anslagsfinansierat	Kapitalförändring enligt RR	Summa
Föregående års UB	87 466	6 968	-8 369	86 065
Ingående balans	87 466	6 968	-8 369	86 065
Föregående års kapitalförändring (avskrivningar/återkrav)	-17 265	8 896	8 369	-
Årets investering it-stöd avs. statsbidrag				
Årets kapitalförändring			-38 434	-38 434
Summa årets förändring	-17 265	8 896	-30 065	-38 434
Utgående balans	70 201	15 864	-38 434	47 632

Myndighetskapitalet har minskat med 38 434 tkr främst till följd av årets kapitalförändring och en minskning av statskapital.

Årets kapitalförändring har minskat med 15 661 tkr till följd av ändrade redovisningsprinciper för återkrav avseende stats-

bidrag som från och med 2016 redovisas mot inkomsttitel det år då fordran uppkommer, till skillnad från tidigare då obetalda återkrav redovisats som periodisering av minskade lämnade bidrag vilket medförde en kapitalförändring.

Not 24. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2016	2015
Ingående avsättning	765	526
Årets pensionskostnad	326	681
Årets pensionsutbetalning	-442	-442
Summa	649	765

Avsättningarna har minskat 2016, två nya beslut om delpension har fattats under 2016.

Not 25. Övriga avsättningar

	2016	2015
Ingående avsättning avseende omstruktureringsåtgärder	2 896	747
Årets avsättning omstruktureringsåtgärder	-	2 149
Årets reglering avseende omstruktureringsåtgärder	-2 149	-
Utgående avsättning omstruktureringsåtgärder	747	2 896
Ingående avsättning avseende lokalt omställningsarbete	964	637
Årets avsättning lokalt omställningsarbete	831	769
Årets reglering (finansiering av delpensioner)	-442	-442
Utgående avsättning lokalt omställningsarbete	1 353	964
Utgående övriga avsättningar	2 101	3 860

Tidigare avsatta medel vid nedläggning av kontoret i Göteborg kvarstår med 747 tkr (avser engångspremie SPV). Användningsområdet för avsatta medel för lokalt omställningsarbete diskuteras för närvarande inom Skolverket och det är därmed oklart hur mycket som kommer att förbrukas under 2017.

Jämförelsevärdet för 2015 har ökats med 964 tkr som flyttats från övriga upplupna kostnader avseende omställning medel.

Not 26. Lån i Riksgäldskontoret

	2016	2015
Ingående balans	54 612	34 795
Under året upptagna lån	31 645	33 769
Amortering	-19 830	-13 952
Utgående balans	66 427	54 612
Låneram	80 000	72 000

Låneram 2016 framgår av regleringbrev 2016-12-22 (U2016/05454/GV U2016/05730/S).

avskrivningar under december inte ingår i låneregleringen för 2016.

Att utestående lån avviker mot bokfört värde på anläggningstillgångar beror dels på att tillgångar med ett bokfört värde på 47 428 tkr finansierats med anslag dels att anskaffningar/

utestående lån har ökat beroende på fortsatt it-satsning samt investeringar som gjordes i samband med nya lokaler i Värtahamnen.

Not 27. Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2016	2015
Leverantörsskulder	24 789	64 013
Arbetsgivaravgifter	7 531	6 630
Särskild löneskatt	101	60
Utgående moms	21	862
Summa	32 442	71 565

Leverantörsskuldena utgörs främst av fakturor från universitet/högskolor avseende upparbetade kostnader 2016. Den stora avvikelsen jämfört med förra året avseende leverantörsskulder

härrör i huvudsak till byte av affärsystem vid årsskiftet 2016/2017.

Not 28. Övriga kortfristiga skulder

	2016	2015
Personalens källskatt	7 195	6 043
Inbetalningar under utredning	208	12
Övriga skulder	14	20
Statsbidragsskulder	-	214
Summa	7 416	6 289

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 1 128 tkr vilket främst beror på att avdragen källskatt för personal är högre december

2016 jämfört med 2015. Dessutom finns en felaktig inbetalning gjord till myndigheten som skall återbetalas i januari 2017.

Not 29. Upplupna kostnader

	2016	2015
Semesterlöneskuld inkl. sociala avgifter	19 201	18 659
Upplupna löner inkl. sociala avgifter	837	2 516
Övriga upplupna kostnader	3 361	15 847
Summa	23 399	37 022

Upplupna kostnader har minskat med 13 623 tkr vilket främst kan härföras till minskade periodiseringar av övriga upplupna kostnader. Det beror på färre sent inkomna fakturor i januari 2017 samt att det i saldot 2015 ingick en stor upplupen kostnad avseende återbetalning av frakt till skolenheter avseende nationella prov och bedömningsstöd.

Jämförelsevärdet för 2015 har minskats med 964 tkr avseende avsatta medel för lokalt omställningsarbete och flyttats till övriga avsättningar.

Not 30. Oförbrukade bidrag

	2016	2015
Regeringskansliet	11	1 474
Kammarkollegiet	7 083	6 087
Övriga myndigheter	-	8
Summa inomstatliga	7 095	7 568
Utomstatliga institutioner	657	2 033
Nordiska ministerrådet	614	3 268
Summa utomstatliga	1 271	5 301
Summa	8 366	12 869

Oförbrukade inomstatliga bidrag förväntas tas i anspråk inom följande tidsintervall:

– inom tre månader	2 195
– mer än tre månader till ett år	1 391
– mer än ett år till tre	2 889
– mer än tre år	619
Summa	7 095

Oförbrukade bidrag har minskat med 4 503 tkr vilket beror på att flera projekt avslutats under året, däribland projektet Kvalitet

i arbetsplatslärande (-2 505 tkr) som finansierats av Nordiska ministerrådet.

Not 31. Övriga förutbetalda intäkter

	2016	2015
Övriga förutbetalda intäkter	1 625	1 148
Summa	1 625	1 148

Övriga förutbetalda intäkter avser inbetalda avgifter för lärarlegitimationer där handläggning inte påbörjats, eller påbörjats men inte avslutats.

Not 32. Anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandares etablering

INDRAGNING

I enlighet med regleringsbrev 2015-12-10 (S2015/07973/RS) har indragning på anslagspost 23 redovisats med 520 tkr.

Anslagspost 23 Särskilda jämställdhetsåtgärder – del till Skolverket	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
I enlighet med regeringsbeslut II:5 från den 1 april 2015 (S2015/2414/JÄM) för uppdraget att utvärdera det våldsförebyggande programmet Mentors in Violence Prevention (MVP)	1 500	1 500	0

Not 33. Anslag 1:1 Statens skolverk

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

ANSLAGSSPARANDE OCH INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. får Skolverket disponera 3 procent av tilldelade medel 2015, 15 668 tkr. Den del av det

ingående anslagssparande som översteg 3 procent av tilldelade medel 2015, 4 550 tkr, har redovisats som indragning.

Not 34. Anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2015 på anslagspost 1, 3, 4 och 9 med 1 321 tkr, 592 892 tkr,

7 171 respektive 115 078 tkr. Enligt ändringsbeslut 2016-06-22 (U2016/02926/BS (delvis), U2016/02937/S minskades disponibelt belopp på anslagspost 9 med 18 000 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Medel för Tekniksprånget	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
I enlighet med uppdraget om genomförande av Tekniksprånget, en satsning på praktikplatser för ungdomar inom tekniksektorn (U2012/05580/GV), får utbetalas till Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)	14 200	13 500	700
Myndighetsinterna förvaltningskostnader och uppföljning av insatsen, högst	700	253	447

Anslagspost 3 Till Statens skolverks disposition	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Uppdrag givna i särskild ordning			
Utgifter för att fortsätta arbetet med kvalitetsutmärkelsen Bättre skola (U2015/05665/S)	2 000	1 667	333
Utgifter avseende uppdraget om befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem (U2008/02648/S)	98 500	87 355	11 145
Varav administrationskostnader för befattningsutbildning	-	4 076	-
Utgifter med anledning av uppdraget att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet (U2013/01101/S)	11 000	10 963	37
För utgifter med anledning av fortbildungssatsningen för lärare i läs- och skrivutveckling (U2013/07215/S)	118 000	106 468	11 532
Varav administrationskostnader för fortbildungssatsningen för lärare i läs- och skrivutveckling, högst	12 500	6 621	5 879
Utgifter med anledning av uppdrag att svara för fortbildung av matematiklärare i matematikdidaktik och utbildning av matematikhändledare och rektorer (U/2012/02103/GV). I detta ingår att fördela medel enligt förordningen (2012:161) om statsbidrag för fortbildung av matematiklärare och för matematikhändledare	93 000	50 943	42 057
Varav för administration, uppföljning och utvärdering av uppdraget, högst	11 000	7 216	3 784
För finansiering av anläggningstillgångar i form av en särskild webbplattform, högst	6 000	-	6 000
Utgifter med anledning av uppdrag att svara för utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik (U2012/04111/GV)	30 000	22 513	7 487
Varav insatser som syftar till att stärka arbetet med naturvetenskap och teknik i förskolan, högst	4 000	329	3 671
Uppdraget att stödja skolutvecklingen inom de naturvetenskapliga ämnena och teknik samt svara för en samordning av de verksamheter som bedrivs vid de nationella resurssentrumen i biologi, fysik respektive kemi vid Uppsala universitet, Lunds universitet resp Stockholms universitet samt vid det egnas resurssentrumet i teknik, i enlighet med regeringsbeslut 27 feb 2014 (U2014/01602/S m.fl.)	3 300	3 300	-
Utgifter med anledning av uppdrag att genomföra en kampanj i syfte dels att attrahera fler att vilja bli lärare inom utbildning i svenska för invandrare (sfi), dels motivera lärare som redan idag arbetar inom sfi och svenska som andraspråk inom den kommunala vuxenutbildningen att fördjupa sin kompetens inom ämnet svenska som andraspråk (U2015/03358/GV)	4 500	4 481	19
Utgifter med anledning av uppdrag att ta fram ett stödmaterial i alfabetisering och läs- och skrivinlärning som kan vara till stöd och hjälp för de lärare som ska undervisa elever i alfabetisering och läs-och skrivinlärning inom utbildning i svenska för invandrare (sfi) och svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning samt introducera och implementera detta stödmaterial (U2015/03466/GV)	12 000	5 809	6 191
Utgifter med anledning av uppdrag att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov elever med annat modersmål än svenska (U2015/03356/S) och uppdrag om samverkan för bästa skola (U2015/03357/S), högst	490 000	145 791	344 209
Av dessa medel ska även utbetales till Kungliga Vetenskapsakademien för att anordna en forskningskonferens om nyanlända elevers lärande	355	355	-
Uppdrag att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och uppdrag Samverkan för bästa skola får även belastas med myndighetens utgifter för administration	-	43 669	-
För utgifter med anledning av uppdrag att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet (U2015/04666/S), högst	1 000	985	15
För utgifter med anledning av uppdrag om kunskapskrav i läsförståelse och obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1 (U2015/03529/S), högst	2 000	1 972	28
Utgifter med anledning av uppdrag om utvärdering av betyg från årskurs 6 (U2015/03990/S), högst	500	500	-
För utgifter med anledning av uppdrag att svara för genomförandet av fortbildung i specialpedagogik för lärare i grundskolan, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och sameskolan (U2015/05783/S) samt förordning (2015:938) om statsbidrag för fortbildung i specialpedagogik, högst	100 000	10 935	89 065
Av medlen får användas för utveckling av webbplats och stödmaterial, högst	20 000	-	20 000
Av medlen får användas för administration, uppföljning och utvärdering av uppdraget, högst	35 000	3 084	31 916
Med undantag från 2 kap.1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) får anläggningskostnader finansieras från dessa medel	-	-	-
Utgifter med anledning av uppdrag om nationella skolutvecklingsprogram (U2015/03844/S), högst	132 000	18 178	113 822
Utgifter med anledning av uppdrag om en fortsatt informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena (U2016/02129/S), högst	7 000	6 961	39

	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Uppdrag givna i regleringsbrev			
Utgifter med anledning av genomförande av en nationell handledarutbildning	30 000	18 237	11 763
Varav administrationskostnader för genomförande av nationell handledarutbildning, högst	2 000	1 998	2
Utgifter med anledning av fortbildning av främst studie- och yrkesvägledare	20 000	12 095	7 905
Varav för administrativa ändamål	-	3 764	-
För utgifter med anledning av satsningen Yrkesutbildningens år	7 000	6 221	779
För utgifter med anledning av uppdraget att följa upp introduktionsprogrammet språkintroduktion	500	435	65
För utgifter med anledning av uppdraget om engelskspråkig undervisning i gymnasieskolan	1 000	-	1 000
Förordningar			
Utgifter avseende förordning (2014:145) om extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare och förskoleklasser i grundskolor och utanförskapsområden	16 000	5 747	10 253
Utgifter i enlighet med 3 § förordningen (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning	486 500	450 259	36 241
Varav administrativa kostnader, högst	2 000	1 080	920
Utgifter i enlighet med förordningen (2014:854) om vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år och statsbidrag för sådan utbildning	86 500	46 245	40 255
Varav kostnader för information och administration av verksamheten	2 750	1 965	785
Utgifter i enlighet med förordningen (2012:992) om statsbidrag för arbetsplatsförlagt lärande i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	50 000	49 764	236
Varav för administrativa kostnader, högst	1 100	1 052	48
Utgifter i enlighet med förordningen (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena	12 000	11 890	110
Varav för administrativa kostnader, högst	600	146	454
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:60) om statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena	60 000	53 908	6 092
Varav för administrativa kostnader, högst	1 100	340	760
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:69) försöksverksamhet med ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk för nyanlända elever i grundskolan	120 000	67 517	52 483
Varav för information, administration, uppföljning och utvärdering av bidraget, högst	2 000	429	1 571
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:444) om statsbidrag för yrkesintroduktion i gymnasieskolan (U2013/03681/GV)	30 000	26 825	3 175
Därav utveckling av introduktionsprogrammet yrkesintroduktion, högst	9 000	1 972	7 028
Varav administrativa kostnader, högst	2 000	1 473	527
Till Teknik- och naturvetenskapscentrum i enlighet med förordningen (1997:153) om statsbidrag till teknik- och naturvetenskapscentrum	25 500	25 500	-
Utgifter i enlighet med förordning (2012:993) om statsbidrag för utbildning i svenska för invandrare	21 500	21 056	444
Varav kostnader för information och administration av verksamheten, högst	1 100	650	450
Utgifter med anledning av förordning (2014:144) om statsbidrag för läxhjälp	353 000	348 875	4 125
Varav fördelning till huvudmän	339 000	334 308	4 692
Fördelning till ideella läxhjälpsorganisationer samt för att främja skolhuvudmännens utveckling av läxhjälp till elever	14 000	14 000	-
Varav kostnader för information och administration av verksamheten	1 500	567	933
Utgifter i enlighet med förordning (2014:47) om statsbidrag för sommarskola eller undervisning under andra skollov	150 000	99 205	50 795
Varav kostnader för information och administration av verksamheten, högst	1 250	628	622
Utgifter i enlighet med 3 a § förordningen (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning	30 000	28 854	1 146
Varav för insatser för att främja gymnasial lärlingsutbildning, högst	9 700	7 919	1 781
Utgifter i enlighet med 3 § förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser och regionala stödfunktioner för yrkesutbildning, högst	25 000	24 520	480
Varav administrativa kostnader, högst	1 100	776	324

Utgifter i enlighet med 4 § förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser och regionala stödfunktioner för yrkesutbildning	30 000	10 229	19 771
Varav administrativa kostnader, högst	1 100	461	639
Utgifter i enlighet med 3 a § förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser och regionala stödfunktioner för yrkesutbildning, högst	5 000	5 000	-
Övrigt			
Elevers deltagande i och för anordnande av internationella vetenskapstävlingar, högst	3 400	2 724	676
Utgifter i samband med European Language Label, Europeisk språkutmärkelse	100	99	1
Till Stockholms universitet för verksamheten med nationellt resurscentrum i kemi	500	500	-
Till Lunds universitet för verksamheten med nationellt resurscentrum i fysik	500	500	-
Till Göteborgs universitet för verksamheten Nationellt centrum för matematikutbildning	1 700	1700	-
Andra prioriterade utvecklingsinsatser och kvalitetshöjande åtgärder, får användas under förutsättning att samtliga medel på anslagsposten för de specificerade satsningarna enligt ovan inte kan utnyttjas, högst	10 000	-	10 000

Skolverkets disponibla medel inom anslagsposten 1:5.3 uppgår till 2 729 500 tkr, av disponibelt har regeringen inte fördelat motsvarande 49 000 tkr. Utfallet uppgår till 1 796 726 tkr. Avvikelsen om 34 procent jämfört med disponibelt förklaras i huvudsak av avvikeler för ett antal uppdrag. Söktrycket för uppdrag att svara för fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och utbildning av matematikhändledare och rektorer har minskat p.g.a. satsningen har pågått i flera år. För uppdrag samverkan för bästa skola och nyanlända och riktade insatser har det tagit längre tid än beräknat att sluta överenskommelser med huvudmän och för uppdraget nyanlända har huvudmän inte rekvisiterat enligt tilldelade medel. För fortbildning i specialpedagogik beror avvikelsen främst på antalet deltagande huvudmän varit lågt vilket bla förklaras av att Skolverket kom i igång sent med uppdraget. För uppdrag om Nationella skolutvecklingsprogram

har Skolverket initierat flera nya insatser under året, det handlar både om stöd för kompetensutveckling av lärare inom områdena digitalisering och värdegrund och om stöd till skolledare i förändringsledning med fokus på digitalisering. Uppdraget om engelskspråkig undervisning i gymnasieskolan kom sent och finansieras av förvaltningsanslaget. Fjärde tekniskt år, beroende på tidsintervall mellan ansökan och rekvisition samt en ny fördelningsmodell har bidraget under 2016 haft lägre nyttjandegrad. Försöksverksamhet med ökad undervisningstid i svenska eller svenska andraspråk för nyanlända elever i grundskolan och för statsbidrag för sommarskola eller undervisning under andra skollov förklaras avvikelsen av att huvudmännen inte ansökt för hela villkoret. För andra prioriterade utvecklingsinsatser och kvalitetshöjande åtgärder har Skolverkets utvecklingsinsatser prioriterats på förvaltningsanslaget.

Anslagspost 4	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag till vissa organisationer			
Till WorldSkills Sweden (YrkeslandsLAGET), högst	18 000	18 000	-
Varav till yrkeslandsLAGET	5 000	5 000	-
Varav till arbetet med yrkesutbildningens år	13 000	13 000	-
Utgifter i enlighet med förordningen (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap i skolan och för upphandling av tjänster för att stödja entreprenörskap inom skolväsendet	13 500	12 516	984
Varav för administrativa kostnader, högst	2 000	593	1 407

Anslagspost 9 Fördelas efter beslut av regeringen	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Statens skolverk ska efter rekvisition betala till NTA Skolutveckling ekonomisk förening för arbetet med skolutvecklingsprogrammet Naturvetenskap och teknik för alla	3 500	3 500	-
För utgifter som följer av förordningen (2016:329) om statsbidrag till skolhuvudmän för insatser inom ramen för samverkan för bästa skola och för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända	34 000	1 719	32 281
För utgifter som följer av förordningen (2016:370) om statsbidrag för personalförstärkning i skolbibliotek	15 000	14 670	330
Varav för administrativa kostnader, högst	500	154	346
Till Stiftelsen Allmänna Barnhuset för nationell samordning av Skolfam och arbete för barns delaktighet (U2016/00237/S)	1 480	1 480	-
För utgifter i enlighet med förordningen (2016:400) om statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser och för fortbildning när det gäller sådana insatser, högst	408 000	121 479	286 521
Varav i första hand ska användas för statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan	150 000	52 424	97 576
Varav i första hand ska användas för statsbidrag för personalförstärkning och fortbildning när det gäller specialpedagogiska insatser	258 000	68 807	189 193
Varav för administrativa kostnader, högst	7 000	248	6 752
För utgifter med anledning av uppdraget om att förbättra det förebyggande och främjande arbetet inom elevhälsan	44 520	42 446	2 074
Uppdrag att utbeta medel till kommuner där det kan finnas brist på skollokaler	100 000	-	100 000
Uppdraget att under 2016 utveckla riktlinjerna till stöd för kommunernas arbete med validering inkluderande nyanlända med avslutad eller delvis avslutad gymnasial utbildning	2 000	-	2 000
För utgifter med anledning av uppdraget att utforma, genomföra och utvärdera en försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4 (U2016/04865/S)	2 500	-	2 500

Disponibelt belopp på anslagspost 1:5.9 uppgår till 673 825 tkr, av disponibelt har regeringen inte fördelat motsvarande 65 325 tkr. Utfallet uppgår till 185 295 tkr. Avvikelsen mot disponibelt uppgår till 73 procent, vilket i huvudsak förklaras av avvikelse på ett antal uppdrag. För statsbidrag till skolhuvudmän för insatser inom ramen för samverkan för bästa skola och för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända förförderingen i kraft mars 2016 och det var endast möjligt att rekrytera medel för höstterminen 2016. Förordningen 2016:400 om statsbidrag för personalförstärkning inom elev-

hälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser trädde i kraft i maj 2016, vilket innebar att satsningen kom igång sent på året. För uppdrag att utbeta medel till kommuner där det kan finnas brist på skollokaler beslutade Skolverket om medlen i november men utbetalning sker 2017. För uppdrag att utveckla riktlinjerna till stöd för kommunernas arbete med validering och för uppdraget försöksverksamhet med betyg från och med års-kurs 4 inkom uppdraget sent och det fanns inte förutsättningar att förbruka medlen på den korta tiden.

Not 35. Anslag 1:6 Särskilda insatser på skolområdet

INDRAGNING

I enlighet med regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2015 på anslagspost 2 med 39 367 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 2 Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Elevbaserat tilläggsbidrag för utbildning i gymnasieskolan för svårt rörelsehindrade elever:			
Göteborgs kommun	12 541	12 541	-
Kristianstads kommun	14 332	14 332	-
Stockholms kommun	10 391	10 391	-
Umeå kommun	6 246	6 246	-
Ersättning till Örebro kommun enligt:			
6 § avtalet mellan staten och Örebro kommun om gymnasial utbildning i Örebro för döva och hörselskadade samt dövblinda ungdomar från hela landet, för 2016	101 147	101 147	-
8 § nämnda avtal, medel för särskilda stödinsatser för 2016	2 868	2 868	-

Skolverket har tilldelats medel om 224 435 tkr 2016 och utfallet uppgår till 176 049 tkr. Avvikelsen om 22 procent beror på att tilldelat belopp beräknats för högt jämfört med de angivna belopp som betalas ut.

Not 36. Anslag 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2015 på anslagspost 1, 2 och 3 med 706 tkr, 19 tkr respektive 144 330 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Utgifter som följer av förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet samt förordningen (2001:161) om statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder inom förskolan, fritidshemmet och annan pedagogisk verksamhet till kommuner som tillämpar maxtaxa, högst	3 452 000	3 450 553	1 447
Utgifter som följer av förordningen (2015:215) om statsbidrag för de lägre årskurserna i grundskolan och motsvarande skolformer samt viss annan utbildning får Statens skolverk, avseende fritidshemmet, högst	250 000	249 988	12
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, högst	1 100	365	735

Anslagspost 2 Statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, information och uppföljning av bidraget, högst	1 000	654	346

Anslagspost 3 Mindre barngrupper i förskolan	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för information och administration av verksamheten, högst	2 000	1 393	607

Not 37. Anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

INDRAGNING OCH ANSLAGSKREDIT

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2015 på anslagspost 1 och 2 med 453 tkr respektive 308 tkr.

Enligt regleringsbrev 2017-01-12 (U2017/00104/S) har anslagskredit omfördelats från anslagspost 1 till 2 med 950 tkr och ytterligare tilldelning av 562 tkr till anslagskredit anslagspost 2. Anslagskrediten har utnyttjats med 5 788 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Särskilt verksamhetsstöd för utbildningar med särskild inriktning:			
Mjölby kommun, utbildning i guldsmästeknik	202	202	-
Nybro kommun, utbildning i glasblåsning	600	600	-
Krokoms kommun, utbildning i körsing med häst	1 058	1 058	-
Stockholms kommun, utbildning för yrkesdansare	1 565	1 565	-
Särskilt bidrag för förberedande dansarutbildning och yrkesdansarutbildning:			
Göteborgs kommun, förberedande dansarutbildning	5 133	5 133	-
Stockholms kommun, förberedande dansarutbildning	5 133	5 133	-
Stockholms kommun, yrkesdansarutbildning	12 108	12 108	-
Särskilt bidrag för internatboende för elever på dansarutbildning, högst:			
Stockholms kommun	3 271	3 271	-
Särskilt bidrag för anordnande av förberedande dansarutbildning i grundskolans årskurser 4–9			
Piteå kommun	2 311	2 311	-
Anslagspost 3 Skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För utgifter i enlighet med förordning (2013:361) om statsbidrag för utbildning för barn som vistas i landet utan tillstånd	50 000	50 000	-

Not 38. Anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Utgifter som belastat Europaskolorna redovisas bland verksamhetens kostnader i resultaträkningen.

INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2015 på anslagspost 1 och 2 med 3 075 tkr respektive 617 tkr.

Anslagspost 2

Utvecklingsarbete

Disponibelt belopp på anslagspost 2 är 1 600 tkr och utfallet uppgår till 1 187 tkr. Avvikelsen om 26 procent beror bland annat på lägre kostnader än budgeterat för planerade konferensinsatser samt fortbildningsinsatser för målgruppen utlandsrektorer.

Not 39. Anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2015 på anslagspost 1, 2 och 3 med 5 223 tkr, 2 532 tkr respektive 2 278 tkr. Enligt ändringsbeslut 2016-05-12

(U2016/02334/S) omfördelar 65 000 tkr från anslagspost 2 till anslagspost 1 och enligt ändringsbeslut 2016-06-22 (U2016/02926/BS (delvis), U2016/02937/S) omfördelar 20 026 tkr från anslagspost 2 till anslagspost 1, vilket redovisats som omdisponerat anslagsbelopp.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Statens skolverk får som bidrag enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande för att finansiera sådan fortbildning som genomförs av universitet och höskolor på uppdrag av myndigheten (U2011/5531/S)	175 000	168 101	6 899
Varav för administration och uppföljning av insatserna för lärarfortbildning, högst	7 800	5 780	2 020
Förstärkning av medel för utbildning som avser svenska som andraspråk enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande. Dessa medel får även användas för utgifter i enlighet med förordningen (2016:709) om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare	122 026	17 484	104 542
Av medlen ska i första hand användas enligt 10 § förordningen om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och för utgifter för sådan utbildning som statsbidrag fördelar för enligt den paragrafen	102 000	17 484	84 516
Av medlen ska i första hand användas enligt 11 § samma förordning och för utgifter för sådan utbildning som statsbidrag fördelar för enligt den paragrafen	20 026	-	20 026
För utgifter med anledning av tilläggsuppdrag om speciellärarutbildning inom Lärarlyftet 2 (U2012/01181/S)	97 000	77 348	19 652
Utgifter i enlighet med uppdrag kompetensutvecklingsinsatser (U2013/01101/S)	8 200	5 851	2 349
För utgifter med anledning av uppdrag att utveckla rektorer och förskolechefers pedagogiska ledarskap enligt uppdrag (U2015/03528/S) och enligt förordningen (2011:183) om befattningsutbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem samt fortbildning för rektorer och förskolechefer, högst	20 000	8 619	11 381

Disponibelt belopp på anslagspost 1 är 422 226 tkr. Utfallet uppgår till 277 405 tkr. Avvikelsen om 34 procent förklaras i huvudsak av avvikelser för ett antal uppdrag. Förstärkning av medel för utbildning som avser svenska som andraspråk enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande har låg utnyttjandegrad vilket beror på att statsbidraget infördes i mitten av verksamhetsåret och att mycket få av huvudmännen hade

möjlighet att möta de krav som ställdes för att få ta del av bidraget, dessutom fanns inte nödvändigt författningsstöd för att finansiera kostnaden för köp av de utbildningar till vilka statsbidraget är kopplat. För tilläggsuppdrag om speciellärarutbildning inom Lärarlyftet 2 har kapaciteten hos lärosätena varit begränsade. För uppdrag att utveckla rektorer och förskolechefers pedagogiska ledarskap beror den låga utnyttjandegraden på lågt söktryck till utbildningarna.

Not 40. Anslag 1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Statligt stöd till vuxenutbildning	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Utgifter i enlighet med uppdraget att betala ut statsbidrag till kommunerna för ökade kostnader för utbildningskontrakt och till följd av viss utbildning för arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år			
Varav utgifter för utbildningskontrakt	119 975	13 026	106 949
Varav utgifter till följd av viss utbildning för arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år	57 625	56 700	925
Utgifter för bidrag enligt förordningen (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå samt förordningen (2015:403) om statsbidrag för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå, högst	910 750	850 549	60 201
Varav utgifter för yrkesvux för elever inom sfi och svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå	100 000	47 747	52 253
Bidrag enligt förordningen (2010:2016) om statsbidrag för lärlingsutbildning för vuxna, högst	157 000	132 429	24 571
Bidrag enligt förordningen (2015:504) om statsbidrag för utbildning som kombineras med traineejobb	168 700	34 634	134 066

Disponibelt belopp på anslagspost 1 är 1 414 050 tkr. Utfallet uppgår till 1 087 339 tkr. Avvikelsen om 23 procent förklaras i huvudsak av att avvikeler för ett antal uppdrag. För utgifter i enlighet med uppdraget att betala ut statsbidrag till kommunerna för ökade kostnader för utbildningskontrakt och till följd av viss utbildning för arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år förklaras avvikelsen av att delen för utbildningskontrakt är kraftigt undersökt. För bidrag enligt förordningen (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial

nivå samt förordningen (2015:403) om statsbidrag för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå och för bidrag enligt förordningen (2010:2016) om statsbidrag för lärlingsutbildning för vuxna har kommunerna av olika anledningar inte fått igång så många platser som sökts. För statsbidrag för utbildning som kombineras med traineejobb är förutsättningarna för att få bidaget och genomföra verksamheten starkt beroende av samverkan mellan utbildningsarrangör och Arbetsförmedlingen.

Not 41. Anslag 1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2015 på anslagspost 6 med 1 566 tkr. Enligt ändringsbeslut

2016-06-22 (U2016/02926/BS (delvis), U2016/02937/S) minskades disponibelt belopp på anslagspost 3 med 33 500 tkr till 45 tkr, av disponibelt har regeringen inte fördelat 45 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 2 Särskilt verksamhetsstöd för vissa utbildningar
--

	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund	552	552	-
Samernas Utbildningscentrum i Jokkmokk	9 757	9 757	-

Not 42. Anslag 1:16 Fler anställda i lågstadiet

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Fler anställda i lågstadiet	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För utgifter i enlighet med förordningen (2015:215) om statsbidrag för de lägre årskurserna i grundskolan och motsvarande skolformer samt viss annan utbildning från Skolverket, exklusive det som avser fritidshemmet, högst	1 316 000	1 315 326	674
Varav för bidragsramen enligt 8 § tredje stycket	329 000	293 299	35 701
Varav för uppdraget och för administration av statsbidraget, högst	2 500	1 826	674

Not 43. Anslag 1:18 Lågstadielyftet

INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2015 på anslagspost 1 med 9 tkr.

Not 44. Anslag 1:19 Bidrag till lärarlöner

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Bidrag till lärarlöner	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För statsbidrag enligt förordningen (2016:100) om statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier	1 500 000	1 364 735	135 265
För utgifter med anledning av uppdrag att dels sköta de uppgifter som följer av förordningen (2013:70) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare, dels informera om möjligheten för skolhuvudmän att ansöka om statsbidrag enligt förordningen	1 341 900	1 216 227	125 673
Varav för administrativa kostnader för uppdraget höjda löner till lärare och stb till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare, högst	27 000	11 018	15 982
Medel till utbildningsbidrag enligt förordningen (2016:706) om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.	7 600	-	7 600

Disponibelt belopp på anslagspost 1:19.1 uppgår till 2 884 000 tkr, av disponibelt har regeringen inte fördelat motsvarande 34 500 tkr. Utfallet uppgår till 2 580 962 tkr. Avvikelsen mot disponibelt uppgår till 11 procent, vilket i huvudsak förklaras av avvikselser på ett antal uppdrag. statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier beror avvikelsen på att ett antal huvudmän inte rekviserat medel och att ett antal

huvudmän inte använder sin möjlighet att rekvisera. För statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare beror avvikelsen på att ett antal huvudmän inte ansökt om medel och att ett antal huvudmän inte rekviserar alla medel de har ansökt om och därmed utnyttjas inte hela villkoret. Uppdrag medel till utbildningsbidrag inkom sent och lärosätena hann inte med att starta utbildning under hösten 2016.

Not 45. Anslag 7:2 Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer

Utgiftsområde 01 Rikets styrelse

AVSLUTAT ANSLAG OCH INDRAGET

I enlighet med regleringsbrev 2015-12-17 (Ku2015/02167/DISK, Ku2015/02905/LS har anslagspost 3 avslutats och redovisats med 350 tkr.

Not 46. Anslag 1:14 Statligt stöd till vuxenutbildning

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

AVSLUTADE ANSLAG OCH INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2015-12-18 (U2015)/01806/GV, U2015/02800/S, U2015/03785/S (delvis) m.fl. har anslagspost 1 och 8 avslutats och indragning har redovisats med 94 039 tkr respektive 20 877 tkr.

Not 47. Beställningsbemyndigande

Anslag 1:5 ap 3

Uppdragen Samverkan för bästa skola (utestående åtagande 36 474 tkr), Nyanlända (utestående åtagande 38 700 tkr) och Nationella skolutvecklingsprogrammet har flyttats till anslag 1:5 ap 3 från anslag 1:5 ap 9 (se nästa stycke). Karriärtjänster (utestående åtagande 704 523 tkr) har flyttats till 1:19 ap 1. Karriärtjänster i utanförskapsområden (utestående åtagande 6 290 tkr) redovisas även fortsättningsvis under anslag 1:5 ap 3. Utestående åtagande för Karriärtjänster i utanförskapsområden redovisades i årsredovisningen 2015 under Karriärtjänster. Specialpedagogik för lärande är ett nytt uppdrag på anslag 1:5 ap 3.

Behovet av bemyndigande upphör för Matematiklyftet, Naturvetenskap- och Tekniksatsningen och Nationella skolutvecklingsprogrammet i om att uppdragen flyttas till myndighetens förvaltningsanslag. För Matematiklyftet ligger dock statsbidragsdelen kvar under denna anslagspost, men har inga utestående åtaganden 2016.

Nyttjandet av tilldelat bemyndigande på denna anslagspost är 338 408 tkr lägre än tilldelning. Främsta skälet är att Fjärde tekniskt år och Samverkan för bästa skola har lägre utestående åtaganden än vad som tidigare prognostiseras, 80 325 tkr resp. 116 801 tkr lägre. Även Specialpedagogik för lärande har ett lägre behov av bemyndigande, 28 259 tkr lägre, än vad som tidigare prognostiseras.

Korrigeringar av ingående åtaganden 2016 har gjorts på Rektorsprogrammet, en ökning med 43 741 tkr p.g.a. felaktig beräkning i årsredovisning 2015, och för Fjärde tekniskt år, en sänkning med 3 393 tkr p.g.a. förändrat beräkningsunderlag.

Anslag 1:5 ap 9

Det finns endast två uppdrag på denna anslagspost som har ett stort tilldelat bemyndigande. Skolbibliotek har inget behov av bemyndigande för 2016, till skillnad från vad som prognostiseras vid höstdandringsbudgeten, 15 000 tkr. Skolledarbidraget har ett bemyndigande på 10 838 tkr.

Anslag 1:10 ap 1

Korrigeringar av ingående åtaganden 2016 har gjorts på Fortbildning för forskolechef efter fördjupad genomgång av underlag. Ingående åtagande har ändrats från 0 till 3 300 tkr.

Förstärkning av medel för svenska som andraspråk (utestående åtagande 48 279 tkr) har brutits ut från Fortbildning av lärare och fritidspedagoger (Lärarlyftet II).

Behovet av bemyndigande upphör för Kompetensutveckling – Nyanlända då uppdraget upphör.

Anslag 1:13 ap 1

Detta bemyndigande är nytt för 2016, och det inrättades för Traineejobb. Det finns dock inget behov av bemyndigande 2016 då verksamheten bedrivs inom kalenderåret. I ändringsbeslut 2016-09-22 sänktes tilldelat bemyndigande från 200 000 tkr till 58 900 tkr.

Anslag 1:16 ap 1

Anslag 1:16 ap 1 Fler anställda i lågstadiet har utestående åtaganden på 985 750 tkr att jämföra med tilldelad ram på 1 974 000 tkr.

Anslag 1:19 ap 1

Karriärtjänster (utestående åtagande 704 523 tkr) har flyttats från anslag 1:5 ap 3 till 1:19 ap 1.

Regleringsbrevsänderingar

I ändringsbeslut 2016-03-23 (U2016/01446/GV) höjs tilldelat bemyndigande för anslag 1:5 ap 3 med 235 100 tkr. Infriandebeväpningen höjs med 79 000 tkr år 2017, 79 000 tkr år 2018 och 77 100 år 2019-2013. Motsvarande sänkningar görs på anslag 1:5 ap 9.

I ändringsbeslut 2016-06-22 (U2016/02926/BS (delvis), U2016/02937/S) tillkommer en ny anslagspost, 1:7 ap 1 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m. Den tilldelas ett bemyndigande på 250 000 tkr med infriandeår 2017. Sänkning med motsvarande belopp görs på anslag 1:7 ap 3.

I ändringsbeslut 2016-09-22 (U2016/03967/S) höjs tilldelat bemyndigande för anslag 1:5 ap 3 med 100 000 tkr. Infriandebeväpningen höjs med 100 000 tkr år 2017. Motsvarande sänkningar görs på anslag 1:5 ap 9. För anslag 1:13 ap 1 sänks tilldelat bemyndigande från 200 000 tkr till 58 900 tkr med infriandeår 2017. Samtidigt gjordes följande ändringar: för anslag 1:7 ap 1 och 3 sattes slutår till 2017. För anslag 1:10 ap 1 sattes slutår till 2020. För anslag 1:13 ap 1 sattes slutår till 2018. För anslag 1:16 ap 1 och 1:19 ap 1 sattes slutår till 2017.

Intern styrning och kontroll

SKOLVERKETS VERKSAMHET omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Intern styrning och kontroll är den process som med rimlig säkerhet säkerställer att en myndighet

- fullgör sina uppdrag och mål enligt kraven i myndighetsförordningen
- bedriver verksamheten effektivt enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU
- redovisar verksamheten på ett tillförlitligt och rättvisande sätt
- hushåller väl med statens medel.

Intern styrning och kontroll handlar om att fullgöra ansvaret för verksamheten och är även ett medel för att uppnå målen för verksamheten. En god intern styrning och kontroll bidrar till att verksamheten bedrivs effektivt och rättssäkert, och att allvarliga fel undviks.

Intern styrning och kontroll inom Skolverket

Den interna styrningen och kontrollen är integrerad i Skolverkets verksamhet. Under verksamhetsåret har planerade aktiviteter genomförts och verksamheten har följts upp löpande. En myndighetsövergripande riskanalys genomfördes i början av verksamhetsåret och riskerna har hanterats löpande. Planeringen av 2017 års verksamhet har genomförts på ett nytt sätt för Skolverket, och utgår ifrån den nya organisationen och den nya verksamhetstrukturen. Skolverkets arbetsordning innehåller generaldirektörens övergripande styrning av organisation, ansvar och befogenheter inom Skolverket. Vidare beskriver arbetsordningen det generella ansvaret för samtliga chefer och avdelningschefernas ansvar. Skolverkets styrfilosofi och modell för mål och resultatstyrning beskriver översiktligt hur regeringens uppdrag till Skolverket omsätts till verksamhet genom intern styrning från ledningen.

Generaldirektörens ställningstagande om årsredovisning 2016

JAG INTYGAR att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 22 februari 2017

Mikael Halápi
Vikarierande Generaldirektör

Skolverket

www.skolverket.se